

NOUL LITERATOR

**Revistă trimestrială de cultură
Nr. 34, iunie 2019**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ADRIAN NĂSTASE

Secretar DUMITRU DUȚĂ

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Teodor Oancă

Tudor Nedelcea

Nicolae Pârvulescu

Ștefan Vlăduțescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Nicolae Dabija

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Fircă

George Geafir

Spiridon Popescu

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor-șef

Mircea Pospai - Redactor-șef adjunct

Dumitru Duță - Redactor-șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

Victor Martin - Redactor

Gheorghe Boaghe - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

Virgil Dumitrescu: virgildumitrescu41@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de IULIA ȘCHIOPU

Prezentare grafică & DTP

Daniela Truică, Irina Dumitrescu

danielapredoana@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-3397

TELE-POIANA LUI IOCAN

După lupte seculare de idei și alte alegeri – parlamentare, prezidențiale, europene și locale – care au durat aproape treizeci de ani, iată visul democrației noastre relativ originale dacă nu împlinit, măcar așezat într-o ecuație cât de cât acceptabilă. Peste câteva luni, vom putea vorbi despre trei decenii de societate post-decembristă, dar și despre tot atâta amar de presă post-decembristă, cele două înotând braț la braț prin istoria contemporană, gata nu o dată să se înecă festiv una pe alta. Despre cea dintâi aflăm zilnic felurite minunății „pe surse” dintr-a doua; în numele și prenumele sfintei reciprocități, ce-ar fi să încercăm, vă întreb în calitate de eterni descendenți ai domnului Caragiale, și o operațiune de viceversa?

Ca să ne putem înțelege asupra celor ce vor urma, trebuie să admitem în unanimitate că discuția nu poate avea loc în lipsa următoarelor elemente: o presă ante-decembristă (fără de care presa post-decembristă este, logic, imposibilă), precum și o societate la fel de ante-decembristă care, la rândul său, presupune în chip istoric și irefutabil existența uneia post-decembriste. Se subînțelege că primele două realități cronologice – în speță, aceea socială și aceea publicistică – și-au trăit traiul și și-au îngurgitat cozonacul, lăsând loc dialectic celor următoare, care se delimitează firesc de dânsle din motive de caducitate și își încep ele (noutățile, careva-săzică) glorioasă existență terestră.

Numai că semantica uzuală nu prea funcționează întotdeauna și pretutindeni în parametri naturali. De exemplu, la noi, în halimaua produsă de controversa nici până acum încheiată, dacă în 1989 am avut de-a face cu o revoluție autentică, cu o măiastră lovitură de stat, cu o lovituție tipic românească ori cu (pro)misiunea unor servicii străine superlativ dusă la îndeplinire s-au pierdut din vedere mulțimi de lucruri cu adevărat importante care au lăsat loc pe agenda actualității altor mulțimi de chestii mai degrabă urgente sau doar spectaculoase. Reamintim câteva doar așa, ca să nu se uite, fiindcă și amnezia e scrisă-n legile-omenești: furtul ca-n codru, industrie, agricultură, transporturi, bănci ș.a., scoaterea la înaintare a unei legislații menite să acopere întru eternitate stratagemile cu iz de alba-neagra de mai sus (*restitutio in integrum* a sute de mii de hectare de

păduri, alte forme de pseudo-retrocedări, vânzări de uzine și combinate pe un leu sau chiar mai puțin...), desființarea economiei naționale sub pretextul că ea oricum nu mai funcționează (premierul de la ora respectivă dixit!), subtilizarea puterii politice reale, disipată formal în zgomotul unei retorici echivalente cu speranța murgului de a paște iarbă verde pe pajiștea democrației mioritice, eșalonată pe un termen oscilând între douăzeci de ani și calendele grecești (oracolul din Dămăroaia dixit!) ș.a.m.d.

Toate acestea și numeroase altele asemenea au pus viguros sub semnul întrebării existența unor diferențe sociale esențiale între epoca ante-și epoca post-decembristă. Cel puțin din punctul de vedere a ceea ce a reprezentat revoluția pentru inocenții care au ieșit în stradă în iarna lui '89 și cărora le-a fost greu (și celor în viață încă le mai e!) să priceapă deosebirea dintre spolierea lor abstractă, numită etatizare multilateral dezvoltată, și jecmăneala concretă, numită privatizare gen Becali et comp.

În atare condiții, gazetăria de ambele clase taxonomice – scrisă și audio-vizuală – a făcut și ea ce-a putut. Uneori chiar ceva mai mult...

Epopoea cuminte a unei morți anunțate

Imediat după revoluție, în România, timp de doi ani și mai bine presa scrisă a fost minunată, a fost sublimă, putem zice, dar a lipsit cu desăvârșire. Și asta în pofida cantității enorme de hârtie care a devalizat pădurile patriei, alimentând numeroasele tipografii menite să facă față ziarelor răsărite mai dihai ca ciupercile după potop pe unde te așteptai și pe unde cu gândul nu gândeai. Se citea cu nesaț și în devălmășie orice se tipărea. Dar nu numai orice, ci și, să am pardon de expresie, oricum se tipărea. Așijderea, în numele dreptului la liberă exprimare, se scria mult și de către oricine credea că are ceva de spus, indiferent că lucrul se dovedea adevărat sau dimpotrivă.

Din păcate, iureșul de propoziții și fraze care circulau alandala prin spațiul public erau doar

rareori prietene cu logica și cu gramatica. Încă și mai rar cu regulile elementare de elaborare a unui text jurnalistic. Ele nu se puteau numi cu nici un preț gazetărie și au sfârșit prin a se pierde treptat în neant. Foarte puține voci din acea perioadă de entuziasm necontrolat – mai curând agresive decât expresive – s-au dovedit veritabile talente publicistice și au rezistat în timp. Inclusiv atunci când au primit sprijinul logistic al unor facultăți de profil încropite cu celeritate în spațiul învățământului universitar privat. Cu celeritate, dar cam atât.

În atare condiții, temelia presei scrise post-decembriste românești a rămas, în bună parte, platforma instituțională preexistentă și vechiul personal al breslei, vag reciclat ideologic peste noapte. Sub aspect onomastic, atunci când nu au preluat, pur și simplu, titluri din presa interbelică necompromisă, publicațiile de „după” și-au schimbat numai vag titulatura, adăugând la vechile denumiri câte un/o „liber(ă)” care părea că rezolvă, nu foarte inspirat, dar cât de cât mulțumitor, problema pășitului într-o altă eră.

Ca și în politică, unde liniile a doua și a treia ale nomenclaturii comuniste au promovat firesc, prin executarea unui pas înainte, șefii de mână a doua și următoarele din presă le-au luat locul, de cele mai multe ori mecanic, liderilor profesionali de până atunci și cu asta basta. În gazetăria, obligată să se confrunte mai mult cu problemele de producție ale fabricii de hârtie de la Letea decât cu exigențele profesionale propriu-zise, revoluția s-a limitat la asemenea formale mișcări de trupe, la simularea unui limbaj ce se voia nou-nouț, având în realitate singurul merit al desprinderii parțiale din stereotipii lemnoase și al scrierii cu literă mică a numelui lui Nicolae Ceaușescu. În special în presa din provincie, care alcătua majoritatea simplă a jurnalisticii naționale, n-am prea avut de-a face decât cu redistribuirea aceluiași personal în alte redacții menite să acopere nu atât setea de informație a publicului cât, mai cu seamă, nevoia lui de retorică anticomunistă. Cam primitivă, cam lipsită de argumentație și de subtilitate formală, dar conformă cu așteptările momentului și, prin urmare, achiziționată fără discernământ și consumată *en gros*.

Momente și spițe

Ne place sau nu, faptul care a salvat presa noastră scrisă de la o cvasi-îmminentă moarte

timpurie a fost apariția, prin vara anului 1992, a unui cotidian fondat de Mihai Cârciog, Cornel Nistorescu și Ion Cristoiu și finanțat de Bobby Păunescu: *Evenimentul zilei*, cunoscut și sub numele *Bulina roșie*. Deși redactor șef figura o anume Simona Ionescu, toată lumea considera ziarul drept creația și opera lui Ion Cristoiu, cel care susținea editorialul politic, autorul făcând pe dracu-n patru ca el să pară orientat împotriva puterii. Nu era orientat și, cu atât mai puțin, împotriva puterii. Și totuși, el a schimbat conceptul de ziar românesc și a făcut în curând din *Evenimentul zilei* o publicație cu un tiraj de sute de mii de exemplare. Gestul inspirat a fost tabloidizarea sa, începând cu grafica (aerisită), schimbarea literei (de la puchinoasele corp 7 și 8, practice de majoritatea cotidianelor, la corpul 10, atrăgător și ușor de citit) și terminând cu știrile de tip senzaționalist, preluate, ca formulă, din presa interbelică de profil. Celebra găină care născuse pui vii și alte aberații *ejusdem farinae* au provocat ilaritate în rândul cititorilor cât de cât educați, dar au stârnit interes la nivelul publicului mediu, care a acceptat să digere bazaconiile aiuristice și stupide livrate zilnic pe post de informații comestibile. Tirajele incredibile ale *Bulinei roșii* au modificat fizionomia presei românești ai căror patroni voiau să câștige rapid și cu orice preț. În felul acesta, ziarul lui Cristoiu i-a făcut acesteia mult bine prin trezirea și, ulterior, întreținerea interesului publicului față de lectura ziarelor într-un moment dificil al existenței lor pământești, dar i-a făcut cel puțin la fel de mult rău prin prețul, în zona spiritului, pe care l-a obligat pe cititorul român al anilor următori să îl plătească. Rămâne în sarcina viitorului să evalueze ce și cât a avut de câștigat și cât de pierdut societatea românească din tabloidizarea presei naționale – tendință din care nu și-a revenit complet nici în ulterioarele noastre zile și nopți (furtunoase ori liniștite). Pentru că atunci când cititorul se plictisește de narațiuni cu galinacee strămutate subit în clasa vertebratelor superioare este firesc ca elanul publicisticii scrise (jurnale și reviste de toate soiurile, orientările și calibrele intelectuale) să se stingă încetul cu încetul. Mai mult: să atingă alarmante niveluri de criză și să nu dea prea repede semne de revigorare. Iar împrejurarea că lucrurile se petrec întocmai și pe alte meridiane și paralele ale mapamondului nu este deloc de natură să consoleze pe cineva.

Despre radio numai de bine

Apariția FM-urilor reprezintă fenomenul cel mai proeminent din lumea audio a anilor post-decembriști. Multe, nu și foarte diverse ca formule, posturile FM au marșat în corpore pe atractivitatea a două elemente-standard: muzica și *entertainment*-ul. Cum zona de divertisment s-a stabilizat repede, valorificând tronsonul de știri comentate cu mai mult sau mai puțin umor, șansa de diferențiere a unui canal de altul s-a dovedit a fi, în timp, genul predilect de muzică difuzată 24 de ore din 24. Propuneri interesante, calitate apreciabilă a sunetului, marfă pentru toate gusturile, de la romanță la rock and roll. Pe scurt, o treabă *cool*...

Cu ce au răspuns undele lungi și medii acestei oferte? Întrebarea s-a dovedit de importanță națională pentru că aici intrau posturi de maxim interes ca România actualități, România cultural, România muzical, România tineret etc. (Unele și-au schimbat titlurile între ele fără pierderi esențiale – nici măcar de identitate!). Ele au contraatacat strategic, oferind publicului de casă o cât mai largă acoperire cu informații autentice din realitatea internă și externă, în primul rând. În al doilea rând, realizând că șansa lor o reprezintă echilibrul, au abandonat tentația oricărui *parti-pris* politic, așezându-se departe de partizanatul circumstanțial. În fine, dar nu în ultimul rând, au știut să conserve personalul profesionalizat în timp și să-i adauge plutoane de tineri redactori dornici de a ajunge să presteze la nivelul de excelență al unui Paul Grigoriu, de exemplu. Ceea ce, nu o dată, le-a izbutit.

Binemeritata revanșă

Între primele legi ceaușiste abrogate pe 25 decembrie 1989, în chiar ziua executării cuplului dictatorial, s-a numărat celebrul Decret 770/1966 privitor la interzicerea avortului. La fel de rapid a dispărut din realitatea românească post-revoluționară actul normativ – sau poate doar executoria indicație de partid – prin care emisiia singurului canal TV din țară era limitată la maximum trei ore zilnic.

Ceea ce s-a întâmplat ulterior, a semănat destul de mult cu o virulentă, dar binemerităă revanșă pentru anii de indigență în materie de emisiuni TV la care populația a fost obligată decenii întregi. Se transmiteau 24 de ore și se recepționau 25, vorba uneia din puținele glume cât de cât reușite care circulau pe atunci. Extra-

ordinarul potențial de comunicare, de persuasiune și de influențare al televiziunii n-a fost ignorat prea multă vreme. Oamenii de afaceri și politicienii momentului, uniți în cuget și-n simțire patriotică, au valorificat prompt ocazia de a construi o alternativă funcțională la acea TVR, devenită Liberă mai mult formal decât efectiv. Așa se explică faptul că în 8 ianuarie 1992, o jună pe ai cărei umeri pletele curgeau râu numită Andreea Esca prezenta cel dintâi telegen al primului nostru canal independent, SOTI. Câteva încercări de detronare a TVRL de pe soclul unde concurența era, în fond, destul de palidă, nu dau cine știe ce rezultate. Asta până în decembrie 1995 când în peisaj descinde viguros PRO TV – adevărata televiziune fățiș-comercială și occidental-profesionistă de la noi.

În fine, al treilea moment important care marchează evoluția fenomenului TV din România îl reprezintă apariția, în anul 2000, a canalului Oglină TV (OTV), varianta audiovizuală a ziarului Evenimentul zilei. Un post care își alege drept slogan sintagma „Trăiește senzațional!” și care duce tabloidizarea la nivel superlativ. Dan Diaconescu este cinic, fără scrupule, sacrificând orice pe altarul ratingului. Forțează lucrurile fără jenă, afirmând în plină epopee Elodia, că în maximum 10 ani toate televiziunile din România vor arăta întocmai ca OTV-ul. Predicție pe care timpul o confirmă într-un interval de timp chiar mai scurt.

În prezent, ne aflăm în epoca goanei după senzațional, după incendiar, după imagini care ne pot afecta emoțional. Seară de seară, pe fiecare canal se rupe tăcerea și pisica neagră-n paișpe. Foști vizitatori pe varii termene ai unor cunoscute penitenciare din Ilfov și din alte județe ale patriei țin națiunii lecții de morală. Locul comentatorilor a fost luat de scandalagii și urlători fără idei și fără bun simț, iar emisiunile veritabile de televiziune au fost substituite de conversații plicticoase despre ceea ce s-ar fi convenit să fie subiectele acelor emisiuni. S-a inventat și s-a bătut în cuie Tele-Poiana lui Iocan: locul unde niște inși, fără alte calități în afara aceleia de a umple la nesfârșit timpul cu vorbe, vorbe, vorbe, se întâlnesc ori de câte ori au ocazia, citesc ziare și o pun, ca băieții, de câte un talk-show intelectual, pe răbdarea și pe nervii noștri.

Quosque tandem abutere patientia nostra?

Gelu NEGREA

SCRISOARE DIN MICA VALAHIE AȘA MOARE SATUL ROMÂNESC

De multe ori, *memoria istorică se refugiază în povești*, spune Pârvan. Reducând la lumea fiecăruia dintre noi, memoria satului se refugiază în povești, în nume, în întâmplări ciudate. Da, cartea mea de vizită, ori, mai exact, CV-ul meu, ar trebui să spună:

Eu sunt din satul lui Ciobănică, Profisoru, Apie, Bușamete, Vâzdâc, Rânză, Bojin, Izmană, Moderata, Vânturică, Șișu, Purdă, Cenda, Bologioaia, Zdrăganii, Gemăneștii, Lipu, Bucaratia, Tilică Rapidu', Pile Vătășoiu, Ionete, Râciu, Neamțu Dima, Goliciu, Lina Petriceana, Morândău, Călămâzdră, Pătru Scânteie, Minu' lu' Rapcea, Răspizdama, Cobealdâr, Popa Metru.

Apoi, și mai ales, tata, Fruntelată, ginerele lui Nicu Popescu, al Grecoaiței cu frate moșier la Corz (senatorul liberal Costică Petrescu) și cu neamuri sărace de țărani de la Busu, Fruntelată, chiabur prin moștenire, apoi comunist prin cedare, soțul doamnei Giza, fata Cocioanii.

Spune I.D. Sârbu: *Cât timp am avut o țără-nime (chiar așa săracă și retrogradă cum era), trăiam în veșnicia unei asigurate regenerări organice: nu pierream, muream.*

Miorița este moartea satului românesc, povestea în care ne omorâm noi între noi.

Simt nevoia să ne acordăm o șansă: *Noi, românii, suntem ca iarba. E arsă, e arată, e smulsă, dispare un timp. Pe urmă izbucnește iar din pământ, din semințele îngropate adânc, din cele purtate de vânt.*

Aș vrea să mai trăiesc până atunci când va izbucni iarba. În marginea unui sat, chiar dacă acesta va fi ultimul sat din țara aceasta.

Deocamdată, *satul românesc a murit pe crucea istoriei.*

Și mă întorc în satul meu, numai în somn, cei care mă întâlnesc sunt morți sau vii, recunosc tot mai puține lucruri, văd casele mai mici, oamenii mai străini (în tinerețe știam după fizionomie din ce sat e un om sau altul).

Satul meu, cu nume brâncovean, moșie a Bălașei, fata lui Brâncoveanu, satul meu, înconjurat de pază și de teamă (alături e Gvardenița, satul unde era o gvarde de pază), de Tâmbna (nume ce se trage din slavonul *tâma* - întuneric), Strehaița, nume ce se trage din slavonul *strah* - frică.

Satul meu, extrapolând, *satul românesc e o biserică*. Uneori de lemn, alteori coșcovită, dar o biserică. În care poți să te rogi pentru tot ce ai pierdut și ai vrea să fie din nou.

Cu mulți ani în urmă, am fost într-un sat din Botoșani, pe nume Pomârla. E un sat așezat pe granița de pământ cu Basarabia. Un om de acolo mi-a povestit un fapt cu totul tulburător: vis-à-vis e un sat rupt din Pomârla de pactul ticălos al nemților cu sovieticii. În fiecare an, de Paști, la biserica din Pomârla, situată pe deal, era slujba de Înviere. După slujbă, oamenii înconjurau biserica având lumânări aprinse în mâini. Dincolo, în Basarabia, la câteva sute de metri, unde fusese desființată biserica încă din vremurile staliniste, oamenii din sat făceau un cerc, luau lumânări aprinse în mâini și înconjurau și ei o biserică din gândul lor.

Mai avem nevoie de sat? Eu cred că *da*. De un sat așezat pe niște criterii de respect, ajutat de statul român să trăiască din munca pământului (sunt mulți copii care ar voi să vină înapoi din lumea orașelor), să aibă irigații, înlesniri pentru arat, cules, îmbogățit pământul care devine un deșert (duceți-vă în Sudul Olteniei și vedeți că, în lipsa apei, învie Sahara olteană).

De un sat în care să revină normele morale, stabilite între oameni care se cunosc și se respectă, nu un teritoriu al crimelor abominabile, al vânătorilor de pământ veniți din Italia, din Germania, din lumea lor unde legile (europene, da?) îi protejează pe proprietarii de pământ.

Ar fi prea mult de scris și de zis. Nimănui nu pare să-i pese. Deși, repet, marea majoritate a celor care azi sunt „factori de răspundere”, potențați ori simpli beneficiari ai revoluției decembriste, vin de la țară. Adică, dintr-o lume pe care o disprețuiesc azi, când sunt bogați și militanți de dreapta.

Am avut, în copilăria mea, un câine foarte bun și credincios. Într-o zi a dispărut de acasă. L-am căutat, eu și tata, peste tot, dar nu l-am găsit. Peste multe zile a venit un om și i-a spus tatei că a găsit cadavrul câinelui pe care-l cunoștea, pe islazul satului, la câțiva kilometri distanță. Am aflat mai târziu că ei, adevărații prieteni ai omului, pleacă de acasă atunci când presimt că mor. Pentru a nu-și îndurera stăpânul.

Așa moare satul românesc. Ca un câine credincios. Într-un loc pe care l-a găsit folclorul nostru genial și trist până-n măduvă: *La marginea lumii/ la lumina lunii...*

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

**LA 130 DE ANI DE LA MOARTEA SA,
NE ESTE DOR DE DOMNUL EMINESCU**

Grafică
Adina ROMANESCU

ÎNCHINARE LA LUCEAFĂR

Astru luminos, măsură și însemn statorniciei,
Al credinței de mai bine-n viitorul României,
Veghetor la vatra sacră unde rumenește slova
Când în codrii de aramă sună armii de Moldova,

Stea a Neamului, Luceafăr din a cerurilor bolți,
Lasă-ți raza să vegheze în a nopții noastre nopți,
Pune gândului lumină și credinței noastre vrere
Să-mplinească-n poezie altă sfântă Înviere!

LUI EMINESCU

Îți mulțumesc, mărite domn,
Pentru răcoarea serii
Înmiresmată de salcâm în floare,
Pentru buciurn
Și corn sunând din timpi apuși
De glorie și răstiriște, duși
Cu noi 'napoi spre Mircea, la Rovine,
Pentru Scrisoarea gândită pentru mine
Și pentru codrul ce fără ploi sau vânt
Se leagănă întruna
Când în tărie luna
Varsă spre noi neliniște și somn...

Îți mulțumesc, prealuminate domn
Al graiului român din care cresc
Și dor, și plâns, și cântec omenesc,
Spre-a dăinui în noi cât va dura
Sub cerul lumilor ecou de stea.

AI NOȘTRI TINERI

Ai noștri tineri la New-York învață
Să-mpuște francul nu să pună bomba,
Apoi se plâng că le e dor de ciorba
Cu leuștean din țara dodoloață.

Dacă-i întrebi de muncă, schimbă vorba,
Dacă insiști, cu zâmbet se răsfață
Cum că n-avură și ei parte-n viață
De-o minte pe măsura unui Zorba.

Și că în lumea largă soare nu-i
Nici boltă ca a Voronețului,
Doar niște nori bolnavi, un fel de ...scai
Iar unic dialog cu ceilalți – Hai!

Sensul vorbei acasă nu le mai e știut,
Țărm le e rătăcirea la val necunoscut...

Paula ROMANESCU

MIRARE

port în mine lumina
ascunsă adânc în spațiul sacru al inimii
radiind din fiecare celulă din fiecare atom
din fiecare particulă
căci tot ce sunt e lumină vibrând

lumină ondulatorie sunt
caut în afară cu ochi cercetător
descopăr copaci
oamenii mișcându-se haotic în alergăturile lor
mașinile gonind fără răgaz
și ura războindu-se pentru viața pe care
oricum n-ai cum s-o pierzi – lumina nu trece –
doar frica strânge ghemurile
chircește sufletele

și-mi spun
ce mare de-ntuneric acoperă pământul
deși purtăm în fiecare atom lumina
particule în mișcare de viață
fotoni în uitare

IUBIRE LA JUDECATA DE APOI

așteptam și eu pe balanță să fiu cântărită
dar era o coadă prea mare în ziua din urmă
și-am adormit ca fecioarele neînțelepte din parabolă
acolo pe cântarul din văzduh

eram goală cum domnul o crease pe eva – particulă
elementară –
și era atât de cald că-mi picura materia topită
m-am bucurat c-o să mă scurg și o să scap de judecă-
tă
că nu va mai rămâne nimic din trupu-mi înfierbântat
jarul de iad s-a încins și mai tare în ziua cea mare
și paznicul doar mă privea plictisit cu aripa pusă la
păstrare
pentru alte vremi

nu puteam nicidecum să mă trezesc din somnul adânc
să-i spun
că trupu-mi de femeie s-a scurs în hăul de dedesubt
și-am rămas doar cu iubirea dematerializată

eram cântărită pe balanță împreună cu tine
și-am văzut cum iubirea mea
ușor te-a făcut încât ai luat-o în zbor spre răsărit
cu îngerul tău cu tot
lăsându-mă să curăț singură resturile de pe cântar

am zărit ochiul existenței și-am știut
iubirea e-o singularitate și nu un dar de-mprumut

se dilata timpul izbucnind
din iubirea mea – particulă elementară –
era chiar big-bangul primelor secunde
ale unui univers nou născut

PASAJ ÎNTRE EROS ȘI THANATOS

nu-ți fie teamă de moarte îți spun azi din nou
nu-ți fie frică de ea am împlânzit-o cu inima mea
am ademenit-o trecându-i-o pe sub bot
de-atunci thanatos mi se tot ține de urmă
ca taurul negru după pânza cea roșie

hai de-acum să râdem să ne învârtim în jocul de-a
iubirea
până amețim
știi în orașul meu care zici că nu te-a iubit niciodată
care încă mă ține captivă
este un stâlp de care mi-am agățat hainele
le-am scos una câte una
de câte ori taurul negru căuta să dea de tine
ca să-l întărit i le fluturam pe sub nas
le lua în coarne le sfâșia apoi le abandona culcându-
mi-se
cuminte la picioare
eu agățam zdrențele roșii de sânge pe stâlp
așa ca să i le pot oricând arăta

de-acum și pielea mi-am dezbrăcat-o
thanatos mi-a simțit gustul și nu va renunța
îmi linge sângele strop cu strop pe străzile clujului
adulmecându-mă
doar pleoapele-mi sunt întregi s-acopăr cu ele ima-
ginea
trupului dezgolit

vino repede sari peste munți până nu-mi voi smulge
inima
să-i dau înghițitura finală pe care o așteaptă de la
început
vino repede să jucăm jocul iubirii inventat de ar-
ghezi
învârtindu-ne până răzând amețim
chiar dacă vom întărâta moartea ce așteaptă perfidă
cu botul pe labe
promisiunea mea

Hanna BOTA

FATUM

Carte-am citit,
Carte am scris,
Carte-am mâncat,
Carte-am băut,
Într-o carte m-am prefăcut...

S-au arătat și dușmanii:
Focul – cel proslăvit în tot locul,
Apa – confundându-mi
Sufletul cu pleoapa,
Timpul – rănind cu dintele și ghimpul,
Oamenii/fiarele – negăsind cheile,
Batjocorindu-mi zăvoarele
Și chiar propriul ego nefericit –
Simțindu-l pe Dumnezeu obosit,
Iremediabil trădat de tot ce-a creat...

CĂTRE SUS

Aș fi nefericită să nu fi pus
în poeme acele muzici și culori
cu care s-a contopit uneori
sufletul meu către sus...
„Carmina Burana”
cu Orf cel bun de adâncit rana,
„Concertul de Aranjuez” pentru pansat,
Manuel de Falla întetind focul iscat,
Enescu, însuflețitor pentru scrum,

Rimski Korsakov purtându-l pe-al apelor drum,
Grieg, bun de spânzurat într-al lunii hallo,
ca să mă coboare-n arginturi Lalo...
De-aici, până la paftalele filigranate ale lui Klimt,
cel ce mi-a transformat porii
în ochi care simt
pentru jocul fără egal
de-a Marc Chagall
cântând pe acoperișuri sau în zbor,
să-i respir pe Miro și Kandinski multicolor,
să haicu-esc după Utamaro,
gheișă contemporană,
să sorb din Dali,
să-mi aflu în Picasso hrană...
Să fi luat măcar un pic de la fiecare
în numele iluziei scrisului,
a hoției lui cinstite
sub îngăduitorul, orb soare...

BIBLICĂ

Cine și din care pricină
a rostuit *întrebarea* ca feminină,
iar *răspunsul* neutru ?
Pe când *șarpele*
încă din raiul divin
s-a declinat masculin?
Iartă-mă, Doamne,
de gândul venin -
dar cui a mușcat din măr
îi e foame de adevăr
(niciodată deplin)...

Passionaria STOICESCU

DOAR INIMA VIE

Am devenit cetăți
Cu porțile bine închise
În afară – nici o mișcare
Doar veghe și auz încordat

Temerile ne-nvăluie trupul
Ca fuiorul de iederă
Să nu mai răzbată
Iubirea – acest sentiment de-acum perimat
pentru aproapele

A rămas doar inima vie
în tinicheaua carcasei
măsurând îngrozită
plumbul gândului venit dinafară.

SEARA ÎN MIEZUL VERII

Sus în cetate latră câinii
Se-agită inimi de pasăre
Iar omul
indiferent la neliniștea lor
stă și dormitează

pe salteaua lui de cuvinte.
Ziua fierbinte
din miezul verii
se risipește încet
în pulberea nopții
Numai tu, fiule,
numai tu te lași purtat
printre oglinzi rotitoare
adâncind tot mai mult
tăcerile tale.

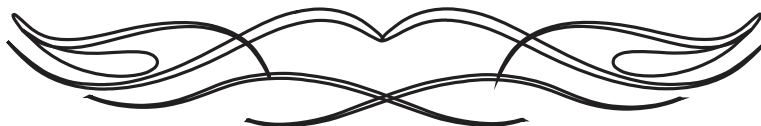
De parcă nu te mai ajunge
din urmă
nici o chemare
nici un semn de iubire.

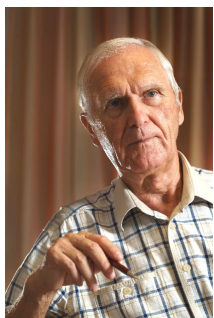
SINGURĂTATEA POETULUI

Singurătatea poetului
nu este întâmplătoare
Ea se strecoară
printre încifratele sale cuvinte
ca o miere amară
pornită din inimă

Singurătatea poetului
stă înfășurată în jurul
trupului său – amforă
Lăsând la vedere doar ochii
– ferestre deschise
spre taina adâncului.

Mariana PÂNDARU

SONETUL IUBIRII LACUSTRE

Iubita mea, spre binele luminii
ce mângâie petalele de flori,
când soarele te va trezi în zori,
ordonă să-nflorească-n martie crinii!

Că unu-al celuilalt suntem prin soartă
și nu printr-o iubire de-mprumut,
nu ne-a fost dat să știm de la-nceput,
când, larg, în suflet ți-am deschis o poartă.

Femeia mea, ca-n apele poveștii,
să îi deschid Lactee Căi caleștii
care ne poartă, din dogoare, frig,

fac între noi, când numele ți-l strig,
și, în tăcere, ne iubim ca peștii
ascunși într-un desiș de pipirig...

SONETUL STELEI CE NE IUBEȘTE

Azi simt că, pentru-a nu știu câta oară,
nu-ncape viața-n niciun calendar
și nu-i găsesc necum niciun tipar
în care puritatea-i se măsoară.

Să mă înduri cât încă se mai poate!
Cât încă nu-i iubirea un incest,
pe trupul tău, ca pe-un tărâm ceresc,
eu mă târăsc cu degetele toate.

Iubita mea, cu trup arzând ca neaua,
grăbește-te, că s-a trezit cafeaua,
și eu la tine mi-am trimis un braț,

să-l ții, să vii să ne ghicim în zaț,
că-am fiert-o, la un foc divin, pe steaua
ce zilnic ne iubește cu nesaț!

SONETUL VORBELOR DE IUBIRE

Eu te-aș iubi și mii de ani-lumină,
la fel ca astăzi, dacă aș trăi,
și trupul în cearceaf ți-aș risipi,
chiar de-aș simți că mă cufund în vină.

Ți-e dat să-mi fii iubită, din născare,
dar nu mi-ai dat nicicând de bănuț
că însuși Dumnezeu te-a născocit,
când din grădina lui lipsea o floare.

Iubita mea, eu nu te-ntreb nici dacă
la patul tău fac îngerii de clacă,
nici de-ți lipsesc minute-ntregi din ceas,

nici câte nopți, datorare mi-ai rămas
cu o speranță șubredă, nici dacă,
într-un fuior, iubirea-ți torci în glas...

Dan ROTARU

LUCRARE DIVINĂ

Praf de stele
Din stânga Universului
Amestecat cu timp
Ars de ultravioletele în cădere
La care se adaugă
Puțin verde din codrul înmugurit
Și ceva polen de piciorușe
De regine de albine
În travaliu
Se va obține un cocteil care
Dinspre ochiul libelulei
Se vede ca o bilă uriașă
De culoare intens căpruie
Dinspre ochiul ciutei
Ca un fânar în plină iarnă montană
Dinspre ochiul furnicii
Ca o casă bună de locuit
Dinspre ochiul cucului
Ca înfrigurarea singurătății
Dinspre ochiul omului însă
Ca un nimic
Ce se rostogolește
Peste lumea sa
Aridă de constelații.
De ce mă lași să visez,
Om al lumii
Din dreapta unui Univers ostil?

DEDUBLARE

Răzvrătit în mine însumi
Îmi caut chipul
În Imaginea de dincolo
De imagine
Suflul meu încă nemanifestat
Își caută drumul spre incolora posibilitate
Rămân în hotarele ființei mele
Dincolo de orice hotare
În deznădejdea mea plenară
Mă regăsesc ca Unul
Neieșit din el însuși

Dar trecut în Imagine
Atunci ca Unul suflul meu se regăsește
În toate lucrurile
Atât jos, cât și sus
Le susține într-o simfonie
A culorilor ce nu se arată
Ochiul nu are puterea
Să vadă întors în el însuși
Trecerea în timp
A Imaginii de dincolo de imagine.
Revenit din lungul drum
În mine s-a aprins lumina.

MĂ PRIVEA

Era un apus de soare
Galben-roșatic
Al unui început de toamnă
Surprins în pupila căpruie
A irisului deschis în uimire.
În liniștea dinaintea înserării
Muntele a pornit spre mine
Cu brațele larg deschise
Și cu zâmbetul blând
Dar în același timp straniu
Mirosind a rășină.
Mă așteptam ca pașii săi spre mine
Să dezlănțuie furtuna
Arborii să cadă în hăul fără margini
Înălțimile să se prăbușească
Zgomotul să fie înfricoșător.
În schimb, muntele plutea
Fără zbucium, ci cu un fel de bucurie
Venită din foșnetul pădurilor
Ce-i acoperea pieptul
Brăzdat de ploile căzute în veac.
M-a învăluit fără să-mi vorbească
Atunci am simțit mirosul de stejar
Venind în valuri și înprospătând văzduhul.
Ca un nou-născut am deschis ochii
Și în jurul meu pluteau îngeri
Călcând din când în când
Peste mușchiul moale
Crescut pe trupul meu.
Ca o blândă adiere
Ai venit tu să mă culegi
Ca pe o floare rară
Crescută pe un colț
Al muntelui în adormire.

Gheorghe DĂNIȘOR

ORFEU

printre ceilalți
îl reabilitezi pe cel tășnit din diafragma zeului
degetele lui de trestie
deschiderea de aripă peste acest univers
coroziv de inițiativ
gestul negreșit pe drumul de care nu te poți proteja
căruia firesc îi respir aerul

inclinat din ființă să venerezi armonia
șoaptele dintre oasele apei
în dispută
trudești din bucuria de a întâlni cuplarea întunericu-
lui cu lumina
atingerea lor umedă
flexibilitatea intruziunilor perfecte de
al căror fâgâs reazemi verticala
sentimentul neliniștii de care magnetic mă simt copleșit

prea inofensiv duci de nas toate nădejdi
insatisfacțiile pentru care te cultiv
urmând regulile de care mă îndoiesc numai și numai
ca așteptarea să se împlinească
refuz să privesc îndărăt
deși în mine e umbra de care mă ascund strict și la
obiect
arunc vina pe spațiul dimprejur
pe epicentrul originii
pe elementele lui Mendeleev
și câte alte sunete ce lăncezesc în această uflătură
incert cosmetizată
apăsătoare
pe plămânii tăi disciplinați de ordinatorul jocului

TATUAJE ÎN SFERA SOMNULUI

legea care l-a pedepsit pe tata e Doamna fără bandaj la ochi
menită jocului după cum
i-a retezat țeastă
într-o clipită țandări zilele pe asfaltul gri

mă persecută
ironia ecuației lui Galilei
ori de câte ori străbat prin Dumbrava carosabilul cu sânge

închegat
și ascult sub presiune timpul
cursul lui invers
prin peisajul strâmt al lui octombrie
dezleg codul bizar al jocului
că nu l-a mai ratat zeita nimicului cum s-a întâmplat
în alte prilejuri cu final fericit precum cu
tăvălugul zăpezii la fântâna lui Mitu
ori din rostogolirea întunecată a trunchiului furios pe
panta abruptă
sau pojghița impardonabilă a Cernii

de aceea clipa înțepenită pe cadranul ceasornicului
culege
încă semne
hazarduri
așchii din nervul trestiei cedate
canalului colector

nesigur tatuaj în sfera somnului

DRUMUL INDEXAT

în după-amiaza acestei clipe cicatricile se desfac
senzații precare dezbracă inițierile
de anturaje fără final
sinusoida cu amprente ale tălpilor obosite
prin obstacolele uzuale

trimis să înving
dificultățile
să aduc bani
să repar ceea ce au frânt vijeliile
să adaug cuibului alte intrări cu ieșiri pentru păsările
sub tutelă
deduc din ecuația cu necunoscute în (f) de x
că arborele întruchipează strădania de a osteni la un
rudiment
generator de energii lacome
cărora fiind parte
legitimizez apucăturile din seva blondă a cusurului
scot din fântână apa
vie
bune și rele
trecute ori actuale
incertitudini bizare scorneli decadente
geometri cu îmbrățișări în concurs
duhul rarefiat
încât mi-e teamă să forțez bulgărele în stare să se prăvale
la îndemâna întâmplării
când fiecare șurub din mecanismul obișnuinței de a
pierde pune umărul
în bucătăria acestor elemente esențiale
să reseteze un tărâm păgubos
dintre start și sosire.

Ion SCOROBETE

IUBIRE PAȘNICĂ, PIERDUTĂ

Te-am iubit cum nimeni nu mai ține minte
un fel de mână strecurată-n sân
când rochia se-nvăluie în mare
iar marea devenea un pod de fân

și mâna continua ticăloșia
sorbindu-ți coapsa, soldul, buza
iar glezna tremura și ea
fiind la rând, după ce cade bluza

Năvala data fără semn de luptă
ți-a scos din trup flori vii de mac
stăteai pe margini și priveai năucă
cum dragostea cu tine o îmbrac

Stăteai pe margini și te mulțumeai
să vezi cum mângâierea te-nfioară
mai pașnică ți se părea mulțimea
ai căror ochi lătrau și era seară...

Și când am vrut să-mi strâng acasă mâna
să-ți las în voie tremurul sub piele
în locul tău am nimerit furtuna
ce mi-a adus noroiul stors de stele

IUBIRI TRĂDATE, IUBIRI DEZMEMBRATE

Pe linia moartă se trag și iubiri
nu numai trenuri abandonate
chiar dacă ele nu mai au miri
nu pot fi rable considerate

Nu există programe și pentru iubiri
pe care statul să și le-asume

rămân de privit doar fotografii
în care se văd pahare în spume

Și astfel se pierde o șansă astrală
de-a da în schimbul iubirilor rănite
rupte în coate și frontal lovite
o nouă șansă rochiei de seară

O nouă șansă ținerii de mână
și mângâierii viselor curtate
din care sar privirile pe Lună
și restul clipei în singurătate

Pe linia moartă se trag și iubiri
nu numai trenuri abandonate
chiar dacă ele nu mai au miri
nu pot fi rable considerate.

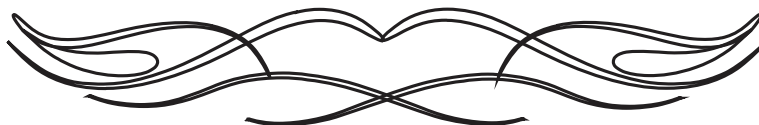
IUBIRE CU DEGETUL LA GURĂ

Încearcă să te oprești în pântecul liniștii
pregătit să nască *degetul dus la gură*
Să fie liniște
să ne pregătim pentru tăcere
și mai apoi
veșnicia va pătrunde prin ușa întredeschisă
ce dă spre câmpia unde nu e
suspîn sau durere...

Întinde-te pe umbra ce pleacă din mine
și se oprește la marginea muntelui
în locul în care ciobanii își plimbă mioarele
să le-nvețe cântec de dor și de jale
cu mândrele închipuite în hore deschise
cu sânii lăsați să sune a dezmiardare
în care rotirea ne-adună
între doi munți
și o vale...

iubește-mă cu degetul la gură
să nu cumva câmpia să ne afle
rostogolirile să ne-nconjoare
în cerc și mai apoi în sferă
să fim îmbrățișare
prelungită ca un apus furat de mare.

Adi CRISTI

OCTOMBRIE – CREPUSCUL

cădere imponderabilă
frunze vag lucitoare
apucă drum tombal
în zbor corbi singuri

se strecoară prin mine
seceră ochii distanțele
gândurile

îndulcit dureros

dinspre geana răsăritului
mă privesc oase
din schelete putrede copacii
uitata pădure

în nenumăratul balans
nu-i vreme de moarte

dimineată rostitoare de toamnă...

VECHEA CASCADĂ

până unde vom mai merge
urm-a pasului absent

până unde de ce unde
în cadentul violent

ci nu vii și nici nu spui
umbrelor cum te dădui
mă-nscrumam cum suflet nu-i
când de tine nu-mi venii

până unde să mai merg
câte zări să mai topesc
câte ape să-mi mai curg

unde-o fi să mă opresc...

RESEMNARE

spaima acestei nopți
le voi trăi într-o zi
până la fiirea lor

acolo unde va fi frig
și-mi va trebui setea
grea de la tine
pentru întâia spălare

nu vom ști cât de aspru ne va fi
împreună ne vom străbate
ca un copil ucis lângă nopți

așa cred că este iubirea

trecerea noastră pe malul
de dincolo de lacuri
și pașii pe ape...

Liviu APETROAIE

SE RIDICĂ NOAPTEA DINSPRE HORNURI SURE

Se ridică noaptea dinspre hornuri sure,
Somnul poartă lampa, servitor tăcut...
Te aștept la umbra visurilor pure,
Cu parfum de straniu și necunoscut.

Tot ce este astăzi a mai fost odată
Sau nimic nu este, sau va fi curând;
Tu răstoarnă dornic rochia bogată
Și-mi cuprinde tainic visul fumegând.

Iar de pleci la urmă, poartă-mă cu tine
Și mă-ntoarce – Lună – în pupila ta,
Ori m-azvârle-n cupa cu sticliri străine
Unde vinul negru tace și ne bea...

E IARĂȘI AFARĂ O TOAMNĂ

E iarăși afară o toamnă
Cu frunze de îngeri ce cad.
Atinge-mi memoria, doamnă,
Mai verde ca toamna din brad...

Sub gest e idea ce-l doare,
Rămasă când gestul e mort:
Cum azi te privesc întrebare,
Răspunsul mă doare să-l port.

Mi-e milă de noi, mi-e rușine
Că nu suntem numai cuvânt...
Adie-mă, doamnă, cu tine,
Să pot fără eu să te cânt...

TU VINO-N MUNȚI ȘI SĂ FORMĂM O HAITĂ

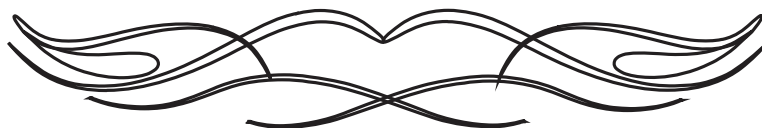
Tu vino-n munți și să formăm o haită
De oameni, câini și lupi amestecați,
Vom da prin ceruri uneori o raită
Și vom vâna himere prin Carpați

Ne-or pierde urma potera și țara
Iar vânătorii ne vor crede mit
Purtând, în goană sacră, primăvara,
Ca pe-o secure, luna de argint.

Iubire să ne fie-ntreg hotarul
Din iarbă, până-n vârfuri 'nalți de brazieri
Ne-om hârjoni să stingem verii jarul
În care ard și-n care însăși arzi.

Mi-e dor să fim o haită străvezie
Cu fără timp, ci numai veșnicie...

Mircea Liviu GOGA

POVESTE FĂRĂ SFÂRȘIT

Un singur angajament
semnat cu Dumnezeu
pe termen nedeterminat...
Azi nu a sosit pe scenă,
afișele nu erau
în bernă.
Sau scos cortinele vechi,
sau pus cele noi, apretate.
Întinericul era stins,
spectatorii muți de uimire,
toți așteptau discursul -
un fel de prea mărire
a trupului părăsit!
Tăcerea a început să plângă,
nu mai era nimic din
povestea fără de sfârșit,
doar lumină și aplauze
și speranța care se ridica
să ocupe un loc în Univers!

ILUZIA TRECERII...

Nu sunt pictorul morții
nu pot salva fiecare
biserica care cade din mine
idealurile sunt străzi decolorate
cu statuetele arse de invidie
tu nici nu știi de ce
cad capetele la colțul piațetei
cum fiecare suflet stă în așteptare
sub pietre care deschid gropile
prin porțile ascunse
iar fiecare zi este o trecere
spre moarte
iar eu mă îmbăt cu iluzii
în matul ceferiștilor
surziți de atâtea zgomote de
vagoane care dispar undeva...
Dumnezeu știe
cum se amestecă viața
cu moartea ca mărgelile
lui Hermann Hesse!

ÎNCHIPUIRE

Acolo, iubito nu este timp,
numai lumină și iubire...
Plictiseala de a fi numai noi
să ne întoarcem la cele zilnice,
la agitația scoicilor
care vorbesc de mitul vârstei de aur
în șoapte
ca un secret ascuns în ape
ascuns în visele noastre!

Nicolae NISTOR

ARMURI

Am plecat la prima mea bătălie
Învățat să tac și să sânger,
Cu eșarfă roșie legată-n vârful lăncii
Și-mbrăcat în armură de înger.

M-am întors șchiopătând și-ntristat.

La a doua-nclăștare la care-am plecat,
Mi-am luat și câinele brac
Și arcul de tisă și săgețile noi, cu panaș
Pe creștet și-apărat de armura de drac.

M-am întors șchiopătând și apatic:

Ca să plec iarăși la un nou război
Cu sulite și buzdușuri și scuturi.
Mi-am legat la braț eșarfa de-azur și-am
Turnat pe trupu-mi armura de fluturi.

M-am întors șchiopătând și uimit:

C-o să plec cântând la ultima luptă,
Înarmat doar cu rostirea cea nouă,
Cu eșarfa de aur legată la gât
Și-nveșmântat în armura de rouă.

DEZGHEȚ

În singurătatea acestei zile de joi,
cum o înaltă și-nghețată cascadă,
dragostea e scârțâitul ușor al porțiței
de la grădină încărcată de-un abis de zăpadă.

În singurătatea acestui an abia început,
cum un izvor răsărit din cornișă de gheață,
dragostea e scârțâitul pașilor ei pe cărarea
din grădina scufundată în ceață.

În singurătatea acestei înserări,
cum o custură de gheață revărsată în vale,
dragostea e scârțâitul ușii de la intrare
și aburul buzelor ei dezghețând uitate vocale.

În singurătatea acestei vieți, cum un pod de zăpadă
suspendat peste căldarea cu repezișuri în salbe,
dragostea e scârțâitul sertarului de la scriu
și floarea de colți presată-n teancul de foi albe.

FĂGAȘ

Șchioapăt în făgașul de pe deal.
Vara-i dusă, frunza-i toată ruginie.
E-obosit și ne-nșeuat-mi cal,
flutură în vânt coama-i sinilie.

La doi pași în urma noastră
e câinele-mi cu blana înspicată.
Cu botul ars în iarbă scurmă
după roua dulce de-altădată.

Drum de liniște cu apă scursă
de pe frunze îmbrăcate-n aur.
Retragere pregătită îndelung,
cărare defrișată de un faur

ce așază-n mesteceni lumină
cum ar turna plumb în covată
un alchimist rătăcit pe colină:
om și cal și câine stane de piatră.

Ioan Radu VĂCĂRESCU

CĂRĂMIDA DE CUVINTE

arde-n mine un trup de fată
de femeie sau iubită
ca-ntr-un zid
de monastire trupul anei înzidită

și mă doare
colțul pietrei tâmpla
umărului stâng
și mă doare piramida de cuvinte lăcrimând

doamne
nu-mi săruta gura
ca pe-un sân de fată mare
pe-a ei golgotă vorbirea răstignită
să mă are

să fiu bob
în brazda albă
să-ncolțesc și să dau rod
peste piatra ce mi-e dragă să-nverzească ochiul orb
și să pot rosti azi verbul îngânat de atunci-nainte
de pe gura anei smulge-ți cărămida de cuvinte!

STAREA FIILOR DE MAME

mama mea
este și mama voastră și nimeni nu știe
am tot încercat uneori să vă spun
am jucat am cântat am jelit
am tăcut îndelung
dar N I M I C

am tot scris
am tot șters
nu am reușit pe deplin

fiul ei a crescut
a devenit bărbat undeva departe
într-un alt fel de sat vertical
cu femeie casă și copii scrie versuri poezii
și alte lucruri pentru unii ciudate

de care mama lui care l-a născut era tare mândră

despre mama
mea ca despre mama voastră
aș fi vrut să scriu un rând acolo ceva o vorbă
frumoasă
să știți și voi cât de mult am iubit-o
dar nu am avut cuvintele potrivite niciodată

mama mea
care m-a născut
pe care eu am iubit-o enorm
cum iubiți și voi mamele voastre și nu spuneți
nimănui
mama mea care m-a născut într-o zi a murit
a urcat la cer și m-a lăsat singur

iartă-mă
mamă a mea
care m-ai născut
că iubirea mea pentru tine
nu a încăput în toată viața
că iubirea mea pentru tine
nu a încăput în toată moartea
nu a încăput nici chiar în cuvinte potrivite pe hârtie
deși am scris despre toate femeile pe care
le-am iubit

scriu
astăzi
târziu aceste câteva rânduri
pentru mama mea și mamele voastre
ca despre iubitele noastre celeste
ca despre muierile noastre amantele noastre eterne
în care toți bărbații din lume
își caută cu înfrigurare mama

mamă a mea
care m-ai născut
îngerul meu din cer fără nume
te iubesc până dincolo de mormânt viața
dragostea mea
frumoasa mea durere
nici o femeie din lumea asta nu te poate pe tine
ție reda!

STAREA MUTĂ

la masa tăcerii
toate semnele lumii adunate
numai cuvântul lipsea pretutindeni!

Petruț PÂRVESCU

CĂSNICIE

BATE VÂNTUL...

Ce frumos afară bate vântul,
Tot la tine mi se duce gândul,
Ca să-ți fiu iubit, nu-mi vine rândul...
Ne suportă pe-amândoi pământul...

Acum bate vântul și mai tare,
Tot mă perpelesc cu o-ntrebare:
Dup-atâția ani, de ce nu moare
Dragostea mea pentru-o fată mare,

Cum erai, probabil, tu, când ne-am cunoscut
Și de-abia-ți furam și eu câte-un sărut...
Iar acum la jumăta' de veac de-atunci,
Când trecut-a vremea peste văi și lunci,

În șir lung de victorii sau erori,
Dragoste, tu de ce, totuși, nu mori?
Cred că numai după ce-om muri și noi,
S-ondura Prea Sfântul să ne lase goi

În patul de Senin și de Idee,
Să te simt prin trupul tot Femeie
Și să naștem doar atunci și noi o stea,
Dacă bunul Dumnezeu, mai știi, o vrea...

Ce bine e când vine seara,
Că mă-ntâlnesc din nou cu tine
Și povestim ce s-a mai întâmplat,
La tine la serviciu, la mine în grădină...

Mâncăm ceva și ne băgăm în pat.
E agreabil, ce să spun? Dar nu-i spectaculos.
Noi nici n-avem nevoie de panarama ieftine,
Ne-ajunge doar că suntem împreună.

Și-așa străbatem anii pe care-i mai avem,
Mai facem și câte-un concediu împreună
Și câte-un credit, pentru un voiaj departe.
Nu-i formidabil, dar morișca merge...

De-am fi avut și vreun copil sau doi,
Poate-ar fi fost mai vesel sau o pisică, poate,
Acum e însă prea târziu și nu avem iluzii.
Dar eu când mă adăp din tine,

Sau tu, când toate gândurile-mi înțelegi,
Când trup la trup și gând la gând ne împlinim,
Ce să ne mai dorim? Ce să mai vrem?
Doar vremea cât mai mult să țină, să dureze..

AȘ VREA...

Aș vrea să fiu un ruj de buze,
Să mă porți mereu în geanta ta...
Să trec pe-a buzelor peluze...
Te-aș fi sărutat măcar din mers...

Puși DINULESCU

ÎNȘELĂTORIA

Lina Cojocel se lăsă dusă,
De la un capăt la altul
Al Rudarilor Olteniei,
Ca o apă răvășită
Care caută în zadar
o ieșire,
Bătând tânguitoare
În malurile de nepătruns.
O ardea focul în piept
De Vasile Ciutoreanu.
Vecinele știau că în ea
Se ascunde o vrăjitorie.
Mătușă-sa, Rița Ciupagu,
Era renumită și căutată
Pentru știința ei de
A face și desface destine.
Rița a învățat-o pe nepoată
Arta magică prin care
L-a înlănțuit pe Vasile Ciutoreanu.
Firul dragostei din care
și-a împletit
Ea năvodul a fost obișnuința.

Lina Cojocel îi adusese multe frumuseți
Buze tari, cărnoase, dinți mari,
Scânteietori, brațe puternice
Arse de soare.
Vasile o privea și se gândea.
Atunci Lina i-a făcut
înșelătoria cu iubirea.
Dragostea ei era copilăroasă
Și lăcomă, simplă și plină
De vigoare.
Vasile Ciutoreanu fu foarte
Fericit cu Lina.
Ochii ei strălucitori îl trăgeau
Până în fundul iadului.
Nevasta îl învăță să deosebească
În întuneric, cu ochii închiși,
Părul ei de-al soacrei.
Lina i-a aruncat ocheade
Femeiești și l-a sedus
Așa cum sugativa sugă cerneala,
Pruncul sugă la sânul mamei
Și animalul mănâncă.
Natura Linei era seducția
Și seducția făcea parte
din meseria ei.

TAINA

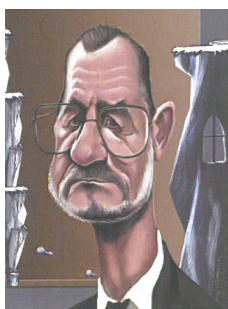
Ileana Ciutoreanu l-a iubit în tinerețe
Pe Ilarie, băiatul domnului Stan Georgescu,
Om bogat, cu moară, mașină de treierat
Și două case în Coveia, pe Lipscani.
Avea șaisprezece ani și ieșise
În răscruci, la Cucu, la nunta lui Vasile,
Băiatul lui Ion Scarlat,
Primarul liberal din vremea aia.
Îl însurase cu Rada, fata colonelului
De artilerie Cerăceanu, de la
domeniile coroanei,
De la Segarcea.
Ileana era frumoasă ca o duminică fără sfârșit
Și toate privirile se îndreptau spre ea.
Ilarie vine, o ia de mână
Și o invită la horă.
Pe urmă, a luat o sârbă înainte
Cu ea alături.

Pe margine, lumea șușotea:
“Uite ce dădu din năpârstoaca
Lui Ilie Ciutoreanu, ajunse ibovnica
Unui boier, păi cum o să-l primească
Domnu Stan Georgescu cu o sărăntoacă.”
Copilă fiind și fără minte
Ileana nu prea știa atunci
Ce este bine și ce este rău,
Că doar ce ieșise în lume.
A ascultat de vorbele lui mincinoase
Și a căzut în păcat.
Când a aflat Stan Georgescu că
Ilarie s-a îndrăgostit de Ileana Ciutoreanu,
L-a trimis la școala de ofițeri de aviație,
La București.
Iar ea a rămas gravidă
Și cu buzele umflate.

Ileana a vrut să se spânzure,
Decât să se facă de rușinea satului,
Dar Stana, soru-sa, care se dusese
După bărbat într-un sat la Dunăre,
A luat-o la ea.
Stana nu făcea copii și a zis că,
După ce naște Ileana,
Copilul îl oprește ea.
Ileana a născut un băiat: Matei
Și pe urmă s-a întors în Rudarii Olteniei.
În toamna următoare, s-a măritat
Cu Andrei, băiatul noului cantonier
Stan Stroie, care venise cu serviciul
În gara lor.
Cu el a făcut două fete
Și se înțelegeau foarte bine,
Dar Matei a rămas taina ei.

Constantin PĂDUREANU

BROASCA VERDE

BROASCA VERDE, cârciuma de la parterul blocului, oaza etilică și de neastâmpăr meningeal a tuturor politicienilor, coborâți sâmbătă, cu o gioarsă, peste pijama și piciorul gol în șlapi, demonstrând unghii netăiate dintr-o preistorie reactualizată, a împlinit 50 de

ani de existență neîntreruptă.

Ea a fost și înainte, și după '89, izvorul de sănătate pentru locatarii din jur, dar și materialul viu, folcloric, bibliografia Securității, de ieri și de azi. Aici se dezbat și acum, la zi, proaspete, toate vărsăturile informaționale ale televiziunilor mercenare, dar și date picante, eventual ilustrate, cu telefonul mobil, despre cine i-o trage la cântăreața cutare, cine este poponar sub acoperire, ce politician bătrân - evident din opoziție - a fost prins, când amușina niște chiloței de minore, într-un vestiar al sălii de sport, unde învăța și nepoata lui porcul, ca să zic așa.

BROASCA VERDE, a dăinuit peste vreme, neatinsă. Imediat după zaveră, cam toate găurile locative de la parter, garajele goale, centralele termice dezafectate, au devenit buticuri colorate, cu o diversitate uluitoare de mărfuri, majoritar-chinezești, o nirvană de tiutiu capitalist, dar și moldovenesc, inclusiv prezervative cu fandaxii, ciucuraș în botic, ori vibratoare, din păcate, pentru beneficiare, cam reparate în grabă, care scuturau ca toți dracii, dincolo de orice libidou saharizat.

Aici venea jigodia de turnător, Vasilache, de la scara a II-a, din blocul 15 E, însoțit fie de vărul din Tulcea, fie de băiatul unui coleg din armată, de la Odorhei, sau te miri cine, o dată pe lună, de preferința duminică dimineața, când la televizor se dau reluări, emisiuni pentru țărani, în care aceștia învățau agricultură după cărțile fundamentale ale partidului, despre cum se mulge vaca, cu dublu avantaj, prin sistemul de vacuum rural, sugerea cu pompițe atașate, și satisfacerea vremelnică a apetitului sexual al vacilor, dependente de această formă de activitate. După zaveră, vaca a rămas aceeași nimfomană, s-au schimbat doar miniștri, oaia trecând la aparate, daea, sau dintr-o iubire becaliană, devenite oi de cartier de lux, miorițe de vilă.

Securistul pleca mulțumit, oamenii așijderi, fiindcă „vărul” lui Vasilache, dădea un rând la toți, și

mai rămânea barmanița șleampătă, rujată și-n cur, care avea grijă ca cei care se duceau la hiroșima grupului sanitar, să curețe capacul, dimprejurul de pișat, și să nu înfunde chiuveta.

De fumat se fuma și atunci, ca și acum, în spațele crâșmei, unde te puteai ușura, sau să stai cu fumigena pe banca din față, să dai cu vorba dupe femeile mai mișto, care treceau pe acolo. Evident, că nici ele nu rămâneau datoare, iar schimbul de replici, nu era unul platonic.

Îi enerva pe toți, un profesor pensionar, fără vârstă, pare-se primul locatar din cvartal, pe la 1961, care musai să facă paradă de știința lui, să strice chefel oamenilor.

- Consumul de alcool, cum spunea și Imanuel Kant, pervertește substanța morală, prostituează etica socială!

- Auzi, Imanoil ăsta e pesedist cu carnet, sau o javră din opoziție? Sau ungar?

Profesorul dădea din mână a lehamite, apoi smucea paharul cu votcă peste cap, se scutura ca într-un debut de criză de malarie, și se ducea naibii, în gaura lui, dar răul era făcut: oamenilor le trecea chefel de povestit, se temeau evident.

BROASCA VERDE rămânea cam pustie, atunci când oamenii erau adunați, pe bloc, pe cvartal, li se dădea niște bani, aveau promisiunea unei băute până vezica zicea „ho!”, lua cu câte o pancartă din autobuzul care îi și ducea la demonstrație.

Prevăzătorii aveau la purtător, în niște marsupii mascate, o sticloanță-două, să le treacă vremea, și cam fără chef, cu teamă ca nu cumva vreo curviștină obraznică, cu microfon, să le puie întrebări, și dupe aia, acasă, nevestele să strige la ei cu obiecte, și să urle, să știe tot cartierul, ce idioți cu minte scurtă, și sule în loc de cap, le-a hărăzit Cel de Sus.

Seara BROASCA VERDE era din nou plină, se bea și afară, pe scăunele aduse de acasă, într-o veselie posacă, fără cuvinte. Dacă vreunul încerca să vorbească despre miting, să comenteze, luările de cuvânt, ceilalți îl sictireau alene, dându-i de înțeles, că prietenul lui dom'profesor, Manuilă ăla, are dreptate, era mai bine să se care acasă, să se culce.

1969 -2019... nimic schimbat, doar rudele lui Vasilache, altele, mai tinere, și cam zgârcit. În locul matroanei, Letiția Scrofeată a lu'Delon, trona fie-sa, și mai cetacee, și mai aprig-sanitară. Nefumătoare, dar rumegătoare de gumă.

(Fragment din romanul în curs de apariție, *Dunărea din odaie*)

Cornel UDREA

STAHANOVISTUL

Totul mi se trage din clasa întâi. Când tovarăşa învăţătoare ne-a citit povestea bravului tovarăş Alexei Grigorovici Stahanov din Donbass, în mintea mea de viitor pionier, am hotărât că şi eu va trebui să ajung aidoma acestui miner harnic, care într-un singur schimb a reuşit

să extragă 102 tone de cărbune, cel mai mult din întreaga lume. Seara, i-am relatat tatălui meu cele auzite din gura tovarăşei, dar dânsul mi-a spus că la mina unde lucra el, mai mult de 7 tone nu extrăgea nimeni, iar când i-am zis că însuşi tovarăşul secretar de partid al minei a fost prezent la demonstraţie, a tăcut mâlc. Eu, până în ziua de astăzi, l-am avut ca model pe acest ortac, fruntaş în producţie, din iubita şi prietena noastră Uniune Sovietică, despre care tovarăşa ne-a spus că drept răsplată pentru recordul său partidul i-a instalat telefon şi a primit un cal cu şaretă nou-nouţă să poată veni mai repede la servicii. La rândul meu, parcă mă şi vedeam trăgând hăţurile unui bidiviu şarg şi iute de parcă ar fi mâncat jăratec, tolănit ca într-un fotoliu cu braţele din piele în trăsura râvnită; cam aşa l-am văzut pe un medic veterinar mergând la trap cu roibul său pe drumul din satul bunicului spre ferma gostatului, dar şareta lui era rablagită şi cu arcurile mult slăbite. Alţi colegi de-ai mei şi-au ales ca modele pe tovarăşii Pavel Morozov, Miciurin sau Oparin. Câţiva, pe Vasile Roaită, I. C. Frimu, Ilie Pintilie şi Filimon Sârbu, cu toţii cu un înalt simţ de clasă şi vigilenţă revoluţionară, gata să combată în mod deschis şi ferm burghezo-moşierimea cu ura ei neîmpăcată contra clasei muncitoare.

Visul mi s-a împlinit şi într-adevăr am ajuns miner, respectat nu numai în echipa mea, ba chiar în întreaga regiune. Pentru destoinicia mea la locul de muncă, prin muncă stăruitoare, abnegaţie şi dăruire creatoare – cum m-a caracterizat secretarul nostru de partid -, de-a lungul anilor am fost pus la gazeta de perete cu poză cu tot, am primit diplomă de merit, medalia de fruntaş în întrecerea socialistă şi ordinul muncii clasa a II-a cu care, recunosc, mă laud acum în faţa nepoţilor, cărora încerc din răspuţi să le insuflu dragostea pentru tovarăşul Stahanov.

La noi, graţie Eroului Muncii Socialiste, Stahanov, mişcarea de întrecere socialistă în muncă s-a extins în toate sectoarele. Şi bine a făcut. Până şi miliţienii se întreceau între ei care arestează mai multe persoane de rând, securiştii care recrutează cât mai mulţi ciripitori binevoitori, torţionarii, - pe bună dreptate, căci asta ţine de meseria lor -, care inventează noi metode de exterminare a deţinuţilor politici, nişte burghezi îmbuibăţi care au supt toată viaţa sângele popoului, aducând multe prejudicii republicii. Da, aştia trebuia de mult timp înfierăţi cu mânie proletară, demascaţi şi trataţi fără nicio îngăduinţă. Dorinţa de afirmare se manifesta până şi în rândul şoimilor de la grădiniţă, asta, fireşte, datorită tovarăşelor educatoare, bine pregătite la şcolile de fabricat dăscăliţe. Ce să mai zic?! Odinioară, treburile mergeau ca pe roate, nu ca în zilele noastre când nu mai ştie omul pe ce lume trăieşte. În altă ordine de idei, datorită raţionalizării muncii au existat şi atunci elemente negative, burgheze, cu opinii nesănătoase, care n-au gândit ca noi, poporul, şi au frânat iniţiativa şi elanul maselor, întinând măreţele idealuri ale clasei muncitoare, dar au fost puse repede la punct de vajnicii apărători ai cuceririlor comuniste. Atunci, nu ieşea nimeni din rând. Era fain şi bine. Fiecare îşi vedea de munca sa, era eficient la locul de muncă, iar emulaţia dintre schimburi în secţii, ateliere şi şantiere a cuprins fiecare angajat. În şcoli, de pildă, a început acţiunea „borcaniada”, elevii, pătrunşi de neconţinut avânt spre culmile cunoaşterii, se întreceau pe clase cine aduce mai multe sticle şi borcane, apoi a urmat adunarea de măceşe şi porumbele cu acelaşi ţel, fapte de muncă demne de apreciat. În privinţa sticlelor, afirm cu tărie că eu am dus cele mai multe sticle şi pentru această faptă am fost scos întâi în faţa detaşamentului şi felicitat, iar a doua oară în faţa unităţii; nu s-au terminat bine aceste măreţe activităţi că a venit strângerea şi predarea maculaturii, astfel că podurile bunicilor au fost scotocite de nepoţi cu multă râvnă, iar sacii cu ziare, reviste şi cărţi s-au înmulţit în curţile şcolilor. Ca să-şi arate solidaritatea cu agricultorii, elevii şi studenţii au fost trimişi la munci agricole, strângerea recoltelor

bogate de pe ogoarele patriei noastre trecută pe prim plan, învățătura urmând a fi recuperată altădată; în industrie, maiștrii și inginerii, în frunte cu conducerea lor, s-au străduit din răpuzterii să impulsioneze avântul clasei muncitoare în alianță cu țărănimea, percutând la înălțătoarele îndemnuri ale secretarului general al pecereului, președintele României, cel mai iubit fiu al poporului: „Să facem totul ca să prindem un loc fruntaș, dacă se poate chiar locul întâi”. Aceste vorbe fierbinți și pline de învățăminte au fost scrise la vedere, cu majuscule, în fiecare întreprindere și instituție ca să impulsioneze depășirile de plan și să fie belșug și prosperitate în fiecare casă. În felul acesta a crescut numărul șuruburilor, piulițelor, bujiilor, rulmenților, bateriilor, carburatoarelor, ba s-au făcut și economii de materie primă. Era organizare, nu glumă. Celor care spun că erau cozi peste tot le spun răspicat că cozile se făceau pentru că magazinele erau golite pentru că unii făceau cumpărături peste trebuințele lor, iar noi, proletarii, pierdeam timp prețios cu efectuarea cumpărăturilor. De recompense materiale și financiare, binemeritate, au beneficiat șefii noștri, de la tovarășul maistru, la tovarășul director, care nu dormeau zile și nopți, gândindu-se la traiul nostru și ne invitau o dată pe lună la câte o bere. Era tare fain! Meritau nu numai salarii mărite pentru depășirile de plan, dar și mulțumirile noastre, ale ortacilor mei, pentru modul cum ne-au călăuzit zeci de ani. Chiar și acum, când îi întâlnesc pe stradă îmi ridic pălăria în fața lor, îmi răspund la salut, iar când au loc alegerile electorale, pun ștampila pe ei, am încredere totală că se gândesc la binele acestui neam obidit, deși sunt și câțiva care sădesc în mintea maselor populare idei capitaliste, care perturbază bunul mers al activității oamenilor muncii, ori se știe, încă de acu 40 de ani, că societatea capitalistă este cu un picior în prăpastie, dar lumea nu s-a lămurit încă. Eu nu m-am plâns nimănui de nimic, nu m-am îndoit niciodată de foloasele societății socialiste multilateral dezvoltate și nu înțeleg de ce tineretul de astăzi pleacă din scumpa noastră patrie în Occident, când sunt atâtea locuri de muncă aici, la noi, numai să dorească să muncească. E drept, leafa este un pic mai mică, dar

să-ți părăsești locurile natale pentru un trai mai bun consider că îți trădezi neamul. Eu îi sfătuiesc să-și pună răbdarea la încercare și să se gândească că vor veni vremuri mai bune, mai îmbelșugate. Zece-cincisprezece ani vor trece repede. Nu-i cine știe cât. Vorba poetului: Speranța moare ultima! Pe mine nu mă încălzesc poveștile îmbogățitorilor întorși în concedii din străinătate. Eu am mâncat salam cu soia, nu ca ei. Ia să fi venit trădătorii de neam și de țară, pentru care îmi exprim reprobarea publică, și să fi văzut cum a fost. Am răbdat, dar a meritat. Totuși, acum aștept să se întoarcă vremurile de altădată, că așa ne-au promis în campania electorală foștii noștri secretari de partid și utece, puși primii pe liste. Degeaba vin alții să ne umple capul cu fel de fel de promisiuni, eu pe ai noștri îi voi vota, pentru că îi cunosc. Ceilalți, cu ideile lor capitaliste, care au întinat idealurile noastre, cred că eu sânt prostul lor. Când îi aud îmi vine să-mi iau din debara bota cea luce și să-i ciomăgesc ca pe bucureșteni. Nu, nu trebuie tolerați, trebuie combătuți cu toată hotărârea!

Recunosc că am fost printre primii care am participat la așa-zisele mineriade și m-aș mai duce de câte ori organele competente îmi vor cere, fiindcă sunt încă în putere; au avut încredere în mine și acum. Fostul nostru securist, de la mina noastră, un om tare cumsecade, ne-a condus și la sediul țărâniștilor, pe care i-am demascat, fiindcă eu și echipa mea am găsit acolo droguri, ambalate în pliculețe ca de ceai și mașină de făcut bani, cel puțin așa ne-a spus el care cunoștea capitala ca-n palmă; pentru vigilența dovedită ne-a felicitat și ne-a plătit o tură de tescovină, iar el a băut doar cincizeci de coniac că era foarte obosit. Atunci, am pus la punct mulți ochelariști, bărboși și pletoși care doreau să aducă la putere regele. Ce să fi făcut un biet bătrân neputincios cu această națiune? Bine a făcut Iliescu că nu l-a lăsat să pună piciorul pe pământul scumpei noastre patrii! Eu, pentru Iliescu, aș fi în stare să-mi dau și viața! Așa că rămân, până îmi voi da duhul, credincios învățăturilor insuflate de tovarășa învățătoare, de conducerea de partid și de stat, învățături care ar trebui implementate tinerilor și-n ziua de azi, altfel se duce țara asta de răpă.

Icu CRĂCIUN

ȘAMANU

Deschise cu greu ochii auzindu-și numele.

– Monica, trezește-te!

Își aminti că se numește Monica și... că are un soț... Matei, da! Așa se numea soțul ei... Că se căsătoriseră din dragoste. Și nu înțelegea de ce voia să o

părăsească. Îi spusese că ea e prea bună pentru el. Că el și-a dat seama că încă nu și-a trăit viața și voia să plece în State cu Adela. Că soțul ei era vânzător de artă și cumpărător de artiste se pare... Că îi lasă ei și lui Mihai casa luxoasă în care au trăit 15 ani și un cont generos în bancă. Dar că el i-a ascuns în ultimii ani nefericirea lui. Cum să-i spună că a prins gustul vernisajelor și hașisului? Era și ea o femeie respectabilă și o doctoriță apreciată la Filantropia. Care își câștigase cu greu și cu multă muncă statutul în societate. Dar lumea ei nu era lumea lui... Și că îi pare rău, dar nu mai este capabil de aceste responsabilități... Făcuse și el ce putuse. Îi cumpărase o casă cu etaj, Mihai era la o școală privată. Și... să nu se teamă pentru viitorul lui, căci va avea grijă de el și din America și nu îi va lipsi nimic. Ea atunci urlase la el că e un depravat și un iresponsabil și el urlase la ea să înțeleagă naibii odată că el o minte de mult, că i-a fost milă de ea, că i-a dat de mult de înțeles... Și ea a continuat să țipe, jignindu-l în toate felurile, spunându-i că e un om de nimic. Matei tăcuse apoi la urletele ei și apăsase accelerația. Ajunsese în timp record în fața școlii de vacanță unde Mihai aștepta cuminte în stradă de vreo 15 minute. La fel de cuminte rămăsese când își văzuse mama roșie la față, cu ochii umflați de la plâns și tatăl cu privirea aspră. Le spusese doar că a doua zi erau activați și cu părinții și trebuia să fie prezent unul dintre ei. Matei, tăcut, apăsase din nou accelerația. Ieșiseră din București, îndreptându-se spre Corbeanca. Și apăsase și mai tare...

– Monica, trezește-te! Monica, deschide ochii!

Și o văzu pe Violeta. La început nu înțelese cum și de ce se multiplicase Violeta. Apoi imaginea deveni mai clară... O singură Violeta, pe care o cunoștea de mai bine de zece ani. Era prietena ei cea mai bună.

– Strânge-mă de mână, Monica! Trebuie să-mi dau seama că mă înțelegi!

Și o strânse de mână. Ușor. Atât cât i-au permis nervii motori să o facă. Și Violeta îi spuse cu emoție:

– Bravo! Ai scăpat! A fost urât! Dar ești înțelegătoare! Va urma o perioadă de recuperare!

Și retrăi... Două secunde eterne de groază. Un camion venise pe contrasens și Matei trăsese de volan. Apoi întuneric. Nu-și mai amintea nimic. Acum, când se trezise, parcă venea de undeva de departe... de foarte departe, din beznă. Beznă îi era încă în cap... Dar simțea că lipsea ceva din ecuația asta... Matei, accident, mașina răsturnată și...și... inima i se opri. Pur și simplu refuză să îi mai bată. Auzi cum se oprește așa deodată. Îi auzi liniștea. Și începu să se facă întuneric... și undeva lângă ea auzi un urlet. Era urletul Violetei.

– Ajutor! Veniți! O pierdem iar! Moare! Veniți odată!

În Golf, la 2 Mai, era pustiu. Monica privi mirată împrejur. Nu era decât cortul lor și Mihai se zbenguia în apă.

– Mami, e foarte caldă apa! Vino, te rog!

Era spre înserat și ușor răcoare. Soarele dispăruse de pe cer. Nisipul încă mai era cald.

Dar oare de ce nu e nimeni? Oare au plecat toți? S-o strica vremea? Că doar am ațipit puțin și nu am auzit nimic...

– Hai, mami, odată!

Își dezbracă hainele și rămase în pielea goală. Nu îi era rușine de Mihai, deși el acum avea șapte ani. Îl învățase deja primele noțiuni despre un bărbat și o femeie, așa pe înțelesul lui. Nici Mama Pământ nu se rușina de goliciunea ei și își hrănea toți copiii. Ea de ce s-ar rușina? Era mama lui, îl hrănise la pieptul ei. Dacă s-ar fi rușinat, abia atunci copilul ar fi simțit neferescul.

Apa era într-adevăr foarte caldă. Și Mihai începu să chiuie și să-i arate ce înotător bun devenise. Îl înscrisese la un curs de înot și el învățase foarte repede. Apoi se avântară mai în larg. Marea era liniștită și protectoare.

– Mami, hai să ne întoarcem pe mal și să ne băgăm în nisip!

– Dar e seară și vei îngheța de frig.

– Doar puțin... Vreau să simt nisipul. A fost foarte cald astăzi... Tu ai dormit, dar a fost arșiță.

– Păi mami, cât am dormit, că doar am ațipit?!... Că doar nu te lăsam așa singurel toată ziua...

– Ba da mami, dormi de mult! Am mai venit eu pe la tine în cort, dar dormeai dusă. Eu m-am mirat, căci deși era foarte cald și insuportabil să stai în cort, tu erai rece. Am pus de câteva ori mână pe tine. Te-am și trezit de vreo două ori și te-ai

supărat pe mine. Mi-ai spus să te las să dormi, că ești foarte obosită.

Ciudat... Și eu care credeam că doar am ațipit... Cum oare am putut să-l las singur pe Mihai? E mare acum, are șapte ani, dar totuși... Puteau să se întâmple grozăvii. Ca de pildă să se aventureze în larg. Și nici nu e nimeni pe aici. Ciudat... Să plece așa toți... O fi septembrie, dar în fiecare an rămân turiștii cu corturile până târziu, chiar dacă se face răcoare.

Mihai începu să înoate cu rapiditate. Monica abia reuși să se țină după el.

Când ieșiră la mal, Mihai începu să sape cu mâinile în nisip. Se cuibări în groapa săpată și spuse:

– Acoperă-mă cu nisip! E așa de plăcut!

– Dar, mami, o să răcești! Mai bine aduc prosoapul și te învelesc!

– Uite, frige nisipul, vino și vezi!

Monica luă nisipul în palme și aproape că o arse... Nisipul frigea, deși soarele apusese, deși era septembrie, deși nu mai era niciun turist în golf, semn că s-a încheiat sezonul, deși începuse și vântul.

Îl acoperi pe Mihai cu nisipul cald, apoi își săpă și ea o groapă și se așeză lângă el. Și se acoperi și ea.

– Mami, dă-mi mâna! o rugă Mihai, scoțând o mână din nisip.

Și Monica îi luă mâna în mâna ei, degetele lui mici printre degetele ei. Printre degetele ne jucăm cu ele, îi cânta ea încă de când îl născuse.

Se inserase de-a binelea.

– Mihai, ar trebui să strângem și noi pe-aici, să ne suim în mașină și să plecăm acasă. Ne așteaptă și tati.

– Nu, mami... Tati nu ne așteaptă! A plecat!

– Cum mami, unde a plecat? De unde știi?

– A plecat, mami... Mi-a spus că pleacă. M-a rugat să-l însoțesc. Însă eu nu vreau să plec, vreau să stau cu tine, pentru că m-ar dura inima tare rău să te las singură, pentru că îmi place să stau cu capul pe pieptul tău și să aud inima ta. Inima asta o mai aud doar când stau pe burtă și îmi lipesc capul de pământ. Doar acolo mai ascult așa bătaia inimii tale. Tati mi-a zis să zburăm. Dar eu nu vreau. Mi-e teamă că nu-ți voi mai auzi inima...

– Mihai, nu înțeleg ce spui... care inimă, unde să zbori cu tati?... E o nouă poveste de-a ta? Ce ai mai citit în ultimul timp? La vârsta ta în loc să te joci pitulușul, tu citești despre inimi!

– Nu... de data asta nu am citit nimic! Mami, eu stau aici și te aștept... să mă iei acasă... Uite, au venit, te cheamă!...

– Mihai, ce spui? Cine a venit? Cine mă cheamă?

– Te iubesc, mami!... O să înot în mare! Și fii fără grijă! Nu o să mă duc prea departe! Voi face castele de nisip și o să mă joc și cu peștii... O să le spun să se apropie de mal, căci eu n-o să-i rănesc și nici n-o să-i pescuiesc.

Monica vru să-i răspundă, însă nu mai putu să-și miște buzele... nu mai avu nici corzi vocale.

Puiule, nu știu unde plec acum, dar mă întorc cu siguranță să te iau acasă, îi urlă mintea...

Vru să-și miște corpul, dar era înțepenit. Groaza începu să o cuprindă... Doar ochii și-i mișcă înspre cer. Luna strălucea rotundă și era plin de stele. Se mai liniști privindu-le, spunându-și că probabil a leșinat și trebuie să-și revină. Dar stelele dispărură. Și luna se făcu nevăzută. Și rămase în beznă. Doar un creier într-un corp paralizat, care nu-i mai răspundea la nicio comandă. Simți cum inima se oprește brusc din bătaie. Rămase așa suspendată în beznă și în neputință. Se întrebă dacă nu e cumva în iad și ce a făcut așa de îngrozitor ca să fie astfel pedepsită.

– Mami, să nu-ți fie frică! Trezește-te! Nu ești singură! Te iubesc, mami! Trezește-te!

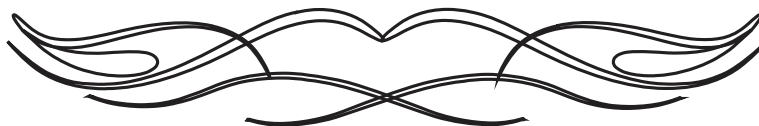
Și deodată simți cum inima îi explodează, vrând parcă să-i iasă din piept.

– Gata, am stabilizat-o! spuse medicul de gardă.

Și beznă începu să plece. Încet-încet se făcu lumină... În jurul ei o mulțime de medici și asistenți. Violeta plângea într-un colț. Clipi din ochi și ridică imperceptibil un deget. Suficient pentru Violeta ca să se apropie. Mihai? urlă mintea ei. Dar nici Violeta și nici medicii nu-i auziră întrebarea.

– Stai liniștită, draga mea prietenă! Va fi bine! Îți promit! Ești o femeie prea bună ca să te abandoneze Dumnezeu.

Aurora DUMITRESCU

BANI ȘI IAR BANI!

Filofteia și Ana coborau supărate scările tribunalului. Prima arunca vorbe grele, de blestem și ocară, în dreapta și stânga. Degeaba nora ei, Ana, o îndemna să se abțină „că râde lumea”. Au ajuns în grupul din care plecaseră înainte

de a fi intrat în sala de ședință. Aici se aflau și două familii din Dorobanți, care se judecau pentru tulburare de proprietate.

- Ce făcurăți, cum se termină? a întrebat Stan, îndemnat de Agripina, soția sa, aflată alături.

- Ce să facem? Tot el o să câștige dacă are bani, făcuți pe munca mea și a ei; văd că judecătorii sunt de partea lui. O să vină cu primăria, cu portăreii ca să împartă casa, pământu'... și ce-o măi fi de împărțit, a oftat Filofteia.

- Da' ziceai că are o mândră, adusă de pe unde-a umblat, ea este aci, cu el? a fost curioasă Agripina.

- Eu nu știu, o fi fost pe băncile alea din spate, n-o cunosc. Oi vedea-o când o veni la Dorobanți, că, i-auzi, ar fi angajat-o contabilă la firmă. Ce, credeai că bălcu' de-a fost pân-acum se termină cu procesu-ăsta? Nuuu! Poate c-o cere și-un cap de om, măi știi?! s-a plâns Ana.

- Păi de dumneata nu vrea să măi țină seama, fiindcă aveți doi copii de crescut, mamă de întreținut la bătrânețe? a intervenit Gina, altă consăteancă.

Între timp, în jurul lor se strânseseră mai mulți, fără să fi avut legătură cu procesul în discuție.

- Nu are habar el că i-am dat viață, l-am crescut, l-am scăpat de pușcărie când i-am dat toți banii, agonisiți de mine cu unchiș, ca să acopere sumele cu care ieșise lipsă la colectiv, unde fusese casier, că nu scăpa nici cu casa de i-o sechestraseră... Mi-a dat un picior, de m-am dus cât acolo... Da' ce să-l măi intereseze de noră-mea?! s-a destăinuit Filofteia, în timp ce își potrivea nu știu a câta oară testimonul negru peste păru-i alb.

- Doaamne! S-a stricat lumea. Vezi ce face banu' din om?! s-a mirat Agripina.

- Banu' sau cutra? a intervenit Gina.

- Săru' și credința omului contează. Cutre se găsesc pe de-a rândul. Cumănare, dacă nu era asta, se ivera alta. Dacă-i mintea omului de-așa, tot dădea peste una... Că, vorb-aia: „Cine se aseamănă se adună!”

- Da' el are drept pe casă? El avusese tot rostu-n altă parte. Parcă el a venit mai târziu acolo? s-a mirat Florea, privind-o insistent pe Filofteia.

- Așa este, da' cică în casa asta sunt materiale din casa lui, pe care a adus-o aci, ca să fie mai la centru; a măi mărit-o și-apoi, cum era atunci, a făcut-o pe numele lui, a lămurit situația Filofteia.

- Iar dumneata de partea cui ești? a întrebat unul dintre necunoscuți, căruia i se părea ciudată poziția Filofteii.

- Eu vreau să-i vină mintea la cap lu' fiu-meu și să nu se despartă, să se-ntoarcă la femeiuța lui de care s-a legat în fața lui Dumnezeu și să aibă grijă de mândrețea de copii cu care au fost dăruți. Aia îi mănâncă banii și averea pe care a făcut-o cu Ana și se duce pe-aci-ncolo când o da de greu. Și-apoi, cum o să viețuiască în aceeași bățatură! Judecata asta, în loc să îndrepte lucrurile pe calea ce bună, ațâță vrajba măi tare.

Filofteia și Ana și-au strâns lucrurile, lăsate în grija consătenilor la intrarea în sala de judecată, și au plecat supărate. Ceilalți, în așteptarea momentului chemării la înfățișare, au rămas comentând:

- Uite ce-ți este și cu judecata! Îți pui nădejdea în ea și te trezești... sărac.

- Poate că așa o fi legea, poate că judecata e dreaptă; dar mai îndată cred că una dintre părți nu trebuia să-i dea naștere, adică nu trebuia să se ajungă aci. Gândirea bătrânei e cea mai corectă, dar noi nu avem legea cum zice dânsa, s-a pronunțat un ins, care tăcuse tot timpul.

* * *

Filofteia și Ana au ajuns la autogară tot supărate. Pe drum, nu au scos o vorbă. Doar au oftat. Au trecut prin piața de la gară, de unde au cumpărat covrigi ca să mănânce și să ducă și acasă, alături de o „Cola”, cum le ceruse Genel, feciorul cel mic, fiindcă la ei nu se găsea întotdeauna așa ceva. Când a pășit de pe trotuar spre autogară, Filofteia a scăpat bidonul de „Cola” și s-a aplecat ca să-l prindă. Un bolid condus de un „fecior de bani gata” a izbit-o cu capul de bordură și i-a trecut cu roata peste glezna piciorului stâng, zdrobindu-i-o. S-a strâns lumea. Unii au aruncat cu pietre în jeepul care și-a mărit viteza și a dispărut după colț. Un cetățean a intrat într-un magazin și a telefonat la „salvare”.

Bătrâna a fost ridicată în stare de inconștiență și cu piciorul făcut „țândări”, după cum apreciasse o femeie de pe margini. Echipajul de poliție sosit a notat numărul mașinii reținut de către un cetățean și mai multe date, apoi a plecat. Totodată, a promis că, într-o oră-două, făptașul va fi identificat; nu se putea mai repede, pentru că cetățeanul nu reținuse decât numărul de patru cifre, nu și indicativul localității.

Ana a ajuns acasă singură. A aflat că și Aristide, soțul ei, se afla în localitate. L-a rugat pe secretarul primăriei, vărul lui, să-l anunțe despre cele întâmplate cu mama sa.

- Știe deja. I-au spus, de ieri, unii de-au fost de față, în autogară, când s-a întâmplat.

- Și nu a venit și el să-și vadă mama?

- Nu. A zis că așa pătesc mamele care își blestemă fiii. „Aici e mâna domnului meu!”, au fost vorbele lui, a informat-o Mirel.

- Așa o fi în noua lui credință ori așa i-o fi băgat în cap cutra, dacă de mine și de Dumnezeu s-a lepădat, a oftat Ana.

Cam peste zece zile, Filofteia a fost adusă acasă cu ambulanța. Avea laba piciorului amputată. Ai casei și moașa dispensarului, vecina lor, au fost instruiți cu ce aveau de făcut pentru îngrijirea bolnavei. În aproape două luni s-a vindecat. În ziua de Sf. Petru s-a ridicat în lacrimi și a încercat să meargă cu ajutorul cârjelor. A ieșit la poartă. Nu a durat mult și vecinele s-au strâns lângă ea, deși o vizitaseră mereu cât a stat la pat.

- Cum te mai simți, maică Filofteie? a întrebat-o una mai curioasă.

- Tu ce crezi? Vai de capu' meu! M-o fi ursit Dumnezeu s-o duc și pe-asta... Iote, zisei să încerc să văd cum pot să merg cu picioroan-gele astea de lemn, dacă pe-al de mi l-a dat Dumnezeu mi l-au scurtat doctorii. Cre'că oi putea să mă mișc de ici acolo, că de treabă, cum eram odată, nu măi sunt bună. Poate așa, pe lângă casă, să dau la o cloșcă, să pun apă la oare oi măi putea. Mersu' ca mersu', da' iote că am și mâinile prinse, că trebuie să țin de juratele astea ca să n-o ia încolo.

- Am auzit că o să te despăgubească ăl cu mașina, că l-a dat fiu-tău în judecată. Măcar așa să simtă și el că fecioru' lui a făcut o faptă rea, că în pușcărie n-ajungea el, dacă e pui de parlamentar.

- Aba, Gheorghito, știi tu că l-a dat Aristică al meu în judecată ca să mă despăgubească pe mine? nu-i venea să creadă Filofteii.

- Așa mi-a spus bărbatu-meu că vorbeau unii la barul lui Chiurtu.

- Când să fi fost asta?

- Acu' vreo două seri. Măi multe nu știu, dar așa am auzit. Cică i-ar fi cerut ăluia un miliard de lei dacă e pe cai mari și i-a pretins să se grăbească, altfel îi cere dublu, că banii se ieftinesc de la o zi la alta.

- Dar cine o să ia banii ăștia.

- El, ca despăgubire, pentru că i-a fost accidentată mama, care și-a pierdut puterea de a munci.

- Te pomenești că s-o fi și jelit pe-acolo, de focu' meu, ha?

- Poate, de! Eu știu?!

Și au început, ca la un semn, toate să râdă, așa cum se întâmpla cândva, când Filofteia era sănătoasă și le spunea diverse glume de pe vremea colectivului. Apoi, s-au ridicat și au plecat la casele lor. Două dintre surate au încercat să o ajute pe Filofteia să se ridice, dar ea a refuzat sub pretext că se învață cu nărav și noră-sa „număi pe-asta n-o avea de făcut!”.

Peste altă săptămână, când se afla cu suratele ei la poartă, a trecut cu mașina Aristide, fiul ei, devenit și mare fermier. Au reușit să-l oprească.

- Aristică, ce-am auzit eu? Vrei să iei despăgubire de pe urma piciorului meu? l-a interpelat Filofteia în timp ce el se plânga de câte treburi are.

- Nu, mamă!

- Am auzit că l-ai dat în judecată pe stăpănu' mașinii...

- Da, i-am făcut proces, dar noi mai avem și alte socoteli între noi și vreau să-l strâng puțin cu ușa, dacă îl am în mână. Dar banii o să-i primești dumneata.

- Ce să fac eu cu atâta bănet? i-a întins o cursă Filofteia.

- Lasă că vedem noi!...

- Aha... Va să zică, „lasă că vedem noi”..., ha? Dar la copii nu te gândești, ha? Că știi bine că eu n-o să le mai fiu de ajutor, de-acum...

- Ba da, mamă. La copii și la dumneata mă gândesc tot timpul. După ce voi obține casa - și nu mai e mult pân-atunci - vă iau la mine. Femeia nu-mi trebuie, să se ducă unde-o vrea!

- Tu nu ești în toate mințile? Eu nu mă despart de Anișoara și de copii decât când o trage pământ pe mine. Măi îndată mă lipsesc de tine, dacă tot ți-ai părăsit credința părinților; și măi bine să pleci tu cu mândra ta unde-oți vedea cu ochii, și a ridicat cârja ca să-l lovească, dar s-a dezechilibrat și cârja nu și-a atins ținta. Atunci, s-a mulțumit să-i strige, în timp ce el urca la volan: „Bani și iar bani! Ești cu ochii număi pe luat. Altceva nu măi știi, decât bani și iar bani! Nu te măi sature odată... Nu are mândra ce să roadă după tine, n-ar măi avea!”

Ion R. POPA

DARUL CEL MAI DE PREȚ

În vreme ce-și căuta de treabă la masa de scris, cu ceaiul în față, Ion Manu simți cum o mână grea i se lasă pe umăr. Întoarse instinctiv capul: înapoia sa..., nimeni. Se ridică în picioare și, cu inima strânsă, se uită năucit prin cameră: nici urmă de vreo ființă omenească.

- Draga mea, tu ești?, întrebă aiurea, căci soția era plecată în vizită, la o prietenă, iar el știa asta... Care ești mă?, repetă apoi răstit, formal, pătruns de frică până în cenușiul oaselor. Care ești?!

Se uită de jur împrejur și nu văzu nimic de luat în seamă. Numai o respirație grea, astmatică, o resimțea în ceafă ca pe o flacăra.

- Nu ești bărbat adevărat, se auzi un glas ca venit din altă lume. Nu ești.

- Cum?, îngăimă Ion Manu, nedumerit, mai cu seamă că-și știa prea bine performanțele și, fără modestie, avea cu se mândri!

- Un bărbat adevărat nu scrie!, insistă vocea, și frica îl paraliză complet. Îi părea cunoscută, o voce de bărbat superior, unul pe care îl cunoscuse cândva, bine clădit fizic, cu chip statuar și suferință inclusă, care se dezicea de trecutul său scriitoricesc și se jura cu mâna pe microfon că nu o să mai scrie, că n-o să-și mai piardă vremea, căci vorba Ecclesiastului: „... totul este deșertăciune și goană după vânt!”, dar, totodată, cu nădejdea că fanii vor da năvală și-l vor implora să nu se lase de scris...

Pierderea de vreme nu e timp pierdut, l-ar contrazice un mucalit, iar unul pătimaș i-ar spune că numai scrisul-cu-ceaiul-pe-masă poate fi considerat pierdere de vreme, nu și scrisul-cu-paharul-de-vin-alături.

„Imposibil, își zise Manu. Ce să caute Maestrul la mine, în camera mea de lucru?!... Probabil..., oboseala..., îmi provoacă vedenii, își mai zise și lăsa totul baltă: hârtie, pix, masă de lucru, muză...

Se trânti în fotoliu, în fața televizorului.

- Un bărbat adevărat nu scrie, se auzi iarăși din spatele sticlei.

Ion Manu dădu sonorul la maxim și se pișcă de obraz pentru a se convinge că nu are năluciri. Tresări la auzul acelei voci care zguduia ecranul:

- Dacă te apuci de scris ai o problemă cu tine însuși.

„Domnule, nu e cazul să vă îngrijorați! Scrisul ca atare e benefic, o terapie prin care ne eliberăm de traumele acumulate, prin care exteriorizăm tot ceea ce ne tulbură”, îi răsuna în urechi vorbele psihologului.

„Nu ești bărbat adevărat. Un bărbat adevărat nu scrie!, îl agasa glasul din altă lume.

... Scriitor! Ha!... Cândva, își aminti el, pe când lucra ca stagiar la o mare întreprindere, a cunoscut un adevărat bărbat, un coleg de serviciu care se nimerea în nume cu un scriitor, și pe care, din pură curiozitate, l-a întrebat:

- Nu vă supărați, sunteți scriitor?...

Acela a sărit ca ars și a dat cu pumnul în masă, urlând:

- Sictir! Eu n-am turnat pe nimeni, niciodată! Așa să știi!

„Cu toții simțim nevoia de a ne descărca sufletul. Stresul de zi cu zi, stilul de viață exaltant, oboseala, lasă urme dezastruoase în subconștient. Iar acela care se ocupă cu scrisul ar trebui să se considere de-a dreptul norocos, că și-a găsit leacul!”, mai zisese psihologul.

... După îndelungă cumpănire, Ion Manu hotărâse să se schimbe, dintr-un om banal într-unul adevărat, numai că îi scăpa semnificația aceasta de „om adevărat”. Așa că făcuse tot posibilul să-l întâlnească pe prietenul Vasile Frâncu, boem de largă respirație.

- Măi Ioane, își dăduse acesta cu părerea, unii cred că un bărbat adevărat trebuie să fie exemplu de însușiri pozitive: să fie viteaz, curajos, brav, dârz, neînfricat. Vorba poetului, un bărbat adevărat nici moarte nu cunoaște... În plus, să fie capabil, harnic... Să fie mascul feroce..., dar și romantic... Și, cum ea, femeia, adoră romantismul, se așteaptă ca bărbatul, după o cină adecvată, s-o primească în dormitor cu lumânări în jur iar pe pat cu petale de trandafir...

- Aha! Se vede că ai imaginație, măi Vasi!

Te invidiez pentru asta.

- Să ții minte, dragule! Făt-Frumos nu e neapărat bărbat adevărat, există riscul să devină plictisitor iar femeile să fie atrase tocmai de bărbați opuși lui, cu burtă și chelie, dar eleganți și parfumați și cu poziție socială înaltă, mai zisesse Frâncu, sarcastic.

Ion Manu se ridică din fotoliu și făcu pași prin cameră, în vreme ce vorbele de pisălog ale psihologului i se insinuară până și în aerul de respirat:

„Sunt traume, încă din copilărie, depozitate în subconștient... Nu le conștientizăm, dar, mai târziu, își pot arăta colții. Și taman scrisul e cel care le scoate din debaraua sufletului, în vederea curățeniei, a purificării”...

... „Mă, tu nu ești un bărbat adevărat! Un bărbat adevărat nu scrie”, reveni monoton aceeași voce enervantă.

În ziua în care poetul Manu se întâlnește față în față cu prozatorul Ciupilă și îi pune întrebarea care îl frământa în ultimul timp, acesta din urmă, atotștiutor, se manifestă cu o nemăsurată vioiciune:

- Un bărbat adevărat? Ho, ho!, făcu Ciupilă. Unul care scuipă și înjură. Privește-l, îl ai în față!

- Ce te face să crezi că ai fi un așa bărbat?

- Uită-te, mă Ionică!, zise el și arată înspre gâtul său alb și subțire. Știai că ăia care au gâtul gros au probleme cu erecția?

- Nici pomeneală, zise Manu cu ironie și, mașinal, își atinse grumazul învârtoșat. Zâmbi cu subînțeles. Avea de ce.

- Eu, continuă Ciupilă cu lauda de sine, sunt un amant desăvârșit oriunde, în pat, în mașină sau în boscheți. Pe de altă parte, am umor și râgâi cuviincios.

- Dragă Ciu, ești tare!... Ha, ha..., făcu Manu în zeflema și-l bătu amical pe umăr.

- Măi Ionică, mușchi trebuie să ai! Dar să-i

ai pe creier! Iar eu... am berechet! Și, ca atare, nu-mi pierd timpul cu prostii care nu-mi aduc nici un bănuț, cum este scrisul...

- Păi, se poticni poetul, doar ești prozator, scrii, nu? Proze geniale, îl perie el în mod drăgălaș.

- Află că, între timp, m-am aerisit. Nu mai scriu. Un bărbat adevărat se concentrează pe putere și bani. Totul vine de la sine când ești puternic și bogat.

„Scrisul este altceva decât doar terapie, deși poate avea și acest efect, își aminti Ion Manu vorbele scriitorului Norman Manea, rostite cu prilejul unui interviu. Spuneam cândva că literatura este boală și terapie în același timp, dar nu este doar atât, este, în primul rând și până la urmă, creativitate”, mai susținuse el cu același prilej.

După nopți și zile de zbucium sufletesc, Ion Manu ajunsese la concluzia, de altfel previzibilă, că scrisul e cel mai de preț dar pe care i-l făcuse Dumnezeu și, chiar dacă prea târziu, îl înțelese și pe Cioran care spunea că, pentru el, scrisul reprezenta cea mai bună modalitate de a suporta viața.

„Tu nu ești un bărbat adevărat!”..., auzi din nou Ion Manu și, în sinea lui, nu întârzie să-i dea cuvenita replică vocii aceleia perfide, răutăcioase:

„Nu sunt bărbat adevărat, nu sunt... Sunt scriitor, unul adevărat, măi limbă otrăvită!”.

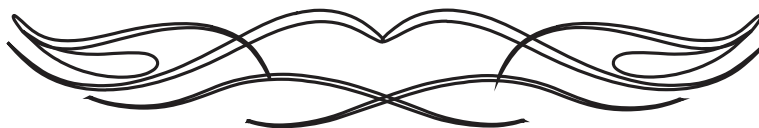
„Și, mă rog, ce înțelegi mata prin adevărat?”, stăruie vocea în obrăznicia ei.

Ar fi luat-o el în derâdere, „Până și atunci când se trezește din beție, un scriitor adevărat găsește resurse pentru a scrie”, dar se rezumă la a-i releva o realitate de toată lumea cunoscută:

„Un scriitor adevărat poate că nu ajunge să trăiască din scris, dar poate ajunge... nemuritor!”

„În ceea ce mă privește, gândi Ion Manu, până acum, prima parte a afirmației s-a confirmat. Aștept răbdător să se confirme și a doua parte”.

George GEAFIR

TRISTEȚEA SPIRIDUȘULUI

- Dragi copii, încep să vorbească profesoara, în cadrul primei ore de educație civică din acest an, vă voi spune câte ceva despre spiriduși, deoarece ei își fac tot mai mult simțită prezența, reușind să debusoleze viața politică,

să sperie mediile de informare în masă, cu zeci de calomnii, la ore de maximă audiență, și alte minuni. Nimeni nu știe ce sunt, cum arată în realitate, de unde vin și unde se duc. Serviciile de informații nu au reușit să prindă nici unul... Am consultat, pentru voi, câteva cărți de specialitate și multe articole din presă, din lumea științifică a supranaturalului. Concluzia: ca și în cazul OZN-urilor, toată lumea a văzut, dar nimeni nu poate aduce o dovadă credibilă a existenței lor. Părerile savanților, în concordanță cu ale oricărui cetățean al planetei noastre, de altfel, sunt împărțite: unii spun că ar fi un fel de roboți, alții susțin că ar fi de origine extraterestră, iar cei mai mulți îi compară cu piticii mutanți sau umbrele mimetice, deja cunoscuți de noi... Ați citit în manuale că spiridușii, ca și oamenii, se împart în buni și răi; se presupune că ei au fost cauza miilor de morți și răniți de la manifestațiile studentești de săptămâna trecută și că ei provoacă acest declin economic fără precedent... Voi trebuie să luați exemplul de la spiridușii buni, desigur!

Atunci când sub pielea vreunuia dintre voi a pătruns un spiriduș rău, trebuie să anunțați imediat Poliția sau să încercați, prin toate mijloacele și cu toată forța, să vă dominați pornirile rele. Aveți la pagina 37 o listă cu astfel de mijloace de autocontrol... Când vă bântuie un spiriduș bun, lăsați-l să vă domine, să vă umble prin sânge și să vă acapareze sistemul nervos, oricare ar fi activitatea ce o desfășurați într-un moment sau altul al zilei! Lăsați-l să vă modeleze după matricea lui psihologică! Dacă nu puteți să dominați spiridușul rău din voi, spuneți părinților să vă tragă o mamă de bătaie! Nu-i lăsați să vă ducă la tot felul de vrăjitoare, să vă descante, sau la bioterapeuți; încurajați astfel înflorirea misticismului și dați apă la moară câștigurilor fără muncă și evaziunii fiscale. Hoția și reaua credință nu pot fi impozitate.

Spiridușul, chiar bătut măr, nu vă va părăsi,

oricât ați fi de neastâmpărați; o veche pildă bătrânească ne arată că nimeni nu e dispus să lase un lucru bun, când are impresia că-i aparține, așa cum un parlamentar mai bine moare decât să părăsească băncile și salariul din Cameră. Dacă noi, oamenii, nu ne putem autoimpune exercițiul demisiei, de ce ar face-o spiridușii!?

Profesoara se ridică de la catedră, desfășură câteva planșe color și arată către o schemă:

- Pentru serbarea de sfârșit de an, încă de pe acum, va trebui să punem în scenă o piesă de teatru într-un act despre și cu spiriduși. Este anul luptei împotriva forțelor ostile ale naturii, sub deviza: „Vrem să ne unim tot timpul”. Va trebui să faceți o figură onorabilă în fața părinților voștri, a primarului și domnului director. Va trebui ca jocul vostru să fie un semnal de alarmă pentru cei mari și, totodată, un act de cultură.

- Eu vreau să joc rolul spiridușului! strigă Popescu din banca a treia.

- Bine. Să zicem că tu, Popescule, intri sub pielea lui Petrescu din banca a șasea... Sculați-vă în picioare!

Cei doi se conformară.

- Popescu are numai note de nouă și zece. El îl face pe colegul său să învețe bine. Asta e o faptă bună...

- De ce, doamna profesoară?! întrebă Irina. De ce să nu-l lase să învețe singur? Taică-su e informator și are destui bani să-l dea la pregătire...

- Irina, te rog! Aici vorbim despre spiriduși, despre modul lor de a gândi, mai puțin convențional, și despre metodele de a ne apăra de ei, când este cazul... Uneori, spiridușul îl face pe elev să se autodepășească, nu îi influențează decisiv capacitatea intelectuală. Îl stimulează doar. Nu trebuie să fim șovini; puteau să fie ei, spiridușii, primii locuitori ai acestui colț de lume... Dar, să revenim la piesa noastră! O faptă rea ar fi dacă Petrescu ar intra sub pielea lui Popescu și s-ar apuca și acesta să fumeze și să mângâiească pereții W.C.-ului cu lozinci antidictatoriale.

În clasă se stârni un hohot de râs general. Petrescu se înroșise până în vârful urechilor.

- O altă lege a spiridușilor, cunoscută de noi, este neputința de a domina două medii odată, asemănătoare cu setea omului de a trăi în mai multe orânduiri și posibilitatea lui de a-și construi un singur trecut favorabil...

Profesoara răsfoiește un catalog ilustrat.

- Aici spune că spiridușii se pripășesc mai mult la popoarele civilizate, deoarece, spun ei, diferența dintre un popor civilizat și unul necivilizat este că pe indivizii poporului civilizat trebuie să-i convingi pe rând de prostia lor...Singularitatea individuală este o caracteristică ce produce spiridușului o mare tristețe și singurătate, făcându-l mai uman...Cine vrea să joace rolul spiridușului uman?

- Joc eu, spuse Anica Pop, cea mai înaltă elevă din clasă.

- Bun. Tu vei fi spiridușul trist...Să continuăm!...Nu vreau să fac un istoric al acestor ființe necunoscute și nici nu intru în detalii de ordin estetic și filozofic...Ionescule, trezește-te! Doarme în tine un spiriduș rău?

- Am putea introduce spiridușul adormit, sare Stan printre hohotele de râs ale celorlalți.

- Chiar, spuse profesoara. Tot ești tu la cinaclul școlii. Nu ai putea să schițezi un scenariu, pe baza celor discutate aici? În acest fel, nu am mai fi nevoiți să apelăm la profesorul de literatură și nici el la computer...

Stan își luă angajamentul să scrie piesa, ținând cont de toate indicațiile profesoarei, cu replici mobilizatoare, simple și încărcate de adânci semnificații, cu o morală pe înțelesul tuturor.

- Spiridușii buni trebuie protejați, continuă profesoara. Ei nu au nici cele mai mici posibilități de apărare. Nu sunt imuni la bolile ce amenință omul, de exemplu meningita virală, SIDA. Le contractează și le duc mai departe...Se spune ceva și despre imunitatea parlamentară, dar cred că s-a strecurat o greșeală...

Preocupată, frunzărește o monografie îngălbenită de vreme.

- Nu trebuie să-i lăsăm să dispară. Ajută uneori oamenii și ar putea fi un obiect de studiu foarte interesant. Alta era situația acum o mie de ani, când s-a semnalat prezența unui pricolici în

corpul unui condamnat de Inchiziție la ardere pe rug...Cine vrea să joace acest rol?

Se ridicară câțiva și fu ales Oprea deoarece avea capul mare și trăsături mai mature. În rolul spiridușului adormit fu pus Ionescu, iar Măndoiu fu numit spiridușul bolnav. Stan propuse să se întâlnească duminică dimineață, la el acasă, pentru repetiții, iar Vornicu propuse ca rolul principal să-l dețină un spiriduș spiritual, cum a văzut în "Visul unei nopți de vară". Are el acasă o grămadă de aforisme ce pot fi puse în gura unui astfel de personaj.

- De exemplu? întrebă profesoara.

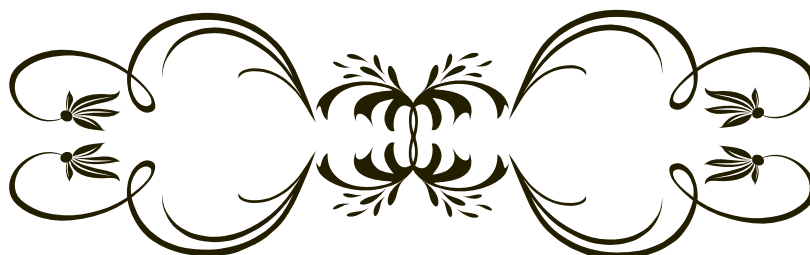
- Păi,...să zicem că marile fărădelegi se fac în numele legii, să zicem că, cine uită nu merită să țină minte, să zicem că de prostie nu se râde, aceasta fiind de esență tragică. Putem spune că, pentru a aclimatiza cămilele, trebuie să transformăm țara într-un deșert. Aici putem să ne legăm de execuțiile inutile, menite să scoată spiritele din oameni. Putem să ne legăm și de faptul că omul, cât trăiește, învață, dar nu știe nimeni dacă atunci când trăiește bine sau atunci când trăiește rău...

- Am putea aminti și faptul că lumânările sunt obiect de cult și de patrimoniu în întunecata tranziție către economia de piață, interveni Maria Pricop, fata unui cismar. Aici putem stinge lumina și putem improviza o demonstrație cu lumânări, în loc de portrete.

- Drăguț. Cine vrea să joace rolul spiridușului spiritual? întrebă profesoara consultându-și ceasul.

Excitat și captivat de discuții, din ultima bancă, sări în picioare un spiriduș, atât de brusc, încât uită de elevul Marinescu Ionel, în al cărui trup supradimensionat sălășluia de câțiva ani, atent la tot ce se întâmplă în jur. Elevii își îndreptară privirile spre spatele clasei și văzură, pentru prima dată în viața lor, preț de o fracțiune de secundă, un spiriduș gol-goluț.

Victor MARTIN

TABLETA LUI SANDU

Sandu a primit de ziua lui, când a schimbat prefixul și s-a bucurat de venirea celor doi copii, stabiliți temporar, zic ei, în Franța, care avea nevoie de forță de muncă

de la zidari și mecanici auto la ingineri și medici, o tabletă de mărimea unui caiet dictando, cum ziceam când eram la școală. O săptămână i-a trebuit lui Sandu să învețe cum să folosească această mașinărie minusculă, care e și telefon, și calculator, și fotograf și câte altele.

-Tu știi de la ce te sun? m-a întrebat săptămâna trecută.

-În orice caz, zic eu, nu de la un telefon public pentru că acestea nu mai există. Ar mai putea fi urmărit cineva dacă ar vorbi de la un telefon public? Nu știu de ce, dar vorba asta l-a lăsat pe Sandu fără replică. Apoi l-am auzit:

-Te referi la dosarele instrumentate de DNA?

-Normal. Dacă n-ar exista transcrierea convorbirilor telefonice, ar mai putea fi umplute 40-50 de dosare pentru un trafic de influență, zic eu, reducând la minimum numărul dosarelor?

-Ai dreptate. Partea tragică a acestei investigații, care poate dura și opt-zece ani, e că cercetarea se încheie cu hotărârea completului de judecată în care se spune că fapta nu există. Păi nu-ți vine să urli? E suficient atât ca să-ți dai seama că e vorba de un dosar politic, instrumentat în zilele noastre. Dar eu te-am întrebat altceva. Află că mi-au adus copiii o tabletă. Și încă ce tabletă! Zici că e o enciclopedie în care găsești de toate.

-Bravo, zic, s-o stăpânești sănătos și s-o uzi, că altfel prinde paraziți.

Sandu s-a ținut de cuvânt și iată-ne acum la o masă din cele aflate pe carosabilul din centru, spațiu frumos amenajat pentru recreere și destindere.

-Ce mai zic copiii?

-Ei spun că le e bine. Ce să zică? Dacă nu apărea hotărârea aia de Guvern din 2011 când au fost închise șaiszeci și șapte de spitale se mai gândeau ei să plece? Ce posturi bune aveau! Gigi chirurg și Laurențiu internist, amândoi jubilau la spitalul din Strehaiia. Gigi primise un apartament cu două camere. Pentru el și norumea era suficient. Laurențiu făcea naveta că n-a acceptat o garsonieră, nefiind însurat. Aveau condiții să profeseze, să fie mulțumiți de munca lor, erau apreciați, ce și-ar fi dorit mai mult? Poate numai să profeseze într-o clinică universitară, dar, cu timpul, cine știe?

-M-am bucurat să aud că au venit de ziua ta. E adevărat că Laurențiu n-a venit singur?

-Este. Nora e profesoară de franceză. Se cunoscuseră ei mai de mult, discutau la o drăcie ca asta, s-au mai văzut între timp, cu ocazii din astea ne mai vedeam și noi, și nu le-a fost greu să se căsătorească în Franța. Acum sunt împreună la Nantes. Gigi e la Renne. Cam o dată pe lună își fac vizite.

-Bravo lor. Dacă așa a fost să fie...

-Știi când au plecat? La mai puțin de o lună după ce Franța a anunțat că liberalizează piața forței de muncă pentru români. Știi ce a însemnat asta? 150 de meserii aveau în vedere. N-a fost domeniu economic și social în care să nu-și găsească românii noștri, că nu sunt puțini, un loc de muncă.

-Așa e, mă, Sandule, asta e viața.

-Crezi că plecau dacă nu se închidea spitalul? Fii atent! Mi-a arătat Gigi pe Google niște

lucruri care m-au uluit. Lista completă a spitalelor, fabricilor și uzinelor care acum nu mai există. Mă întreb dacă nu cumva totul a fost dinainte stabilit. Dar nimeni nu scoate o vorbă. Unde să mai lucreze milioane de specialiști de toată mână, ajunși pe drumuri? Și uite că vine din Franța, din Spania, din Italia, din Germania, din țările nordice, aprobare de liberalizare a forței de muncă pentru români. Doamne, ce mană cerească! Trebuie să fii sucit la minte să nu înțelegi că nimic nu e întâmplător.

Sandu face un gest cu palma, răsucind-o în dreptul tâmpiei. În sinea mea îi dau dreptate. Toate eforturile pe care le facem nu sunt altceva decât cârpeli pe ici, pe colo. Sectoare întregi ale economiei naționale înregistrează pierderi, blocaje, rămăneri în urmă. Impresia generală e că trebuie luat totul de la început. Doar piața imobiliară mai mișcă, dar te subjugă creditele.

-Zilele trecute l-am auzit pe unul, care nu e străin de ce spui, pentru că a fost implicat direct, spunând că li s-a asigurat românilor dreptul de a pleca unde le e mai bine.

Sandu schițează o grimasă, semn că respectivul bate câmpii.

-Au plecat de bună voie pentru că n-au avut încotro. Cum să nu preferi un loc de muncă acolo în locul șomajului din țară? Vezi cu ce ne confruntăm acum? Ne vine forță de muncă din Vietnam, din Nepal. Dacă acestora le e bine în România, îți dai seama cum e la ei?

-Ferească Dumnezeu. Și tot vin. În comerț, în alimentația publică, în rețeaua hotelieră, pe la unele multinaționale... Să nu ne mirăm când îi vom vedea pe unii păscând oile.

-Chiar până acolo n-om ajunge, deși îi mână sărăcia oriunde văd cu ochii. Noi n-o să apucăm

vremurile alea, suntem în etate și n-om ajunge la o vârstă mathusalemică. Dar, să fiu sincer, când văd cum ne sfâșiem între noi, câți mai suntem, ce pot gândi pentru ziua de mâine?

-Oare va ajunge Europa să se confrunte cu o cruciadă asiatică? Criza forței de muncă se adâncește peste tot în Europa.

-Cred că la întrebarea asta nici tableta mea nu poate da acum un răspuns.

-Noi deja nu putem altceva decât să luăm aminte de ce se petrece în jurul nostru. Ascultam pe vremuri Europa Liberă și credeam în spusa lor. Acum ce să mai ascuți? În ce să mai crezi?

-Tot copiii sunt aceia care ne mai umplu viața cu încrederea lor că sunt o bucurie pentru noi. Vezi tableta asta? Încerc să găsesc în ea răspunsuri la întrebările care mă frământă, care ne frământă, pentru că ce văd îmi crează stări de revoltă. Nu pot gândi altfel când copiii mei sunt la capătul lumii.

-Crezi că nu vor mai reveni în țară?

-Știu eu? Copiii lor cresc, merg la școală, pe urmă se uită să termine studiile începute acolo. Alte vremuri, alte concepții de viață. Noi unde vom mai fi atunci?

-Unii se întorc.

-Depinde când fac pasul ăsta. Depinde de multe. Tinerețea lor se consumă acolo.

-Vorbești de tineri. Sandule, îi văd pe mulți tineri de azi, băieți și fete, butonând în tabletă până transpiră. Ei ce caută?

-Nici ei nu știu. Și dacă ei nu vor să știe înseamnă că acceptă condiția în care se află, îngrijorându-i pe cei ca noi, care am făcut ceva în viață.

O tăcere adâncă ne-a blocat. Cu ce am mai fi putut continua? Sandu a achitat consumația și ne-am retras, urându-ne sănătate. La vârsta noastră la ce să te gândești mai mult?

Teodor OANCA

UN ROMAN ISTORIC VIU: *SIPETUL CU ÎNGERI*, DE CATIA MAXIM

(Editura Tracus Arte, 2019)

După romanul „Altarul din Carcera Oarbă” și trilogia „Îngerii din Moscopole” prozatoarea Catia Maxim ne invită să citim „Sipetul cu îngeri”, care întregeste tetralogia închinată aromânilor și se dedică elitei armânești izgonită din Moscopole, mândra așezare armânească, centru cultural important și bogat al Europei din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, distrus la 1788 de furia otomană, cât și de intrigile și trădările celor interesați să-și însușească averile colosale ale bogatei aristocrații moscopolene.

Catia Maxim alege drept reprezentativă numeroasa familie a Kerestegiilor, urmărind destinele acesteia, de la plecarea din Moscopole până către sfârșitul secolului al XX-lea, cu încrengături de neamuri, „ramuri și rămurele”, după cum se exprimă cărturarul Dan Telemac, prin graiul căruia scriitoarea ne relevă tabloul complex al vieții generației supraviețuitorilor dezastrului comis de Ali Pasha asupra Moscopolei, peregrinările prin diversitatea orașelor balcanice, precum și a urmașilor stabiliți, ca alegere a lor, în România. Titlul cărții, metaforizat, sugerează forța binecuvântată a acestui neam de oameni frumoși, harnici, inteligenți, cinstiți care sfințesc cu adevărat locul pe care se așează, „sipetul” nefiind altceva decât cartea între copertele căreia îi regăsim.

Cartea întâi (1916-1918) surprinde societatea balcanică în curgerea timpului într-o continuă căutare a locului care să le asigure aromânilor stabilitatea și să le definească apartenența și conștiința de neam. O sumedenie de date și informații - de ordin istoric, social-economic, politic - importante, redată cu tact, cu talent, prin povestirea întâmplărilor de viață, reușind o panoramă generală a societății compusă din comunități etnice cu specific balcanic – aromâni, albanezi, bulgari, greci, slavi, români ș.a. – cu aspirații legitime și dorința de stabilitate și recunoaștere a fiecăreia în parte, cât și frământări interne printr-o reșezare a suveranităților, neînțelegerile, luptele politice vizând tendința de supremație a unor etnii asupra altora la nivel de comunități ori state, despre intervenția statului român în susținerea românismului în enclave, prin biserici și încurajarea învățământului în limba maternă ori aromână, despre

demagogia politicianilor, corupție și deturnarea de fonduri, despre multe întâmplări ce seamănă cu cele pe care le trăim astăzi.

În acest conglomerat eterogen, lucid, în același timp sentimental conturat, firul povestirii urmărește îndeaproape periplul și întâmplările din viața tinerelor familii de intelectuali ale neamului Kerestegiilor. Generații reușite, cu femei frumoase, harnice, inteligente, păstrătoare a tradițiilor armânești, cu bărbați cutezători și chipeși, aflați într-un fel deasupra vremurilor, hotărâți de a-și păstra rangul prin preocupări superioare, o viață cinstită și demnă. Se afirmă, într-o discuție, că niciodată o armâncă nu ar fi acceptat slujbă de servitoare. Oriunde i-ar fi dus pașii existenței, unitatea familiei, dragostea ce-i aduna de sărbători, cât și, mai ales, calitățile speciale care-i caracterizează ca neam: inteligență, curaj, vrednicie, cinste și demnitate, îi ridică pe o treaptă superioară a societății din punct de vedere moral și profesional. Nume de rezonanță istorică a armânilor, cum ar fi mama Mina Cândzu din Korce, povestitoare neîntrecută, străbunica lui Victor Eftimiu, nepoatele Vasila și Katelina din Boboștița și Drenova, Naumka, Iulia, Konstandina, Fania, Marina, Nichea ș.a., sau Petre Danu, tatăl, celnicul Petrea, străbunicul Ianaki, unchiul Vani, Sotir, Kosma, bunul și darnicul unchi Nicolache, ș.a., oameni ai Bitoliei, Berat, Gorița, Drenova, localități prin care i-au purtat pașii, laolaltă rămân icoane de neuit în sfințenia amintirilor.

Cartea a doua și a treia sunt închinată întâmplărilor de viață și activității profesionale, în special, a cărturarului Telemac Dan, erudit de excepție care și-a închinat întregul potențial intelectual României, pe care a ales-o ca Patrie și pe care a servit-o cu dăruire și credință.

Născut în Bitolia din părinții Petre și Eugenia Danu, dascăli de har, nevoiți să peregrineze în diferite localități ale zonei balcanice, povestește cu drag despre familia în care a crescut, despre locurile pe care le-a cunoscut, despre necazurile și greutățile întâmpinate, despre lagărul de la Hissar unde au fost deportați părinții săi în 1916 pentru că „promovaseră românismul în Balcani”, cei doi copii, Telemac și Tiberiu, fiind lăsați în grija bunicii. Iată o impresionantă amintire depănată de o prietenă a familiei despre Thula Cutzitaru, fost institutor, deportat la Hissar: „(...) Thula ne făcea rost de alimente și pâine, fără să stea la coadă. Ne

ajuta pe toți. (...) Generos, darnic, împărțea cu noi toți ultima bucată de pâine. După ce a părăsit lagărul, trebuia să se întâlnească la Constanța cu părinții. Când a ajuns în port, a navigat prin marea de refugiați, căutându-și, cu disperare, familia, dar nu reușea să-și zărească părinții. Nu mai spera să revadă chipurile dragi, când tatăl lui i-a răsărit în față. Muți de emoție, tată și fiu s-au strâns în brațe, dar după câteva secunde, Thula nu și-a mai ridicat fruntea de pe pieptul părintelui său. A murit din cauza emoției și bucuriei revederii. Inima lui bună și darnică a încetat să bată.(...)”

La sfârșitul războiului, o parte a familiei rămâne în Balcani, iar părinții săi primesc drepturi civile și politice de cetățeni români. Se stabilesc la Sighișoara, unde-și construiesc o casă după model aromân și unde își petrec frumoșii ani ai tinereții și maturității. ”(...) casa a fost construită după un proiect al mamei. Ziduri groase din cărămidă, patru camere, antreu la parter, o imensă bucătărie și o cămară la fel de mare la subsol, pod locuibil. În față, la stradă, o curte mică cu brazi argintii, un măr ornamental cu mere ca cireșele pietroase. Lateral, între casă și gard, caiși cățărători semănau cu o boltă ca vița de vie (...). În sfârșit, casa din Sighișoara putea fi o insulă de pace, armonie și liniște după care sufletul nostru tânjise atât de mult. După mutare, casa a devenit sanctuarul familiei. Mama organiza și cenecluri literare, la care cei mai des invitați erau Victor Eftimiu, frații Teodor și Pericle Capida, soția lui Pericle, Mimi și tenorul Dacian. La cenecluri, se recita și se discuta despre cărți, Tibi și Dodo cântau la vioara familiei (...). Când se întâmpla să fiu acasă, preferam să cânt la pian, fiind cumva sătul de zicerea *sufletul vioară*. (...) Părinții, bucuroși de oaspeți, erau încântați și emoționați de musafirii care le aminteau și îi apropiau de locurile natale. Numai atunci, dorul tatei de Bitolia și de părinți se mai alina. Regretul de a nu fi acolo se acoperea de o cenușă tămăduitoare, la fel cum focul se ostoia sub stratul de cenușă. (...)”

Dan Telemac se remarcă prin inteligență și dăruire încă din tinerețe, drept urmare primind o bursă de studii de slavistică la Varșovia, oferită de guvernul polonez. Se integrează cu ușurință lumii intelectuale și artistice a Varșoviei, ocazie cu care, în calitate de cititori, cunoaștem farmecul renumitului oraș, văzut prin ochii tânărului student, participant activ și entuziast la freemătul neîncetat al vieții culturale. Dovedind calități deosebite, morale și intelectuale, după absolvirea studiilor este angajat lector la Universitate, apoi la Legația Română. Evenimentele din viața personală, moartea

tatălui, căsătoria cu Sofia, venirea pe lume a fiului său Petruș, se împletesc cu frământări social-politice ale anilor de dinaintea Primului Război Mondial, caracteristică a părții central-europene ce antrenează numeroase și puternice forțe antagonice. Urmează invadarea Poloniei de către trupele germane. Dan Telemac, împreună cu familia, părăsește în grabă locurile pe care le îndrăgise, îndreptându-se către România. Lasă în urmă rostul unor eforturi de ani de zile, printre care o bibliotecă „ticsită cu rarități”. Evenimentele în malaxorul cărora este cuprins continentul se succed cu repeziciune. Urmează o perioadă tulbure, dramatică, tragică pentru întreaga Europă. Dan Telemac descrie peregrinări și întâmplări, de parcă ar reitera destinul înaintașilor săi. Catia Maxim reușește să ne seducă pur și simplu, atrăgându-ne într-o fascinantă lume, armânească, o lume care-și urmează neabătut, oriunde s-ar afla, indiferent de situații, portul, obiceiurile, modul civilizat și elegant de a trăi, ridicându-se după fiecare lovitură a sortii prin noblețea comportamentului.

După război, Telemac Dan își continuă munca în diplomatie. Pagini importante sunt dedicate activității sale sub directă îndrumare a patriotului Grigore Gafencu, personalitate marcantă a diplomatiei românești din perioada respectivă și întâmplări, situații, atmosfera dominantă în rândul membrilor Ambasadei române de la Moscova. Împliniri profesionale, familiale, dar și dezamăgiri.

După terminarea misiunii i se oferă posibilitatea unei alte șanse în diplomatie pe care o refuză. Starea sănătății precare îl poartă prin funcții presupunând temeinice cunoștințe diplomatice și de cultură generală, optând în cele din urmă pentru munca de traducător, efectuată la domiciliu, în liniștea ambianței căminului, alături de soție și copil. Cărturar de elită, reușește să se impună și în acest domeniu, facilitând românilor cunoașterea unor cărți importante din limbile slave, romane de referință ale literaturii universale. Probabil că refuzul de a onora în continuare cariera diplomatică a fost greșit înțelesă pentru că viața cărturarului este puternic marcată de nedreptăți și lipsuri materiale. Onorariile îi vin cu mare întârziere și trunchiate, aducându-l într-o stare materială la limita existenței. Este nevoit să vândă cărți de mare valoare, obiecte din casă. Când cere să fie primit în Uniunea Scriitorilor, Filiala Traduceri din București, este refuzat cu obstință de mediocrități aflate conjunctural în conducerea instituției, chipurile, pentru că ar fi fost de origine aromână. Dar sunt de notorietate aromâni, Victor Eftimiu, scriitor total, regizor, om de cultură de excepție, primit în Academie în timpul aceluiași regim și recunoscut pentru generozitatea și inter-

vențiile salvatoare în favoarea unor oameni de cultură nedreptățiți de comisari sovietici și reprezentanți ai sistemului, apoi tot din lumea teatrului personalități consacrate, cum ar fi Toma Caragiu, Ion Caramitru și alte nume de rezonanță din domeniul culturii, cărora nu li s-au pus piedici în calea afirmării profesionale, apreciindu-li-se meritele. Motivele reale, printre care gândirea îngustă și obediența a unor politruci, dirijori temporari și nepricepuți ai destinelor, doar se bănuiesc.

Citind cartea Catiei Maxim te întrebi oare când se va statornici în România o relație corectă între oameni, un sistem de evaluare, principial și just, de recunoaștere a statutului moral și profesional al cetățenilor săi.

Urmașii Kerestegiilor s-au afirmat drept o familie de intelectuali cu valențe artistice. Cunosători și vorbitori de multe limbi străine, devenind redutabili traducători, artiști înnașcuți cu harul scrisului, al povestitului, al artelor, plastice, teatru, balet, iscusiți diplomați, oameni de înaltă carieră, erau întâlniți în mediile elevate ale timpului din orice colț de lume. Catia Maxim reușește să învie în paginile sipetului său literar o lume mai puțin cunoscută, o lume discretă, retrasă, ținându-se departe de gălăgia contemporană prin purtări alese, o ținută elegantă, o lume receptată dinafară ca misterioasă și romantică dar și hotărâtă, în care cuvântul dat are valoare de contract, un cerc închis

și bănuitor în fața intruziunilor de orice fel.

Calitățile literare ale scriitoarei Catia Maxim, de nuanțată subtilitate, în același timp de profundă viziune a ansamblului istoric, înobilează această peregrinare prin timp și locuri a armânilor folosind o stilistică rafinată, în același timp expresivă, un fel de magie beletristică, dezvăluindu-ne farmecul specific armânesc prin descrierea tradițiilor, obiceiurilor, ținutelor, interioarelor, modului de comportare și nu în ultimul rând a oamenilor. În acest sens, o contribuție importantă își aduce artistul fotograf Florian Constantinescu prin reușitul ansamblu de prelucrări fotografice, atașat la sfârșit.

Dovedind inteligență și dăruire, echilibru și curaj în tratarea subiectului ales, și de această dată, Catia Maxim reușește un roman istoric viu, temeinic documentat, alternând planuri diferite, narațiuni, scrisori de familie, documente oficiale, într-o continuă dinamică și amplă desfășurare, printr-o scriere de înaltă ținută intelectuală despre un popor disipat de avatarurile istoriei în spațiul balcanic, nevoit să surmonteze nedreptățile unui destin tragic, aflat într-o perpetuă luptă pentru menținerea specificului național, a conștiinței de apartenență și unitate de neam, de continuitate oriunde s-ar afla, printr-o aleasă conduită și corectă atitudine în fața vâltorilor vieții și, mai ales, animat de o imensă dragoste pentru înaintași, pentru locurile natale, pentru marea familie căreia îi aparțin.

Eliza ROHA

INTELIGENȚĂ LA PURTĂTOR

De la bun început vreau să menționez că mi-a plăcut mult cartea prietenului Toma Roman Jr. **TOȚI FII PREȘEDINȚILOR**, Editura Eikon, 2017. Mai rămâne să spun și de ce. Păi, uite de ce: în primul rând că e un roman pamflet. Scris cu nerv, nuanțat atâta cât a considerat autorul că e necesar, ce mai, un eșantion extrem de interesant smuls din carnea post-comunismului revoluționar, pe vremea când sintagme de genul „pleacă ai noștri, vin ai noștri, noi rămânem tot ca proștii” nu fuseseră încă inventate.

Fără inhibiții, cu sentimentul că nu poți scrie bine despre lucruri sau întâmplări până a nu fi trăit mai întâi pe viu, Toma Roman Jr. intră în propria-i poveste ca într-un templu al vârstelor și-al trăirilor fruste, unde încap, nu de-a valma, ci atent ordonate, sentimente, stări contradictorii, violență fizică, sex, biografii date la vopsit, ce mai, cam toate ingredientele ce conferă autentic și savoare unui roman bine întocmit.

Cu inteligența la purtător și un curaj demn de tot respectul, zbughiliticul meu prieten și-al multora deopotrivă, își face loc prin culisele unei lumi în care și dramul de inconștiență joacă un rol important, dând la o parte vâlul de pe misterele bine camuflate ale vârfurilor nomenclaturii comuniste

aflate în cădere liberă.

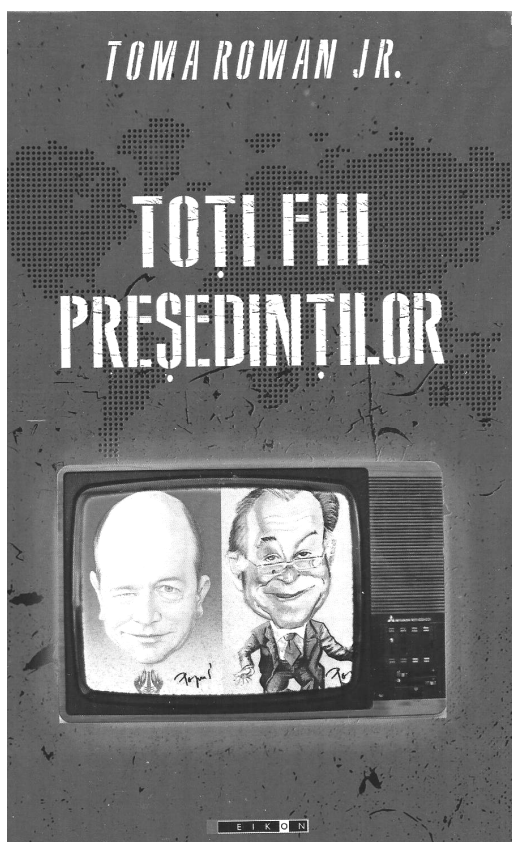
Am specificat anume dramul de inconștiență, asumată totuși, fiindcă nu întotdeauna între ura glonțului și firul vieții dintr-o țință umană, pamfletul și-a făcut datoria de scut protector.

În subtitlul romanului, îmi pare că autorul insinuează poate în treacăt, poate nu, ori chiar sugerează alt titlu, care ar suna cam așa: „Ba pe-a mamelor lor, deopotrivă”, chestie valabilă până-n prezent și mai departe, cu toată dragostea.

Firește, interesează și erotismul pe care cartea nu și-l refuză, el pendulând fericit între carnal și verbal, cu aceeași pătimasă bucurie, frenezie na, acoperind până la aproape detaliu mucavaua bahică a unui liberalism evadat din cutumele oricărei legi.

Deliberat, autorul evită amestecul adevăratelor elite în poveste, subliniind cu asupra de măsură miasmele și rahatul post revoluționar ce se cațără, se tot cațără pe ființa eternilor perdanți în sus, până la suficiență. Până la sfidare.

Felicitări, Toma Roman Jr., pentru o carte pe cât de bine scrisă, pe atât de necesară, încă. Și, a-propos: mai păstrezi încă lanțul pe care l-ai rupt în Decembrie '89 din poarta Ministerului Agriculturii? Dacă da, ți l-aș cumpăra eu la prețul unei sticle de whiskey prima-ntâi. De la o vreme, mă tot latră o jigodie de câine, nici Ciuvaua, nici nimic, și arătându-i-l, vreau să-l fac să turbeze. Ave!

Mihai ANTONESCU

CUVINTE ȘI FELURI DE A SCRIE

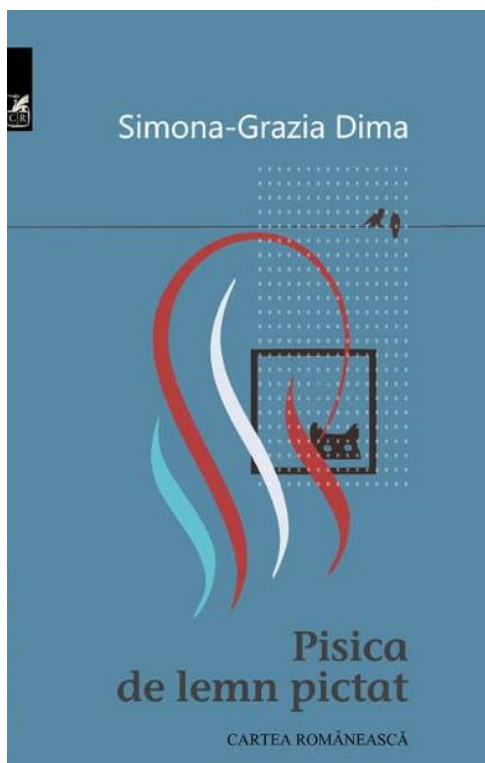

Intrarea în literatură a Simonei-Grazia Dima s-a produs în patru pași: în 1974, în placheta colectivă *Vârste de lumină* a elevilor-poeți timișoreni (alături de, printre alții, Lucian Petrescu, Marcel Sămânță, Ion Chichere, Mariana Gherga și Rodica Pop), în 1978, în *Almanahul literar* al Asociației Scriitorilor din București, în 1983, cu un grupaj de poezii în *Caietul debutanților 1980-1981* și, în sfârșit, în 1985, cu volumul *Ecuatie liniștită*. Deceniul dintre primul și ultimul moment a fost nu doar unul în care poeta a urmat traseul adolescenților minune ce își împlinesc vocația parcurgând cu brio, pas cu pas, toate treptele indispensabilei formări intelectuale temeinice, ci și unul care a însemnat cristalizarea personalității sale lirice, a cărei originalitate a fost numaidecât observată de critica de întâmpinare. Astfel, dacă, în culegerea de debut, apărută la Editura Albatros, Marcel Pop Corniș reținea îndeosebi *concepția și viziunea* marcate de un *impersonalism evident*, Mircea Mihaieș semnală, în volumul următor, *Diminețile gândului* (1989), distanțarea fermă de spiritul experimentalist-ironic al optzeciștilor, prin practicarea unei *poezii a originarului, a primordialului perceput cu o acuitate și o sensibilitate caracteristice feminității*. Volumele care au urmat, în total douăzeci la număr, însemnând cărți de poezie, proză, critică literară și traduceri, completează portretul în devenire al unei personalități culturale de primă mărime în literatura de azi, dar și, în egală măsură, pe acela al opțiunilor pentru o poetică ce preia de la optzeciști doar pasiunea pentru livresc, pentru transferarea în poezie a semnelor și însemnelor unei vaste deschideri culturale, ce împacă antichitatea greco-latină cu mistică medievală arabă, cultura indiană arhaică, cu savoarea și straniețea Orientului extrem și/ori cultura anglo-saxonă de dată recentă; dar se și distanțează, prin explorarea, cu ingeniozitate și ingenuă efervescență, a tărmurilor misterio-

ase ale *interiorității lucrurilor*, în căutarea și definirea unei *alte lumi, dinlăuntru*, la fel de reală și de plauzibilă ca și lumea existentului.

Amplele poemele din cea mai recentă carte a Simonei-Grazia Dima continuă această originală aventură spirituală, cu miză pe libertatea asociativă extremă, animată de revelația unui mod de cunoaștere cu totul aparte rezultând din ea, precum și a unei formule lirice deloc străină de *utopia suprarrealistă*. Ca *formă ideală de manifestare a imaginarului*, discursul liric se desfășoară pe suprafețe largi, e cerebral, autoreflexiv, fără, însă, a pierde nimic din sentimentalism și trăirea autentică. El reflectă o radicală modificare a sentimentului *vieții care se viețuiește* prin negarea separației ferme dintre real, posibil, virtual, potențial și neexistent, cu o constantă convingere că poezia, ca și iubirea, reprezintă unicul reper coagulant al ființării: „Desăvârșirea de unde izvorăște?/ Doar între-

barea asta ne merită atenția-n viață, dar/ n-o urmărim, și iată cum omenescul faptei noastre/ voalează diafanul, un sâmbure ce ne-a adus în lume.../ Vedem: aceeași lumină/ ne ține în palme pe toți. Un simplu ocean de iubire, o apă compactă,/ în ea, ici, colo, o gură cu dinți, deschisă./ La cățelușă mă uit ca la o rudă apropiată./ Nici pe noi nu ne poate nimeni alunga din credință/ că se mai poate trăi în poezie ca-n craterul de blând/ vulcan, printr-o explozie și o ardere ușoară./ Căci aceasta a privit-o și înainte/ de a intra în întunericul mai presus de lumină” (*Cățelușă din moara de apă*). Fluiditatea desfășurărilor poetice se hrănește din ma-

xima dinamizare a metaforei, din ilimitarea capacității spiritului de a transgresa, cu nostalgia simultaneității, ordinea realității din imediata apropiere, de a o transfera în câmpurile nesfârșite și incontroabile ale trăirilor personale/pasionale, de a o impune ca pe o alternativă viabilă a trăirii mundane. E o *taină* ce face parte din propria *natură și pace* a poetului pe care el și-o asumă, în pofida riscului ca aceasta să fie imperceptibilă pentru cei din jur, să rămână străină de capacitatea lor de receptare: „O balerină-n șpagat pe vârful unui zgârie nori/

are fața albită de spaimă./ Entuziaștii fac surfing în valuri cât casa, dinții lor dezveliți/ în chiot arat-o bucurie nemăsurată de alții, covârșitoare./ Poetul luptă să-și păstreze neîntinată propria natură și pacea./ În zori, prelins printre blocuri, ascultă cântecul:/ să fie privighetoarea sau mierla?/ Tremură din tot trupul stors de scris,/ truda nu i-o va răsplăti nimeni./ Sticlarii turci arată turiștilor albastrul rotund,/ dar nu se întreabă dacă vede ori cine-i cel privit./ Și-n sarcofagul antic,/ cosmeticiana de demult, culcată între boluri/ cu alifii uscate și cele șase perechi/ de încălțări luxoase/ ale condiției sociale strălucite,/ pregustă liniștea fără amestec, căci n-are nevoie de vopsele./ Seara poetul se aruncă frânt în așternut,/ mai sloboade o șoaptă: voi afla oare taina vieții?/ Tu spune-i, dacă te încumeți,/ că taina asta nu există!” (*Taina vieții*). În fond, e o neobosită explorare a realului în căutarea *desăvârșirii*, a perfecțiunii ce se refuză simțului comun.

Poezia de acum a Simonei-Grazia Dima pare a se identifica tot mai mult cu transcrierea unor vise, a unor stări de frontieră dintre conștiință și halucinație, sub marca autenticității și a spontaneității ce anulează diferențele dintre trecut și prezent, dintre viață și moarte, dintre comunicabil și incomunicabil, dintre eternul înaltului și întunericul adâncului: „Caldul Crăciun de-acum –/ coada unui șarpe mitologic/ desfășurat pe-asfaltul/ marelui oraș – mi l-a adus în minte pe un altul,/ când dis-de-dimineață treceam prin ger pe stradă/ și-un câine slab, peleg,/ încovrigat pe-o gură de canal călâie, vorbea tăcut/ despre parțialitatea oamenilor în materie de Crăciun./.../N-aveam nimic de-adăugat/ cu firea mea răsăriteană/ căci m-aș fi pomenit cu vreun răspuns/ identic cu teoria vreunuia din/ cei citiți de el./ Și auzeam cum fremăta auditoriul,/ gata să izbucnească în râs./ Nu pot aduce martor/ decât Ochiul, însă, afurisit, se-afundă-n sine și,/ dispărut, îmi lasă amnarul,/ dar și numărătorea bleumarin de ape-afunde,/ repezi./ Isus se vede și-acum, ca ieri./ El binecuvântează un ocean de icre:/ cuvinte și feluri de a scrie” (*Crăciun*). Poemele se apropie adesea de stilul lui Gellu Naum, în care cuvântul se naște din cuvânt și în care versul capătă contur individual, realitate și consistență proprii, iar limbajul are forță magică, sacrală, devine, el însuși, acțiune: „Să apucăm să spunem, de-asta avem cuvinte/ Lopătând în apele durerii, simțindu-ne/ evrei cu toții, curând cuprinși în giulgiu,/ cu un pietroi sub cap./ Deodată văd cum/ muchii de cristale, fantastice poliedre/ iluminează viața până-n copilărie./ Acolo și noi, și neînțe-

legătorii noștri/ urcăm pe drum de munte cu ulcior pe umăr,/ iar urșii zgârie versuri pe copaci,/ căpșoare ies dintre licheni,/ de păsări ciripind poemul,/ recitându-ne versul pentru care-am murit deja” (*Ritmuri*). Ecourile și conexiunile suprarrealiste vin și din Gherasim Luca, Paul Păun ori Virgil Teodorescu și ating apogeul într-un poem precum *Pisica de lemn pictat*, care dă și titlul volumului, esențializând situația poeziei Simonei-Grazia Dima oarecum pe linia de frontieră dintre discursul delirant și improvizația dadaistă, eliberată de orice cenzură rațională și, totuși, lucidă, a descendenților lui Tristan Tzara: „Pe bonul de cumpărături scria:/ cană infuzie ceramică/ iaurt OKE/ Claudelle apă de parfum/ linte portocalie/ cremă de pantofi incoloră/ soia felii/ zacuscă picantă/ castraveți întregi murați/ *penne* italienești tricolore/ cratițe email/ file hering condimentat/ Grundsolv D/ pastă anșoa/ unt Winny/ ciocolată de casă cu nucă și stafide/Bronzalchid/ sosuri Schwartau/ pișcoturi de șampanie Savoy/ praf de budincă/ sos Worcester/ ulei de măsline/ oțet din vin/ Cremă Monor Făgăraș/ pământ de flori/ Colgate Herbal Propolis/ chibrituri/ Smântână Danone/ lumânări pastile aluminiu/ vinete/ ton mărunțit în ulei/ ardei kapia roșu/ două perechi de șosete/ pui Grill Conașu’/ lămâi/ umbrelă/ berlineze cu caise, cu vișine, cu ciocolată/ pălărie Gamabell.../ și toată bucuria vieții,/ dar mai ales o pisică/ de lemn pictată somptuos,/ cu totul inutilă”. Contemplată din perspectiva unei metafizici atent elaborate, existența este recompusă întru recuperarea purității și inocenței primordiale pierdute, ca replică la degradarea cotidianului. Iar partitura citată nu este singurul text care poate contraria. În *Indiciile*, „dedicat celor care au scris poezie adevărată sub dictatură (pe un motiv de roman gotic – *Castelul din Otranto* de Horace Walpole)”, Simona-Grazia Dima încalcă toate limitele lirismului printr-un discurs care nu e nici poezie, nici proză, nici partitură dramatică, ci, mai degrabă, un *decupaj limită*, cu personaje neverosimile, bizare, ce evocă atmosfera stranie, de thriller psihologic, de roman de mistere, de roman al ororilor plin de suspans, din celebra carte din 1764 a romancierului englez.

Înarmată cu o percepție esențial sentimentală a realității, cu o capacitate aparte de a descifra semnele poeziei în tot ceea ce e în jur, cu un simț aparte al „lecturii” existentului prin filtrul sensibilității sufletești și, deopotrivă al demersului intelectual, Simona-Grazia Dima propune, în *Pisica de lemn pictat*, un nou segment din mitologia alegorică și fantasmatică a prezenței sale în literatura de azi.

Marian ODANGIU

POETUL ÎNTR-UN VEAC BARBAR

Într-o Craiovă în care la fiecare colt de stradă riști să dai nas în nas cu un mare poet, Mihai Măceș, poet născut la 23 August 1951 în comuna Măceșu de sus, județul Dolj, face figura unui scriitor retras în sine, prea puțin preocupat de succesul la bursa valorilor literare. Absolvent al Facultății de Filologie din cadrul Universității din Craiova, autorul recentului volum *Fui* (Editura Autograf MJM, Craiova, 2018) s-a afirmat mai ales ca gazetar, fiind director al ediției de Oltenia a *Jurnalului național*, dar și a altor publicații locale, fără o răspândire națională. Sunt desigur ocupații menite să asigure pâinea cotidiană unui scriitor, deși e cunoscut că această ocupație menită să asigure echilibrul cetății îți fagocitează nu numai ființa, ci și timpul ce ar trebui destinat scrisului cărților proprii.

Astfel că poetul ne apare adeseori dacă nu de-a dreptul ca un inadaplat, atunci ca un veritabil romantic rătăcit într-un veac barbar. E de altfel titlul unuia din volumele sale de poezii, *Romantic într-un veac barbar* (Editura Ramuri, 2011), edificator pentru structura sa spirituală, dar și pentru genul de poezie pe care-l practică. Ultimul său volum, cu un titlu ce trimite la oltenismul originii sale, ne reconfirmă calitățile de poet autentic ale lui Mihai Măceș, un poet trăind oarecum timorat de grozăvia vremurilor, de capriciile și vicleniile destinului.

Ajuns la deplina maturitate a expresiei, poezia lui Mihai Măceș transcrie, cu o fină caligrafie, balansul sentimental dintre iluzie și certitudine, dintre eroare și adevăr, dintre trecut și prezent într-o poezie de dragoste ce mizează pe armonie și incantatoriu. Poeziile de celebrare a iubirii se remarcă prin virtuozitate, prin baletul grațios al gesturilor. Toate aceste poeme, numeroase în economia volumului, impresionează

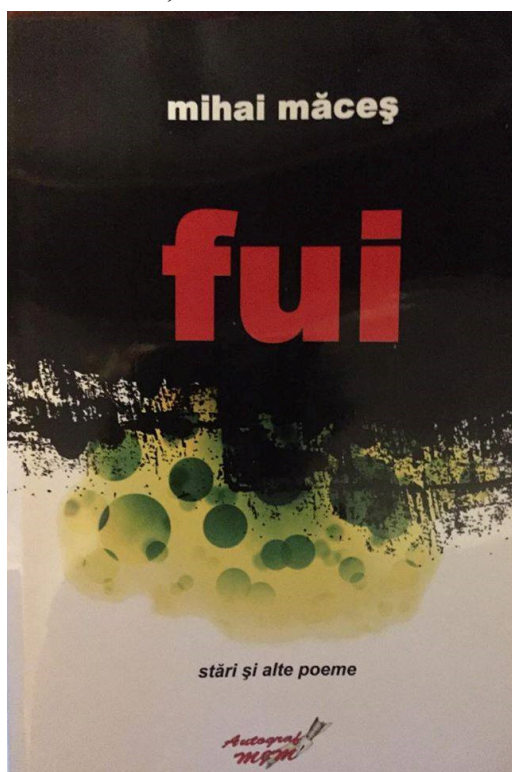
prin caligrafia de suavități și delicate ploconeli în fața femeii adorate. Fragilitatea lumii e pusă mereu în balans cu ardența sentimentală, în care se insinuează mai mereu o notă dubitativă, un factor perturbator al armoniei conjugale. Poetul se dezvăluie ca un îndrăgostit fără leac, al cărui patetism e temperat doar de factori estetici, de nevoia de a menține fluxul retoricii în albia firească a liricii de dragoste. Dar adeseori smălțurile retoricii amoroase capătă o patina elegiacă, fără ca poetul să fie neapărat un deceptiv.

Poet al candorii, al sentimentelor delicate, Mihai Măceș supune retorica poeziei amoroase la un scenariu mai degrabă muzical decât unul al

ideilor. Gesturile de celebrare a iubirii se petrec mereu într-un spațiu imaginar, într-un trecut reconstituit grație magiei cuvintelor, un spațiu ale reveriei, al "închipuirii", ca în poemul "se năruie-n cadrane clipe vaste": "se năruie-n cadrane clipe vaste/ sudoarea apei lunecă spre frig/ devine universul catedrale/ ultimului gând în care strig// dar nu m-auzi nici nu mă bagi în seamă/ că-mi vine să mă duc spre nicăieri /uitând de blestemata fericire/ cum lași uităm de zilele de ieri// ori cum uităm plecările naive /spre niște ploi de care ne e dor/ să nu te temi iubito de cuvinte / se va-ntâmpla în ochii tăi să

mor / /se va-ntâmpla în ochii mei să fie / un fel de pustiire înspre zori / eu păcătos fiind te strig degeaba / în spațiu-nchipuirii cad ninsori // de nu mai știm de noi și de nimic / efemeride care plâng suntem / că-mi vine-ncununat de veșnicie / să văd în cele sfinte un blestem..."

Altă dată poetul adoptă poza unei romantice damnări, de haiduc modern, de răzvrătit împotriva convențiilor și osificărilor de orice natură: „...sunt ultimul romantic într-un veac barbar / un păcătos ce nu mai e în stare / înlănțuit fiind mai rău ca un tâlhar / de veșnica iubire-a sfințelor fecioare // să-și spele slinul patimilor sau măcar / să-și ostioiască pofta ori s-o pună-n fiare / așa că-mi duc blestemul de-a uita și iar / sub apăsa-

rea clipei ies la drumul mare / unde voi face de-
mi ajută soarta / răpiri de viață și răpiri de moarte / trăind apoi de pe o zi pe alta / în timp ce tu trăiești în altă parte / iubirile primite pe de-a gata / și-apropierea care ne desparte...”

În mod ciudat, poetul Mihai Măceș nu pare să fie atras de experimentele postmoderniste. Sensibilitatea sa solară e atrasă spre formele unui clasicism etern, deși nu refuză nici expresia modernă. Aceste frumoase poeme de dragoste, ce dețin ponderea în volum, sunt în fond decât exerciții de disciplină discursivă, de virtuozitate muzicală, ceea ce dovedește o frecventare a clasicilor, o asimilare profundă a acestora, cu abia ghicite rezonanțe din Macedonski sau Adrian Păunescu. Dar, spre lauda sa, poetul resimte pericolul acestor corsete prozodice, migrând spre versul liber, plasându-și scenariile erotice în alte contexte.

Ardența sentimentală se va reduce la abia schițate gesturi de afecțiune, la delicate sugestii. Poemul se concentrează aici în liniile de forță ale unor schițe ale unei lumi rurale austere. Iată, de pildă, excelentul poem de la pagina 64: ...se

sculară cu noaptea-n cap / și sporovăiră / vrute și nevrute / boscorodiră / una alta / apoi ieșiră afară aerul tare / și iarba-nrourată le-nfiorară sufletul / mai mult decât / culoarea cerului / când se crăpă de ziuă / rămaseră ca o mirare / numai ei între cer și pământ / o vreme nu-și spuseră unul altuia / ce-aveau pe suflet / își duse fiecare greutatea din piept / pe potecile dintre tufe de măceș / de la marginea/așezării-nșirate de-o parte și alta / a firului de apă din valea pârâului / la o fugă de cal de apa cea mare...” Altă dată, poemul coboară pe panta abruptă a confesiunii, eul liric mărturisind “suferințe și umilințe” nenumite direct, semne ale unor neliniști fundamentale ale poetului rătăcit într-un veac barbar. Sunt și acestea ipostaze ale unui lirism autentic, ale unui spirit neliniștit, “cu veșnic dor de ducă.”

Prin acest ultim volum, Mihai Măceș atinge o nouă treaptă a unui lirism pe deplin maturizat, impunând o sensibilitate convingătoare în toate ipostazele sale, în ciuda discreției cu care se manifestă.

Ion CRISTOFOR

ÎNCĂ O CARTE A... „OMULUI ENCICLOPEDIC”

Am avut de curând bucuria de a ține în mână și de a citi o nouă carte a lui Florea Firan, o carte la care, într-un fel, ne așteptam, dar care, în același timp, ne și uimește prin acribia cercetării, descifrată în spatele textelor, prin limpezimea frazelor, prin

structura portretelor literare și culturale pe care ne invită să le cunoaștem, prin bogăția de informații inedite și capacitatea de interpretare a faptelor literare sau culturale.

Cartea (*Amprente și voci*, Fundația-Editură Scrisul Românesc, 2017) ne face să îl invidiem prietenește pe autor și să încercăm a afla secretele prin care, la o respectabilă vârstă, păstrează nealterate forțele și rigoarea tinereții sau maturității, demonstrând că vârsta biologică nu este totdeauna defavorabilă activității intelectuale și că, dimpotrivă, experiența de viață și cunoștințele acumulate, conduc la realizarea celor mai neașteptate conexiuni de interpretare și la ușurință în așternerea gândurilor pe hârtie.

Florea Firan nu este doar la o vârstă res-

pectabilă, ci și la o apreciable vârstă a activității creatoare. Sunt aproximativ șase decenii de când presa literară ne-a familiarizat cu semnătura sa și aproape 50 de ani de când este prezent mereu pe rafturile librăriilor.

Preocupările lui Florea Firan în domeniul istoriei și criticii literare par un pariu cu sine, a cărui miză este cunoașterea vieții literare (și culturale), îndeosebi de pe un areal oarecum vitregit din acest punct de vedere, acela al Olteniei, și, pe de altă parte, de cuprindere a creației remarcabile și a autorilor semnificativi, constituindu-se, cert, într-un fel de monument dedicat respectivilor creatori.

Cărămizile au fost așezate, ca în orice construcție, cu mîgală și cu o anume știință arhitecturală. Dacă ar fi să căutăm la „fundație”, descoperim *Începuturile presei literare craiovene* (1971), *Correspondența Ramuri* (1973) și *Presa literară craioveană: 1838-1975* (1976). Ar fi apoi „centurile”, acelea care prin densitate și structură dau trînicie: monografiile dedicate revistelor *Ramuri* (volumul I, 2004; volumul II, 2005) și *Scrisul Românesc* (2006). Cărămizile construcției pe care ne-am imaginat-o sunt acelea

care se referă propriu-zis la creatori, reprezentate printr-o suită de portrete și medalioane, zidite timp de aproape patru decenii și jumătate: *De la Macedonski la Arghezi* (1975), *Profiluri și structuri literare* (volumul I, 1986; volumul II, 2003), *Tudor Arghezi. Treptele devenirii* (2008), *Portrete în timp* (2012), *Portrete și restituiri literare* (2014).

Toate aceste cărți au antologat aproape 400 de scriitori, nu numai din Oltenia, ci și din țară, volumele având un anumit crescendo, pornind de la spațiul acordat fiecăruia, structura textelor incluse în paginile cărților, întinderea cercetării și abordările analitice ale operelor aduse în discuție.

Cartea de față reunește 41 de portrete, ale unor personalități cu adevărat reprezentative pentru cultura română. Titlul este primul element care ne atrage atenția asupra valorii creatorilor antologați în lucrare: *Amprente și voci*. Amprenta este, prin definiție, inconfundabilă și inimitabilă, iar cuvântul „voce” este cel ce desemnează pe cineva reprezentativ în zona sa de activitate. Din start, deci, prin titlu, autorul anunță diferențierea față de celelalte lucrări, care erau „profiluri” sau „portrete”, sugerând reprezentativitatea dar nu și, asemenea actualului titlu, treapta pe care se poate afla cineva.

Și dacă enumerăm câteva dintre numele incluse în acest volum, avem chiar argumentul pentru ceea ce afirmam mai sus. Scriitori, oameni de cultură sau artiști precum Augustin Buzura, Dumitru Radu Popescu, Mihai Șora, Mircea Eliade, Horia Vintilă, Andrei Codrescu, Matei Călinescu, Matei Vișniec, Gelu Naum, Tristan Tzara, Anna Brâncoveanu de Noailles, Dora d'Istria, I. L. Caragiale, Mihai Eminescu, Titu Maiorescu, Constantin Rădulescu Motru, Zoe Dumitrescu Bușulenga, Ovidiu Papadima, Constantin Brâncuși, Corneliu Baba, Petre Pandrea, Valeriu Anania, George Sorescu, Ovidiu Ghidirmic și încă alții sunt analizați fiecare, în liniile definitorii, esențiale, ale creației lor, astfel încât, pe un spațiu relativ restrâns, Florea

Firan reușește să pună cititorul între o relație complexă și aproape completă cu personalitatea în discuție, dar, în același timp, evită înzorzonările, știe să nu facă risipă de cuvinte sau de spațiu tipografic, ceea ce este, dacă analizăm ansamblul scrierilor lui Florea Firan o remarcabilă trăsătură a sa.

Faptul că, la vârsta sa respectabilă, Florea Firan a păstrează ritmul de a ne oferi lună de lună, în paginile revistei *Scrisul Românesc*, câte o memorabilă întâlnire cu creatori din vremuri îndepărtate sau din contemporaneitate, este dovada unei longevități creatoare și de cercetare excepționale.

În ultima parte a cărții se află câteva elemente

care întregesc profilul volumului și, implicit, al autorului. Primul dintre ele este un *Interviu cu domnul Florea Firan realizat de Florentin Popescu* (la unul dintre volumele precedente, *Portrete în timp*, 2012, am avut bucuria ca Florea Firan se insereze un interviu pe care l-a acordat subsemnatului, pentru cartea *Convorbiri de după amiază*, vol. I). Un al doilea element este reprezentat de o suită de repere critice, așezate în timp din 1975 până acum și aparținând unor remarcabili critici literari, între care: Ovidiu Papadima, Șerban Cioculescu, Alexandru Piru, Pompiliu Marcea, Ion Cristofor, Liviu Călin, Constantin M.

Popa, George Sorescu, Dumitru Radu Popa, Andrei Codrescu, Virgil Nemoianu, Gabriel Coșoveanu. În sfârșit, elementul de încheiere este postfața scrisă de Constantin Cubleşan, intitulată *Omul enciclopedic*, o succintă dar semnificativă caracterizare a cărții și autorului. După lectura (și a) acestei cărți, nu poți să nu-i dai dreptate lui Florentin Popescu, care, în preambulul la interviul menționat, scrie: „Florea Firan și-a zorit mereu norocul din urmă, fiind într-o continuă și spornică mișcare. O mișcare a minții, a ochiului, a limbii și a mâinii care scrie. A ține pasul cu Florea Firan este, pentru oricine și orice vârstă ar avea respectivul, ca o cursă în sine”.

Mircea POSPAI

ELEMENTUL VITAL ÎN REALISMUL FANTASTIC DOSTOEVSKIAN

În cartea, **Feodor Mihailoici Dostoevski, de la realismul autentic la realismul fantastic**, Editura Junimea, Iași, 2017, Alexandru Mica face dovada cunoașterii profunde a literaturii ruse și, mai ales, a unuia dintre cei mai mari scriitori ai lumii. Încerca-

rea sa este temerară, după ce despre marele romancier s-au scris atâtea și atâtea studii. Dar autorul explică provocarea pe care i-a făcut-o șefa catedrei de filologie rusă din cadrul Institutului de Limbi Străine din București de a ține un curs special, dedicat fantasticului în creația lui Gogol și Dostoevski. Eseul despre Dostoevski se înscrie în prelungirea trilogiei asupra fantasticului romantic european, despre care am amintit mai înainte. Autorul simte nevoia unei reevaluări, interpretându-l pe marele romancier drept un scriitor modern, ba, mai mult decât atât, "un modernist, un post-modernist, care îmbracă, din când în când, veșmântul tradiției". El se raportează la M. Bahtin, cel mai avizat critic al creației dostoevskiene. Ampla monografie a lui Alexandru Mica (545 pagini!) realizează o analiză profundă și complexă a vieții și operei marelui scriitor, urmărind evoluția sa de la realismul autentic la realismul fantastic.

"Emoțiile reprezintă elementul vital în realismul fantastic dostoevskian, influențând personajele în raporturile reciproce, ca și pe narator în relația sa cu cititorul, dovedindu-se determinate pentru o înțelegere adecvată a dimensiunii creștin-ortodoxe a romanelor sale", afirmă Alexandru Mica.

În primul capitol al cărții sale, Alexandru Mica stabilește câteva "repere ideatice de sistem estetic-filosofic" în concepția lui Dostoevski, așa cum reies ele din diferitele confesiuni și opinii ale autorului despre artă și literatură. "Arta este o necesitate umană primară ca pâinea și apa. Nevoia de frumos, ca și creația care o întrușchipează, este inseparabilă de om, iar fără ea omul poate că nici n-ar dori să trăiască", scria el. Pentru Dostoevski, creația artistică veritabilă este mai convingătoare și mai aproape de realitate decât viața reală însăși. El consideră că nu există nimic mai fantastic decât realitatea însăși. În sistemul său de valori estetice, programul

realismului psihologic este subordonat ideii de a-l surprinde pe om în om, așa cum este, de fapt, întreaga literatură a lui Dostoevski.

Încă de la debutul său cu romanul epistolar **Oameni sărmani** (1846), Dostoevski venea cu o nouă viziune asupra omului, dezvăluind zona obscură a sărăcimii din marile orașe, a oamenilor simpli, a celor umiliți și obidiți, trăind în mediul citadin apăsător, lipsit de orice perspective. Romanul este primit cu un mare entuziasm de către poetul Nekrasov și, mai ales, de către marele critic Belinski, care îi prevede că va deveni un mare scriitor. Tudor Vianu îl numea pe Dostoevski "cel mai mare poet al suferinței". Este perioada creațiilor de tinerețe, prin care Dostoevski își afirmă realismul autentic, prin lucrări ca **Oameni sărmani**, **Dublul** (1846), **Nopti albe** (1847), **Domnul Proharcin**, **Gazda** (1847) și alte povestiri, care anunță marile romane **Crimă și pedeapsă**, **Idiotul**, **Frații Karamazov**, prin interesul pentru introspecția psihologică a abisului uman (realismul fantastic), prin analiza unor stări-limită, a crimei, a pasiunilor devastatoare. Profesorul Alexandru Mica analizează cu atenție toate aceste capodopere, subliniind nota caracteristică a creațiilor dostoevskiene ca fiind "împietirea dintre real și imaginar, verosimil și absurd, dintre fizic și metafizic". De altfel, Dostoevski însuși mărturisise: "Eu am o concepție a mea proprie, personală, cu privire la realitate (în artă), și ceea ce majoritatea consideră drept fantastic sau excepțional pentru mine constituie, de fapt, însăși esența realității".

În partea finală a eseului său, criticul literar Alexandru Mica reconstituie datele esențiale ale biografiei scriitorului, subliniind legătura profundă dintre viața și creația marelui romancier, descumpănirile psihice traumatizante, crizele și avatarurile unei vieți erotice devastatoare și reverberarea lor în planul creației artistice.

Dostoevski s-a născut la 30 oct. 1821 la Moscova, ca fiu al medicului-șef al spitalului orașenesc, "Marino". Acesta era un om dificil, autoritar, care le-a impus copiilor (opt la număr) o educație severă. El inspira respect, dar și teamă. În schimb, mama era o femeie bună și tandră, care însă s-a îmbolnăvit de tuberculoză și a murit când Fedia avea doar șaisprezece ani. Când i-a murit tatăl, avea optsprezece ani. În 1838, este admis la Institutul Politehnic din Petersburg. Suportă greu viața

în internatul institutului militar. Obține gradul de sublocotenent și de inginer, dar își va da demisia, din nevoia de libertate. În toată această perioadă, el avea o singură preocupare: scrisul, și așa se face că în 1846 îi apare o primă capodoperă, romanul **Oameni sărmani**, care se bucură de un succes răsunător. Iată însă că în 1849 este arestat și condamnat la patru ani de muncă silnică în Siberia, în urma implicării sale într-un grup de liberali utopiști, care vizau critic ordinea socială existentă. Alexandru Mica descrie în amănunt simulacrul terifiant al condamnării la moarte și comutarea sentinței, iertarea de pedeapsa capitală, torturile și umilințele la care a fost supus, zdruncinarea sănătății, numeroasele atacuri de epilepsie, dar și revelațiile în plan spiritual, cum ar fi redescoperirea ortodoxismului. După eliberare, își recapătă toate drepturile, revine în lumea culturală și literară, trăiește frenetic experiența primei iubiri cu Maria Dmitrievna, o femeie tânără, frumoasă, bine educată, atrăgătoare, care l-a impresionat pe Dostoevski, deși ea avea o biografie destul de complicată și dramatică. Dincolo de toate obstacolele și avaturile relației lor, cei doi hotărăsc în cele din urmă să se căsătorească, dar căsătoria lor e plină de incertitudini și de crize, generate de nervozitatea ei, de labilitatea psihică, de natura sa isterică, de gelozia excesivă, dar și de repetatele crize de epilepsie ale soțului ei.

O a doua mare iubire este Apollinaria Suslova, o tânără studentă la Universitate, de 22 de

ani, care îi face în scris o declarație de dragoste. Cei doi devin amănți, deși el încă era căsătorit cu Maria Dmitrievna. Călătorește împreună cu ea în străinătate, joacă la ruletă, marea lui pasiune, pierzând toți banii, are o relație tensionată cu Apollinaria, care refuză propunerea lui de căsătorie (între timp, Maria Dmitrievna decedase), femeie seducătoare, dar egoistă și vanitoasă, pe care a iubit-o cu o dragoste pasională.

Cea de a treia mare iubire a lui Dostoevski a fost Anna Grigorievna Snitkina, o stenodactilografă, pe care o angajase să-l ajute în munca de creație. Între cei doi se leagă, firesc, un sentiment de iubire și, în curând, se căsătoresc. Ea avea 19 ani. (1867). Călătoresc împreună în Europa (Berlin, Dresda, Elveția, Austria, Italia). Anna Grigorievna s-a dedicat total soțului ei, cu devotament sincer, cu sacrificiu, cu înțelegere, iertându-i toate ieșirile, gelozia și pasiunea dementială a acestuia pentru jocul la ruletă, îngrijindu-l cu dragoste în clipele de criză epileptică. Ea i-a pus ordine în viață și în creație, și, nu întâmplător, Dostoevski i-a cedat, în 1874, toate drepturile asupra operelor sale. Între 1864 și 1871, Dostoevski creează unele din cele mai importante opere ale sale: **Însemnări din subterană, Crimă și pedeapsă, Jucătorul, Idiotul, Demonii**. În ianuarie 1881, Dostoevski moare. Rămasă văduvă la 35 de ani, Anna Grigorievna se dedică total operei genialului ei soț, îngrijindu-i ediția operelor complete, perpetuându-i memoria în eternitate.

Ion HAINES

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Constantin Pădureanu, Mircea Pospai, Teodor Oancă, Gheorghe Dănișor, Dumitru Duță, regretatul Nicolae Petre Vrânceanu și Nicolae Pârvulescu

DIN VIAȚA CULTURALĂ A CRAIOVEI

Re-lansarea Revistei Noul Literator. Miercuri, 10 aprilie, în sala „Ia te uită”, de la Teatrul Național „Marin Sorescu”, a avut loc o întâlnire a colectivului redacțional al Revistei *Noul Literator* cu cititorii publicației. A fost prezentat nr. 33 (pe trimestrul I/2019), primul realizat într-o nouă formulă a echipei de conducere. Întâlnirea a prilejuit, mai ales, o discuție despre re-lansarea acestei reviste, care, după ce și-a găsit un onorabil loc în publicistica literară craiovea-

nă, se dorește a pătrunde mai mult către cititorii din zonă și din țară. În context, noul redactor șef al revistei – Constantin Pădureanu, președintele de onoare al Asociației Culturale „Noul Literator” – Dumitru Dănișor și redactorul șef adjunct Mircea Pospai au vorbit despre preocupările pentru atragerea unor colaboratori valoroși din Oltenia și din țară, creșterea coeziunii grupului de susținători ai revistei, îmbunătățirea sturcturii și conținutului acesteia, aspecte legate de tipărire și ținuta grafică. Cu sugestii remarcabile și cu opinii asupra noului număr ale revistei au venit, în intervențiile lor, scriitorii Mihai Firiță, Nicolae Coande, Emilian Mirea și Nicolae Marinescu.

* * *

Număr omagial al revistei Autograf MJM.

La Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, fostul loc de muncă, multă vreme, al lui Jean Băleșteanu a fost lansat, joi, 11 aprilie, numărul omagial al Revistei „Autograf MJM”, dedicat împlinirii unui an de la trecerea în neființă a scriitorului. Fondator al acestei reviste, Jean Băleșteanu, autorul a peste douăzeci de apreciate volume de proză, fusese ales, la 11 aprilie 2018, președinte al Filialei Oltenia a Uniunii Scriitorilor, dar, din păcate, trei zile mai târziu a fost răpus de o moarte fulgerătoare. Numărul omagial al revistei a apărut prin grija fiului său, Mihai Băleșteanu, care duce mai departe activitatea editorială și tipografică a tatălui, precum și a filialei în fruntea căreia soarta l-a lăsat doar așa de puțin timp. Revista reunește peste 35 de autori, care, prin evocări, poezii, aprecieri asupra operei conturează un portret scriitoricesc și uman al unei personalități craiovene de excepție. Au vorbit, la manifestarea

omagială, un mare număr de foști colegi de serviciu, colaboratori, prieteni: Ioan Lascu, Tudor Nedelcea, Florea Firan, Mihai Firiță, Emil Boroghină, Nicolae Pârvulescu, Mircea Pospai, Dumitru Gherghina, Dinică Ciobotea, Emilian Mirea, Viorel Mirea. Pentru două ore Jean Băleșteanu a fost ca și prezent în instituția unde a lucrat, înconjurat de aceia care l-au îndrăgit. Tuturor le-a mulțumit Mihai Băleșteanu, care a și invitat asistența la o degustare pentru sufletul bun al marelui dispărut.

* * *

Oaspeți la Întâlnirile SpectActor 2019. În ziua de 9 martie, La Teatrul Național „Marin Sorescu”, în cadrul Întâlnirilor SpectActor, a fost invitat, cosmonautul Dumitru Prunariu, primul român care a zburat în spațiu. Acesta, în Conferința *Cosmosul – o aventură umană*, a vorbit despre istoricul zborurilor în spațiul cosmic, mari cosmonauți care s-au aflat la bordul navelor spațiale, prezența sa printre aceștia, stadiul actual al zborurilor și cercetărilor cosmice,

precum și despre viitorul omului în spațiu. În ziua de 17 aprilie Petre Guran, cercetător științific la Institutul de studii Sud Est Europeane, din cadrul Academiei Române, a fost invitat sub genericul acelorași manifestări. A susținut conferința *Învățătorule, vreau să văd* (Ce merită să știm despre ziua de mâine). În viziunea autorului, conferința s-a dorit „o critică a educației

contemporane în lumea occidentală, din punct de vedere al metodei și al conținutului” și a propus o discuție despre marile cărți ale umanității, „acel bagaj cultural pe care tânărul de azi trebuie să îl ia pentru a traversa deșertul tehnologiei”. Invitatul a oferit autografe pe cartea sa *Biserica în cetate. Studii de ecleziologie ortodoxă*, apărută la editura Pro Universitaria, în anul 2014.

*

*

*

Festivalul de poezie „Patrel Berceanu”. În zilele de 18 și 19 aprilie, la Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova și în municipiul Băilești a avut loc prima ediție a unui festival de poezie dedicat poetului craiovean Patrel Berceanu, plecat în lumea umbrelor mult prea devreme, în anul 2006, la vârsta de 56 de ani. Manifestarea a fost organizată de Filiala Oltenia a Uniunii Scriitorilor, în parteneriat cu Primăria Băilești, Casa de cultură „Amza Pellea” din același oraș și Teatrul Național Craiova.

Deschiderea întâlnirii din prima zi a revenit secretarului literar al instituției gazdă, poetul Nicolae Coande, iar referirile la semnificația și programul de ansamblu al manifestării au aparținut președintelui Filialei Oltenia a Uniunii Scriitorilor, poetul și criticul literar Ioan Lascu. Acesta a subliniat, de la început, că Festivalul nu se dorește a fi o comemorare a lui Patrel Berceanu, ci o sărbătorire a poetului și a poeziei sale, apoi a prezentat aspecte ale creației și rolul sărbătoritului în viața culturală a Craiovei.

O întâlnire emoționantă cu versurile lui Patrel Berceanu a fost reprezentată de lectura profesionistă a acestora, de către actorii Angel Ra-

baboc, Anca Dinu și Tamara Popescu. Multe dintre aceste versuri au fost din volumul *Șase feluri de frică, șapte feluri de curaj*, apărut la Editura Aius și lansat cu acest prilej. Volumul, cu multe versuri inedite, unele cenzurate înainte de 1989, a apărut sub îngrijirea soției autorului, poeta Doina Pologea Berceanu, care a evocat împrejurări de viață, de creație și de pregătire a cărții.

Creația poetică a lui Patrel Berceanu și unele momente din viața și activitatea sa au fost evocate de Marian Drăghici, Gheorghe Truță, Emil Boroghină, Marius Dobrin, Nicolae Marinescu, George Obrocea, Cornel Bălosu, Ionel Bușe, Mihai Fircă și Liviu Jianu. În final, poetul Teodor Preda a citit o poezie a sa, scrisă chiar în acea zi, în memoria lui Patrel Berceanu.

Ziua a doua, la Băilești, a prilejuit vizite la Liceul teoretic „Mihai Viteazul”, unde a învățat poetul, la Primăria orașului și la Casa de cultură „Amza Pellea”. Au fost lecturate poeziile din creația lui Patrel Berceanu și a avut loc un recital de versuri al poezilor prezenți. Premiul special al primei ediții a Festivalului de poezie „Patrel Berceanu” a revenit lui Marian Drăghici.

Rodica POSPAI PĂVĂLAN

(Fotografiile pentru ilustrare sunt din mediul on-line)

IULIA ȘCHIOPU – „PICTEZ MIRĂRI... AM PODURI PLINE...”

Ce m-a impresionat prima dată la Iulia Șchiopu a fost sinceritatea ei devastatoare. Bucuria cu care se destăinuie este molipsitoare, pentru că Iulia are darul de a transforma un obstacol în zborul peste el. Cei patru ani cât a locuit la Pietrasanta, o localitate de lângă Carrara, s-a bucurat de

atmosfera efervescentă a atelierelor de creație, a galeriilor de artă, a vernisajelor de înaltă ținută, expoziții, contactul cu artiști valoroși... – o lecție despre artă, pe care Iulia a învățat-o trecând peste nota 10. Această atmosferă de viață boemă, de viață artistică intensă, a făcut-o să-și de-a seama că înăuntrul ei se află resurse nebănuite și dragostea pentru pictură a dat rod bun.

Tema predominantă este tema femeii, este un dor al femeii... este ea în diverse ipostaze, Iulia pictează stări, primăvara cu puritatea ei de început este așezată în părul fetelor... Lalelele, orhideele, o mușcată roșie așezată pe o ie pot devenii stări de grație, iar coliviile goale – un semn al libertății. „Am pictat doar ce mi-a venit în firească în gând, în pensulă”, mărturisește cu sinceritate artista. Naturalitatea cu care își explorează imaginarul, face să se nască nebănuite resorturi magice. Artista păstrează mereu ușa deschisă către fabulos, către vise, către sine. Iulia este aproape un fenomen – curcubeul, roua dimineții, o adiere, un puf de pădăie, o petală zburând deasupra devin elemente ale arsenalului ei, arsenalul unui pictor autentic.

Iulia pictează păpuși, în universul interior al Iuliei din care timpul a fugit de mult, păpușile își spun povestea, intrând în scenă rând pe rând. Păpuși – personaje. Femei în cele mai cochete ipostaze... *Așteptare...* delicată, rafinată, rochie cu un guler brodat, poartă pe braț o poșetă din alte vremi, manufactură a atelierelor de odinioară. Dar care este mirarea, și intriga... acest personaj coborât din alte timpuri, așteaptă sosirea lui cu avionul contemporan care plutește deasupra, într-un peisaj liniștit.

Adesea în lucrările Iuliei apare ceasul care este lipsit de măsurători, nu are ace, nu are resorturi, el nu măsoară timpul, nu măsoară numic, el „măsoară doar bucuria”. O ușă în dreptul inimii, o colivie cu ușa deschisă, păsări libere, coafiuri care pot reprezenta stări sentimente, mirări...sunt elemente care însoțesc prețioasele și fragilele păpuși ale Iuliei. Ele au darul de a te purta într-o lume plină de mister, de culoare, de fabulos.

Personajele ei sunt mai mereu într-o stare de plutire diafană, dacă o întrebi pe Iulia care este lucrarea preferată, îți răspunde fără să stea pe gânduri: „Liebe” – o fetiță care ține o libelulă mare legată cu un fir de mătase. Te învăluie misterul acestei lucrări, o stare de imponderabilitate, o lume misterioasă ți se relevă în fața ochilor... Aceasta a fost prima lucrare, „ea mi-a arătat Calea”... Calea pe care Iulia merge de câțiva ani, alături de păpușile ei diafane.

Personajele sale trăiesc într-o lume înflorită de mister. Suave ori melancolice, păpușile sale levitează într-un spațiu atemporal din care ne privesc cu ochiul interior. Iulia Șchiopu este un artist cu un discurs plastic limpede, sincer, dar ajunge neîntârziat la inima privitorului. Tablourile sale rămân în galleria sufletului și te lasă să pătrunzi în starea de grație.

Aurora Speranța CERNITU

AM PUS CRAIOVA PE HARTA LUMII

Între 14-17 aprilie 2019, în Spania, la Santiago de Compostela a fost organizat cel de-al XIV-lea Congres al Societății Internaționale de Etnologie și Folclor (SIEF – Societe International d’Ethnologie et de Folklore), unde am avut onoarea să-mi fie acceptată comunicarea cu titlul *Being Contemporary with Old Traditional Courtyard* (*Contemporani cu acareturi traditionale*), în cadrul secțiunii Heri06 “Heritage and audiovisual production entanglements on the crossroad” (Patrimoniul cultural și producția audiovizuală la răspântii). Congresul a purtat titlul *Tracking Chnages. Reflecting on a Transforming World* (*Urmărind schimbarea. Reflectând asupra unei lumi în mișcare*). Întâlnirea cu etnologi, folcloristi, antropologi și sociologi de pe patru continente – au fost peste 920 de participanți la congres, a fost organizată în cadrul Facultății de Economie din Santiago de Compostela, unde s-au desfășurat principalele secțiuni, mese rotunde, ateliere. Deschiderea oficială a Congresului, însă, a avut loc într-un spațiu special: *La Ciudad de Cultura* un complex arhitectural realizat de Peter Eisenman, arhitect american de prestigiu, ridicat pe Muntele Gaia în Santiago de Compostela. Complexul se remarcă prin cerarea unor spații de largă respirație ce te fac să te simți liber să-ți împlinești cele mai înalte idealuri, un spațiu selenar, extramundan. Tot aici a putut fi vizitată expoziția *Pensar con los manos – Gândind cu mâinile*, expoziție de artă populară specifică regiunii Galicia.

SIEF este o organizație pluridisciplinară centrată pe cele două direcții – etnologie și folclor, însă deschisă către celelalte discipline an-

tropologice și culturale. Începuturile societății datează din 1928, de la crearea Comisiei pentru Arte și Tradiții populare ce a avut loc la Praga în Octombrie 1928, la Congresul Artelor Populare organizat sub auspiciile Ligii Națiunilor.

Principalele sale obiective sunt să aducă împreună specialiști în domeniul culturii, al studiului grupurilor umane, să ofere o platformă pentru dialogul critic, pentru cooperare intelectuală, să publice și să promoveze cercetarea de excelență în revistele de specialitate *Ethnologia Europaea* și *Cultural Analysis*. SIEF este înfrățită cu EASA (*European Association of Social Anthropologists* – Asociația Europeană a Antropologilor Sociali) și cu *American Folklore Society* (AFS). SIEF acționează și sub cupola mai amplă a *World Council of Anthropological Associations* (WCAA). SIEF organizează o dată la doi ani Congresul societății, iar în fiecare an au loc întâlniri ale grupurilor de lucru, precum *Arhive; Proprietate și Patrimoniu cultural; Etnologia religiei; Migrație și mobilitate; Riturile anului; Grupul de lucru al tinerilor cercetători etc.*

Al XIV-lea Congres al SIEF în 2019 a beneficiat și de un program de Mentoriat, în cadrul căruia am fost călăuzită chiar de Președinta SIEF, Nevena Škrbić Alempijević, etnolog în cadrul Institutului de Etnologie și Folclor din Zagreb, Croația. Colaborarea fost fructuoasă, am primit impresii după susținerea comunicării și sfaturi pentru continuarea cercetării, sugestii pentru extinderea bibliografiei.

Congresul SIEF din 2019 de la Santiago de Compostela a fost un succes, atât pentru organizatori, cât și pentru participanți, amintirea acestuia va rămâne strălucitoare în memoria mea. Să ne revedem cu bine la următorul congres din 2021, de la Helsinki!

dr. Gabriela BOANGIU
Cercetător științific III,
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S.Nicolăescu-Plopșor”, Craiova

UN TEATRU PENTRU ETERNITATE

„Astfel, ziua de 29 iunie 1850 se notă în Analele Craiovei cu deschiderea Teatrului Național.” Cu aceste cuvinte, care pecetluiau întemeierea teatrului craiovean, s-a publicat

articolul lui Gheorghe Chițu în „Vestitorul românesc”, articol ce trebuie amintit an de an, pentru a-i celebra pe cei care au îmbogățit Bănia cu una dintre cele mai importante instituții de cultură ale țării, instituție ce ne umple de mândrie prin istoria ei ale cărei momente de glorie vor străluci mereu, dând încredere, speranță și siguranță continuității. Scriitori consacrați, ca Liviu Rebreanu și I.D.Sîrbu (de la a cărui naștere se împlinesc o sută de ani) s-au numărat printre secretarii literari ai Teatrului Național din Craiova de-a lungul vremii, iar la direcția instituției s-au aflat, în timp, personalități ale culturii, literaturii și artei precum Costache Caragiale, Theodor Theodorini, Emil Gârleanu și, mai aproape de epoca prezentă, Amza Pellea. Romancieri, dramaturgi, actori dăruți și-au lăsat astfel amprenta asupra vieții artistice a teatrului craiovean și unii dintre cei mai apreciați artiști și-au intersectat destinele cu acest teatru.

În anul 1956 și-au început cariera la Craiova cei care au fost numiți „promoția de aur” a teatrului românesc. Ei au sosit aici însoțiți de mentorul lor, celebrul regizor Vlad Mugur. Spectacole memorabile din acea vreme sunt încă citate și servesc drept modele. Aici s-a pus în scenă unul dintre cele mai inspirate spectacole cu „Hamlet”, în rolul titular avându-l pe Gheorghe Cozorici, care nu împlinise la vremea respectivă 25 de ani. Tot aici s-a întors, după mulți ani și după o carieră de succes în Germania, reputatul Vlad Mugur pentru a face un arc peste timp și a demonstra o dată în plus că teatrul craiovean are o viață bogată, plină de evenimente ce îl aduc mereu în atenția întregii comunități teatrale.

Dacă drumul sinuos al istoriei a supus și destinul teatrului inerentelor suferințe și coborâșuri, momente de glorie și personalități memorabile au menținut, cu toate acestea, Teatrul Național din Craiova la vârful vieții culturale. Aici

au avut colaborări remarcabile Liviu Ciulei, Radu Penciulescu, Dinu Cernescu etc. Chiar dacă au fost timpuri când nu se putea visa la recunoaștere internațională, turneele în Iugoslavia, Bulgaria, Polonia și Cehoslovacia au pus bazele unor schimburi valoroase de idei și de experiențe.

Toate aceste împliniri nu au făcut decât să netezească drumul către incredibila glorie a teatrului craiovean ce va dăinui peste veacuri. Este vorba despre o perioadă pe care criticii și istoricii de teatru au numit-o cu cele mai măgulitoare adjective, uneori fabuloasă, alteori miraculoasă. Perioada 1990 – 2000 este cea în care la direcțiunea Teatrului Național din Craiova s-a aflat Emil Boroghina, actor, regizor, om de mare cultură, iubitor de muzică și pictură, cunosător fin al istoriei artei, împătimit de poezie și, mai presus de toate, devotat pe viață dragostei sale pentru opera celui mai mare dramaturg universal, William Shakespeare. De câte ori vom evoca istoria teatrului craiovean, la loc de cinste se vor afla marile realizări ale acestui deceniu de aur în care unele dintre cele mai importante spectacole semnate de regizorul de faimă mondială Silviu Purcărete s-au creat la Craiova.

Carierea internațională a teatrului craiovean a început nici mai mult nici mai puțin decât la prestigiosul Festival de la Edinburgh unde spectacolul legendar „Ubu Rex cu scene din Macbeth” a fost încununat cu Premiul Criticii. De aici a pornit să se deruleze parcursul fabulos presărat cu laude, premii, recunoașteri prin întreaga lume, din Asia în America de Sud, din Australia în Canada, din America de Nord în Africa și, mai ales, desigur, Europa. „Piticul din gradina de vară”, „Titus Andronicus”, „Phaedra”, „Danaidele”, „Orestia” au urmat în seria de spectacole eveniment ce au cucerit lumea făcând cunoscut peste tot teatrul craiovean. Silviu Purcărete a mai pus ulterior în scenă și „A douăsprezecea noapte”, „Măsură pentru măsură” și „Furtuna”, adăugând file prețioase în marea carte de istorie a teatrului.

Cu toate acestea, chiar dacă se afla pe cea mai înaltă culme a gloriei, Teatrul Național din Craiova a reușit o nouă izbândă ce urma să îl ducă pe o nouă treaptă a recunoașterii internaționale. În 1994, același neobosit director de tea-

tru, Emil Boroghină, a pus bazele prea-bine cunoscutului Festival Shakespeare de la Craiova ce reunește, la fiecare doi ani, cele mai valoroase spectacole shakespeareiene ale momentului, din întreaga lume, montate de cei mai cunoscuți regizori, pe scenele unor teatre europene celebre din Anglia, Rusia, Germania, Polonia, Lituania etc, dar și din America, Africa, Asia și Australia. De la o ediție la alta, festivalul craiovean capătă noi valențe. Contribuția Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru și a Asociației Europene de Cercetare Shakespeare devine din ce în ce mai amplă, gama manifestărilor culturale se lărgeste, din ce în ce mai multe spații și din ce în ce mai multe localități din țară sunt implicate în prezentarea spectacolelor, din ce în ce mai mulți spectatori se adună din întreaga lume să participe la Festivalul Shakespeare de la Craiova care, la rândul său, face parte dintr-o întinsă Rețea Europeană de Festivaluri Shakespeare.

Mai mult decât atât, manifestări teatrale mondiale de anvergură sunt atrase să se desfășoare în strânsă legătură cu Festivalul Shakespeare – ediția a XV-a a prestigiosului eveniment Premiul Europa pentru Teatru s-a ținut în zilele imediat următoare Festivalului din 2016.

Parafrazând articolul ce consemna deschiderea Teatrului Național la 1850, vom putea afirma și noi că, astfel, se va nota în Analele Craiovei prezența, nu doar o dată, în acest oraș din România, a unor actori și regizori de talie internațională, a unor eminenți cărturari, a unor legende ale teatrului universal ale căror nume conferă un plus de noblețe celebrărilor închinete aniversării Teatrului Național din Craiova. Așadar, pe cât suntem de mândri de înaintașii noștri care au știut să lase urme adânci în neuitare, tot astfel credem că și ei s-ar bucura să știe că munca și pasiunea lor au dat roade bogate, iar faima teatrului craiovean a crescut prin veacuri.

Iolanda MĂNESCU

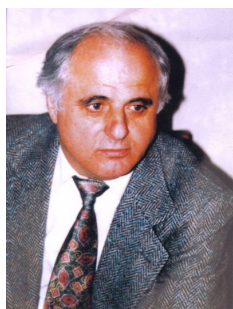
**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

**Regretatul Mihai Dușescu, Constantin Pădureanu, Nicolae Marinescu,
Petrișor Militaru și Constantin Cicort**

CONSTITUIREA ASOCIAȚIEI SCRITORILOR DIN CRAIOVA

În perioada antedecembristă, Doljul a fost nu numai un județ industrial și agricol, dar și cultural și științific. În august 1964 s-a reînființat revista „Ramuri” (redactor șef: Ilie Purcaru), în februarie 1972 a reapărut Editura „Scrișul Românesc” (director: Ilarie Hinoveanu). Universitatea din Craiova a fost în-

ființată efectiv în anul universitar 1966/1967 (prin Legea nr. 138/1947 s-a prevăzut înființarea Universității din Craiova, cu facultățile de: Medicină Umană, Medicina Veterinară, Științe Economice, Comerciale și Cooperatiste, Agronomie, dar a funcționat doar ultima facultate cu specialitatea „îmbunătățiri funciare și geniu rural”).

Evident, reapariția acestor instituții de presă și editură s-a putut realiza doar prin aprobarea conducerii de partid și de stat din acea vreme, dar au fost și personalități locale care s-au implicat decisiv în acest proces. Între aceștia, să-i reamintim pe prim-vicepreședintele Consiliului Județean Dolj, Petre Gigea (ulterior, primar, ministru, ambasador, scriitor) și Ion Cetățeanu, secretarul Consiliului Județean (ulterior economist, memorialist și ambasador), care avea în resortul său problematica culturală.

Domnia sa, Ion Cetățeanu, s-a implicat și în constituirea Asociației Scriitorilor din Craiova din 7 decembrie 1978. Meticulos, excelent organizator, el a păstrat întreaga documentare (arhivă) a înființării acestei Asociații, pe care mi-a încredințat-o recent și pentru care îi mulțumesc să-i port întregul respect cuvenit. Iată principalele etape:

Între 1-10 decembrie 1978 s-a desfășurat în Craiova și în județul Dolj „Decada cenacurilor literar-artistice doljene”, care-și propune „să contribuie la stimularea talentelor autentice, la integrarea în conștiința maselor a valorilor înălțătoare ale literaturii și artei, la formarea personalității omului nou pe meleagurile doljene”. Cu tact diplomatic, secretarul Ion Cetățeanu îl invită pe George Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, să participe la această manifestare literară, pentru a facilita „utile schimburi de opinii între scriitorii consacrați, invitați la Craiova și scriitorii din Oltenia și membrii cenacurilor literar-artistice doljene”, dar mai ales „să folosim acest prilej pentru a constitui Asociația Scriitorilor din Craiova a Uniunii Scriitorilor”.

Scrupulos, Ion Cetățeanu întocmește un memoriu privind înființarea Asociației Scriitorilor din Craiova din care extragem: „Având în vedere posibilitățile de care dispun în prezent Doljul și celelalte județe ale Olteniei, tradițiile culturale de pe aceste meleaguri, precum și necesitatea unei mai bune coordonări și

îndrumări a activității literare actuale, a stimulării apariției de noi condeieri de talent în această zonă a țării, propunem înființarea Asociației Scriitorilor din Craiova. Menționăm că dispunem de condiții, conform prevederilor statutare, pentru constituirea imediată a Asociației Scriitorilor din Craiova. Astfel, în orașul Craiova și în județele Olteniei există un număr de zece membri definitivi ai Uniunii Scriitorilor și șase membri stagiați, care lucrează și locuiesc în zonă, având o bogată activitate de creație și publicistică, ei scriind numeroase cărți de poezie, proză, dramaturgie, critică și istorie literară, apreciate unanim. De asemenea, un număr de opt membri definitivi ai Uniunii Scriitorilor, care lucrează în București, și-au exprimat opțiunea de a face parte din Asociația de la Craiova”.

Oficial, îi transmite lui G. Macovescu, la 25 noiembrie 1978, propunerea aprobată de secretariatul Comitetului Județean Dolj al P.C.R., cu speranța că „aprobarea acestei asociații va stimula valorificarea capacității de creație a oamenilor din această zonă și va contribui în mod nemijlocit la consolidarea vieții culturale a Olteniei”. Și astfel, sub antetul Uniunii Scriitorilor din R.S.R., se constituie, joi, 7 decembrie 1978, Asociația Scriitorilor din Craiova.

Act de constituire a Asociației Scriitorilor din Craiova

Subsemnații scriitori, membri ai Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, Valeriu Armeanu, Dumitru Bălăeș, Vasile Băran, Ștefan Bossun, Virgil Cărianopol, Romulus Cojocaru, Sina Dănculescu, Mihai Dușescu, Florea Firan, Ovidiu Ghidirmic, Haralambie Grănescu, Florian Grecea, Ion Grecea, Ilarie Hinoveanu, Constantin Mateescu, Alexandru Mitru, Eugen Negrici, Darie Novăceanu, Constantin Papastate, Ilie Purcaru, Dan Rotaru, Ion D. Sîrbu, George Sorescu, Marin Sorescu, Gheorghe D. Vasile, George Țărnea și Violeta Zamfirescu.

Întruniți în plenară la Craiova, în ziua de joi, 7 decembrie 1978, și afirmându-ne adevărații deplină la Statutul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, au hotărât în unanimitate, pe baza capitoului II, articolele 12-22 inclusiv, să constituim

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN CRAIOVA

Care grupează toți scriitorii din municipiul Craiova și (prin opțiune) din zona geografică a Olteniei, ca și din municipiul București înțelegând să ne desfășurăm activitatea literară și obștească în cadrul acestei Asociații, ca parte componentă a Uniunii Scriitorilor, sub conducerea nemijlocită a Partidului Comunist Român, în strânsă colaborare cu toate instituțiile de cultură locale, pentru promovarea unei literaturi militante menite să contribuie la dezvoltarea valorilor spirituale ale României Socialiste, pentru un climat

care să favorizeze afirmarea tuturor forțelor literare din municipiul Craiova și din întregul ținut al Olteniei.

Constituirea Asociației Scriitorilor din Craiova a avut loc în prezența tovarășilor George Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Eugen Jebeleanu, vicepreședinte al Frontului Unității Socialiste, membru în Biroul Uniunii Scriitorilor, Constantin Chiriță, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, secretar al Asociației Scriitorilor din București, Dumitru Radu Popescu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, secretar al Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca, Radu Bourreanu, membru al Biroului Uniunii Scriitorilor, Traian Iancu, membru al Consiliului Uniunii Scriitorilor, director administrativ al Uniunii Scriitorilor, Anghel Dumbrăveanu, Dan Tărchilă și Mircea Tomuș, secretari ai Asociațiilor de Scriitori din Timișoara, Brașov și respectiv Sibiu.

Procedând la alegeri prin vot secret, adunarea generală a Asociației Scriitorilor din Craiova și-a ales primul comitet de conducere al Asociației în următoarea componență: Marin Sorescu, Ion D. Sîrbu, Ilie Purcaru, Ilarie Hinoveanu, Vasile Băran.

Secretar al asociației Scriitorilor din Craiova a fost ales tovarășul Marin Sorescu.

Prezentul document a fost întocmit în două exemplare, unul de păstrat în actele Asociației, celălalt în documentația Uniunii Scriitorilor din R.S. România.

Craiova, joi, 7 decembrie 1978.

Mircea Radu Iocoban n-a putut participa, dar a trimis o telegramă de empatie.

În dimineața zilei, scriitorii sosiți la Craiova fac o vizită documentară la uzinele: „Electroputere”, de Utilaj Greu, la șantierul Olcit, Întreprinderea de Confecții, la care mai participă din partea cenaclurilor locale Petre Ivancu, I. Prunoiu, Amalia Calujnai, Petre Nicolae.

La ședința de constituire sunt nominalizați ziariș-

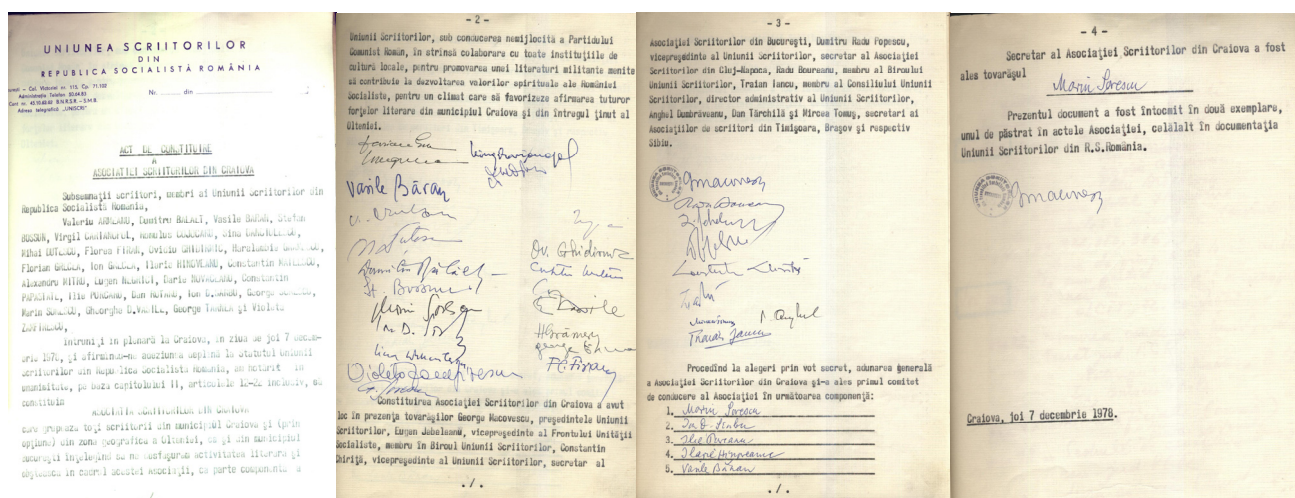
tii participanți: Marin Coandă (Agerpres), N. Băbălău („Scânteia”), I. Becheru („România liberă”), Sebastian Domoziță (TV), M. Stănescu, P. Constantinescu, Dan Lupescu și Puica Mondoc (toți de la ziarul „Înainte”), Vintilă Turcu, Cornel Sorescu, Mircea Pospai, C. Dumitrache (de la Studioul de Radio-Craiova), Romulus Diaconescu („Ramuri”), I. Rusu-Șirianu și Marcela Radu (Editura „Scrișul Românesc”).

Cu scrupulozitate sunt menționate diagrama zilnică de la hotel și meniul (țuica, 3,30 lei, ciorba de vită, 2,50 lei, friptură la grătar cu cartofi pai, 8 lei etc., adică 49,54 lei de persoană), utile numai pentru serviciul financiar, dar și pentru posteritate.

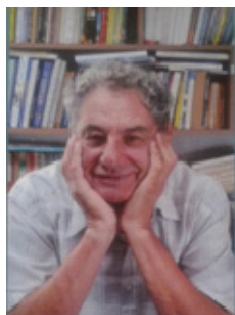
A doua zi după constituirea Asociației Scriitorilor din Craiova, poezii E. Jebeleanu, A. Dumbrăveanu, Traian Iancu, Marin Sorescu, Virgil Carianopol, Darie Novăceanu, Violeta Zamfirescu, G. Țârnea, Valeriu Armeanu, Ilarie Hinoveanu, M. Duțescu, Gabriel Chifu, Sina Dănculescu, Ilie Purcaru, Corneliu Sturza, D. Bălăeț, Claudiu Moldovan și G. Sorescu își vor recita poeziile într-un spectacol literar-muzical la Teatrul Național din Craiova, la care Victor Socaci a interpretat muzică folk, iar actorii Teatrului Național: Tudor Gheorghe, V. Cosma, Marina Basta, L. Albanezu, E. Boroghină, Rodica Radu, Georgeta Luchian, Ilie Gheorghe, Maria Goanță, Pavel Câșu, Minerva D. Aureliu, Dan Werner, Mihaela Arsenescu, Petre Iliescu, C. Fugașin și Valentin Mihali au susținut spectacolul de poezie „Plaiuri oltene de-o vârstă cu lumina”. Cum era de așteptat, Tudor Gheorghe a cântat din poezia populară.

Constituirea Asociației Scriitorilor din Craiova a constituit, fără îndoială, un eveniment cultural major pentru acele vremuri, demonstrând, în timp, că în spațiul românesc n-a fost o „Siberie culturală”. Asociația activează și în prezent tot ca filială a Uniunii Scriitorilor din România, ca, și celelalte filiale din țară. Obștea scriitoricească a avut și are un cuvânt de spus în societate.

Tudor NEDELCEA

ACASĂ LA GELA

Ieșită la suprafață din apele involburate ale scrisului oltenesc, d-na Gela Enea este în directă competiție cu ea însăși și cu ceilalți congeneri.

Volumul de proză scurtă „Hiper” apărut la Editura Sitech Craiova 2018, dovedește un incontestabil talent care se remarcă prin ambiție, efort creator și reușită artistică.

Vorbim despre un mic roman-mosaic alcătuit din zece proze, ce pot fi citite împreună sau independent, surprinzătoare prin tematică și discurs narativ de excepție.

Redau mai jos scurte fragmente, alese la întâmplare din volumul „Hiper”:

„Dimineața, Gimi rămase perplex, când văzu că Ana făcuse cafea pentru amândoi, nu se mai întâmplase demult asta, el obișnuia să pună în filtru, la serviciu ori să trimită

pe Bianca, secretara, să-i facă o cafea, însă, de cele mai multe ori, preferă să și -o pregătească singur, știa exact cât de tare trebuie să fie.” (Niște cârlani).

„Până la urmă, cu toată încercarea ei de al opri, Relu s-a mutat în gazdă, așa pretindea el, acasă venea câte o zi, două pe săptămână, lua haine curate, făcea baie, mai scootea copiii afară, uneori prin parc, se ocupa de facturi, dar cam atât” (Ultimul act).

„La șase și jumătate, sună alarma telefonului. Doru nu se ridică imediat, mai stătu un sfert de oră în pat. Amortise, îl dureau genunchii, altă dată făcea masaj la fizio, făcea băi cu sulf, avea grijă Sanda, îl aducea pe secție, dar acum ... La șapte fără un sfert, Doru intră în camera Sandei. Se apropie precaut și îi dădu la o parte cearșaful” (Athos).

Sinceră, captivantă mai mereu tristă și uneori cu umor, d-na Gela Enea „reconstituie falduri ale destinului în ramificații narative de o frumusețe frustă” (Postfață, Ionel Bota).

TAINA CUVÂNTULUI

Din aprecierile critice formulate la adresa poeziei lui Teodor Preda, îmi rămân în minte cuvintele turnate în vers de baladă și doină sau țesute în pânză de basm și legendă.

Numărul 5 din acest an calendaristic al Ramurilor cuprinde zece poeme semnate Teodor Preda, în care „totul este să nu aștepti / în acvariul timpului tău / și să formulezi întrebările/ cu durerile cuantice de neînțeles/ ale sufletului.”

În tot ce scrie unanim recunoscutul poet „surșul / te salvează din teroarea trecerii / și învață odată cu tine / cum să te însoțească” (Surșul).

Apărute în „Ramuri” într-o selecție de nestemate, cuvintele parcă tresar, se varsă / revarsă, mustesc, respiră, neguresc, luminează, se clatină „prin ochii larg deschiși ai uimirii.”

Creația lui Teodor Preda a ajuns la vârsta nobileței, fiind luminată de roadele trudei așezată în parametrii virtuților umane: „scrii / pentru că ai naivitatea să crezi / că aceasta este expresia supremă / de umplere a spațiului intim.” (Adevăratul nume intim).

Dumitru DUȚĂ

RACUL BLESTEMAT

Brașoveanul Sever Dascălu este autorul mai multor încercări și reușite literare, având preocupări și în domeniul folcloric și monografic.

Ultima sa scriere „Racul blestemat” are toate ingredientele unui roman polițist a cărui desfășurare rapidă alternează cu episoade încărcate de suspans și neprevăzut.

Pentru a descoperi o crimă petrecută în satul Lipovu, acum 40 de ani, personajul principal Gheorghită Mateescu recurge la arsenalul genului: incursiuni în timp, martori în viață, documente scrise, consultări de specialitate etc. Ca să-și împlinească dorința, Gheorghită nu exclude practicile de ev mediu cu vrăjitoare, preoți, vise, comori în flăcări, exhumări, halucinații, strigoi și strigoaice.

„Ombilico del mondo” rămâne Lipovu, ancorat de sute de ani în aceleași tradiții locale, unele păgâne, exprimate în limbaj popular: țigani, zghermi, ierea, mala, ză-sai, am auzat, târăim.

Ambiția lui Sever Dascălu de a contribui prin „ Racul blestemat” la extensii românești de success, rămâne un deziderat demn de toată lauda:

- Păi, cum să fie... A murit și el ca tot omu'... de ce-va... de ce-a murit, fă? că nu mai tân minte... mă rog... și dupe o vreme au început să spuie că Minel s-a făcut moroi... ba că s-aud băta în geam, ba că să ridica patul în

sus, ba că să mișcă masa pin odaie, ba că a intrat pe coș, ba că a vorbit cu unul... ba cu altul. Au început bărbați să stea de pază să-l prindă. De prins, l-au prins-nu l-au prins, da i-au băut lu' Ioniță butoiul cu vin. Că deh... trebuia să stea toată noaptea treji și ca să stea treji trebuia să bea, să vorbească... Da' vez', că el, deștept ca moroi, nu venea numa' acasă, că știa că vor să-l prindă, să mai duca și la neamuri. Ba începuseră să zăcă și prietenii lui că i-a vizitat. Intrase frica în tot satu'. Nu să vorbea de masă, de casă, de muncă, de luncă, ci numai despre moroi, ce-a mai făcut?, la cine s-a mai dus?. Și-atunci au zăc oamini: ce facem, bă, o luăm cu pază din casă-n casă?... Au cășunat pe bietul Ioniță că să-l dezgroape și să-i bage undrea în inimă. Așa să pomenește din moși-strămoși că la strigoi să le bagi o țăpușă în inimă. N-a avut omu încotro și l-au dezgropat. Minel, albu la față cum îl îngropasă. I-au băgat undrea, au astupat groapa și au scăpat de moroi. A făcut și popa o slujbă acolo de potolire a moroiului.”

Oana BECHEANU

NIHIL SINE EXPOZIȚIA

Lucrarea „Nihil sine EXPOZIȚIA”, de Gheorghe Boaghe, Isabela Cîrstea, Ileana Costa, Elena Cîrstea, Dragoș Șteolea, Nicolae Spătaru, este un omagiu adus ostașilor români care s-au jertfit în Războiul de Independență de la 1877, Primul Război Mondial, Al Doilea Război Mondial, Bechetul luând parte, datorită poziției sale geografice, așezat la răscruce de drumuri, veacuri și istorie, Poartă spre Orient, fereastră spre Europa și civilizație la toate cele trei războaie.

În același timp, „Nihil sine Expoziția”, lucrare de referință, este o invitație pertinentă la lectură pentru toată lumea și în special, pentru discipoli, pe marginea expozițiilor desfășurate de-a lungul timpului, pe un anumit teritoriu.

În lucrare, bogată în evenimente, vom găsi aspecte inedite de la expozițiile rusești, cubaneze, mexicane, gaboneze, chinezești, italiene, românești etc.

În acest sens, de la Centrul Rus de Știință și Cultură cu sprijinul distinsei doamne director NATALIA MUJENNIKOVA, ne-au parvenit trei expoziții rusești „COSMOS”, „Universul SUBACVATIC și prin lumea păsărilor”, „Cea mai frumoasă țară”.

Cuba, pe lângă celelalte expoziții prezentate (ne referim aici la expoziția de pictură „Chipuri și flori” a pictorului Iulia Sarracent Montesino, la care au luat parte atât artistul, cât și Excelența Sa, Domnul Ambasador Lazaro Mendez Cabrera, la Expoziția „FLORA ȘI FAUNA CUBEI”, la care a luat parte domnul secretar la Ambasada Cubei Emilia Velcescu, cât și Excelența Sa Doamna Ambasador MARTA FOGARDA PALET, ne-a prezentat „BALETUL NAȚIONAL CUBANEZ”, având ca protagonistă pe celebra balerină Alicia Alonso, în prezența Doamnei secretar EMILIA VELCESCU și Excelența Sa, Doamna Ambasador NIEVES ILIANA HERNANDEZ PORTALES.

De la Ambasada Chinei la București, în colaborare cu Asociația „Li Tai-pe” (Li Taibai) Bechet, s-a organizat cea mai mare expoziție „CHINA FRUMOASĂ”, reprezentând un moment solemn în viața culturală bechețeană și un punct de referință pentru activitățile ulterioare.

Cu acordul și amabilitatea Excelenței-Sale, Domnul Ambasador Augustin Gutierrez Canet, a avut loc, 31 martie 2016, vernisajul expoziției „de arheologie mexicană „Cosmogonia aztecă”, expoziție formată dintr-un număr de sculpturi ceramice reprezentând zeități aztece și mayașe. La o distanță apreciabilă a fost prezentată expoziția inedită de portrete alb-negru ale filozofului român Emil Cioran realizate de distinsul fotograf mexican Rogelio Cuellar, în anul 1990 în apartamentul filozof din Paris.

Gabonul respiră prin toate fibrele sale prin romanul „Mi-a plăcut culoarea”, Editura „Ecou Transilvan”, Cluj-Napoca, 2016, de Ioana Heidel care vizează personalitatea unei artiste de excepție (pe numele său adevărat Olimpia Zdrengea), care înțelege clar că fără sacrificiu nu se poate năzui spre libertate, spre ideal, spre perfecțiune.

Pe parcursul lucrării vom mai găsi presărate pe filele ei numele unor personalități de prestigiu: Mihai Șora, Horea Cucerzan, Raluca Marina Langă, Nea

Matei, Luminița Țăranu și Eugenia Serafini (Italia), Florin Măceșanu, Kazuko Diaconu.

Pătrunzând mai adânc în lucrare, aflăm că „Universul creației maestrului Horea Cucerzan, bogat tematic, este de o largă cuprindere: înțelepți cu chip brăzdat de lumină cu tendința permanentă spre meditație („Geneze”, „Odihnă”, „Carnaval”, „Postul”, „Autoportretul”, „Lucian Blaga”, „Henri Coandă”), chipuri cu multe fațete („Purtător de măști”, pasărea care exprimă zborul, tendința spre înălțimi, spre nemurirea, florile sau flori-fluturi „farfale”, cum ar spune Eugenia Serafini - „balerini care exprimă grația, sensibilitatea, o lume plină de parfum și de lumini și de dumnezeire, credință („Crucificare”).

Dacă universul creației maestrului Marea Cucerzan este de o largă cuprindere, atunci „...lumea lui Șora înseamnă lumea înțelepților”. Eugen Ionescu (cel care i-a botezat pe fiica Alexandra Șora), pe profesorul și filosoful Mircea Eliade, specialist în istoria comparată a religiilor, Emil Cioran, Constantin Noica, Petre Țuțea, Neagu Giuvara, Samuel Beckett, cu care a colaborat și a comunicat. A cunoscut îndeaproape pe George Călinescu, Tudor Vianu, Tudor Arghezi, Ion Barbu, Lucian Blaga, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Alexandru Balaci, Adrian Păunescu, Nicolae Manolescu, Marius Ghica, Ana Blandiana, Ioan Alexandru, Amita Bhose, Cezar Ivănescu, Grigore Vieru, Gabriel Chifu s.a.

După cum se știe, Rășinariul, un loc de referință pe firmamentul creației românești, a dat două remarcabile personalități ale scrisului românesc: Emilian Cioran și Octavian Goga.

Pe la mijlocul vieții, Emil Cioran va părăsi gândirea sistematică și speculațiile abstracte, dar va cultiva darul conversației elegante cu numeroșii săi prieteni Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Paul Celan, Samuel Beckett.

Instalația artistei Luminița Țăranu are două fațete: fața internă și cea externă a Spiralei. Pe fața internă artista a dorit să aducă un omagiu poporului dac, introducând simbolurile culturii, spiritualității predaceice, unele legate de tema măștii, transmise prin timp.

Partea externă are un impact cromatic intens care evocă forța vieții într-o „lume în culori”.

„Toate femeile – remarcă Umberto Maria Milizia – Eugeniei Serafini știu să fie ele însele și nu obiecte construite de o industrie a feminității”.

Cartea de interviuri „Japonezii despre ei înșiși, vol.I și vol. II, de Kazuko Diaconu, Paul Diaconu, Editura „Nipponika”, București, 1994, vizează un spațiu de largă respirație, de cultură și civilizație japoneză apelând la personalități de notorietate în acest sens: Sara Uchida, președintele Asociației Internaționale de Haiku (poet, critic de artă și diplomat), Yuzi Takeya Yamasaki, director al Urasenke Chanoyu, cu Atsushi Naono, romanolog, profesor universitar s.a. În total, 58 de interviuri luate „unui număr mare de personalități sau de japonezi reprezentativi pentru categoria lor socială, profesională, culturală”.

În fond, o lucrare care merită să te apleci asupra filelor ei.

Gheorghe BOAGHE

S-A STINS VIAȚA

S-a stins viața falnicei Veneții,
N-auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri,
Pătrunde luna, înălbind pereții.

Okeanos se plânge pe canaluri...
El numa-n veci e-n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Izbește-n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca-n țințirim tăcere e-n cetate.
Preot rămas din a vechimii zile,
San Marc sinistru miezul nopții bate.

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
Rostește lin în clipe cadentate:
"Nu-nvie morții - e-n zadar, copile!"

TRECUT-AU ANII

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
Abia-nțelese, pline de-nțelesuri -
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpesuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!

FINIE LA VIE...

Finie la vie de la très fière Venise !
Ni chants joyeux, ni lumières de bals,
La lune passe sur de vieux portails noirs
En blanchissant le marbre des marches grises.

Okéanos pleure sur le canal,
Son âge en fleur n'est pas toujours de mise
Il donnerait son âme à sa promise ;
Il frappe aux murs, aux bords, en désespoir.

Toute la cité – déluge de solitude !
Prêtre resté de la nuit des temps,
Saint-Marc sonne minuit de sa voix rude

Qui paraît dire – Sibylle des jours d'antan –
Ces mots profonds, chargés de lassitude :
«Les morts, c'est pour toujours, mon cher enfant!

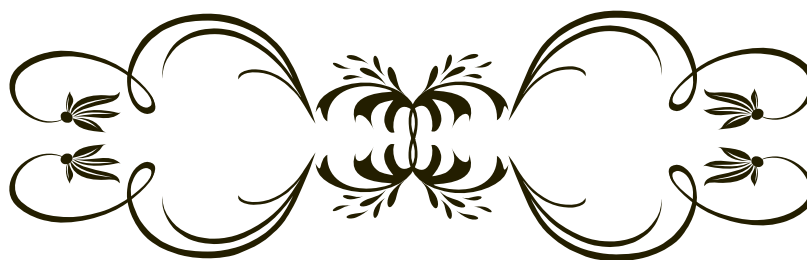
PASSÈRENT LES ANNÉES

Passèrent les années comme de longs nuages
Sur des plaines. Et ne reviendront plus.
Où sont-elles aujourd'hui les histoires que j'ai lues ?
Où les doïnas, les contes et les présages

Qui couronnaient mon front d'enfant perdu
Dans le mystère caché entre les pages
Des livres ? De tes ombres en vain la cage
Du soir, soleil couchant, me l'ouvres-tu !

Pour que j'arrache un cri à ma tristesse
Pour te faire, ô, mon âme, trembler tout doucement,
En vain passé-je sur ma lyre les doigts de la main !

Perdu le temps heureux de ma jeunesse,
Et toute muette la douce voix d'antan,
En moi tombe la nuit... sombre chemin !

AI NOȘTRI TINERI

Ai noștri tineri la Paris învață
La gât cravatei cum se leagă nodul,
Ș-apoi ni vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

La ei își cască ochii săi nerodul,
Că-i vede-n birje răsucind mustață,
Ducând în dinți țigara lungăreață...
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă:
Stâlpi de bordel, de crâșme, cafenele
Și viața lor nu și-o muncesc – și-o plimbă.

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân' și a noastră limbă,
Pretind a fi pe cerul țării: stele.

Mihai EMINESCU

NOS JEUNES GENS

Nos jeunes gens à Paris étudient
Le comment faire à la cravate le nœud,
Puis ils nous viennent rendre le peuple heureux
Avec leur tête frisée de sage brebis.

La gent des rues les regarde ahurie
Quand ils passent en voiture, la moustache en queue
D'hirondelle, au coin des lèvres, un cigare en feu,
Car c'est tout ce qu'ils savent faire de leurs jours, de
leurs nuits.

Piliers de bordels, de tavernes, ils nasillent,
Roulent les mots en saltimbanques, leur vie
Ils se la coulent douce sans jamais travailler.

Et ces machins légers, ces pâles zombies,
Qui, la langue des ancêtres l'ont déjà oubliée,
Se prennent pour des étoiles dans le ciel du pays.

Paula ROMANESCU
Versiunea în limba franceză

BUNICUL

De Picasso nu poți scăpa. Știu aceasta. Nu
am reușit niciodată s-o fac, dar, în momentul în
care totul a luat-o razna, încă nu o știam.

Era în jurul amiezii. Mă aflu la volanul ma-
șinii. Imi duc copiii, pe Gael și pe Flor, la școa-
lă. Rulez într-o mare de mașini pe cheiul Gusta-
ve-Ador. În dreapta, lacul Lemman și celebrul lui
jet de apă.

Lacul...mașinile...jetul de apă...și, deodată,
acest acces de angoasă. Fulgerător, stresant.
Degetele mâinii se contractă violent, intolerabil.
Un val de căldură îmi invadează toracele. Inima
îmi bate să-mi spargă pieptul. Nu pot să respir.
Mă sufoc. Moartea este iminentă. Am timp să le
spun copiilor să fie cuminți și leșin, cu capul pe
volan. Sunt paralizată de groază. Aceasta în-
seamnă să înnebunești? Aceasta înseamnă să
mori?

Îmi opresc mașina în mijlocul străzii. Un
vârtej de mașini se strecoară pe lângă mașina
mea, claxonează ca să mă determine să-mi reiau
drumul. Nimeni nu se oprește. Nimeni nu este
interesat de mine...

După o jumătate de oră de spaimă și dispe-
rare, reușesc să-mi pun automobilul în mișcare,

să-l trag pe marginea șoselei, să mă târăsc până
la service-ul din apropiere. Trebuie să cer ajutor.
Ce vor deveni copiii mei?

- Trebuie să urmați un program de psiho-
terapie, îmi spune doctorul.

În starea în care mă aflu nu mai am nimic
de pierdut. Trebuie să mă regăsesc, să înceteze
aceste simptome care mă hărțuiesc și care se
intensifică cu fiecare zi.

Așa a început investigația medicală. A durat
paisprezece ani.

Paisprezece ani petrecuți în lacrimi, cu leși-
nuri, urlete, dureri insuportabile, timp trăit pică-
tură cu picătură, retrăirea a tot ce m-a distrus,
tăcerea, bâlbâielile, apoi cuvintele care tot ceea
ce fetița, apoi adolescența avusese mai profund
în ființa ei....ceea ce o măcinase.

Paisprezece ani de nefericire pentru tot atâ-
ția ani de nenorocire.

Din cauza lui Picasso.

*

Creatorii, au ei dreptul să înghită și să ducă
la disperare pe toți cei care le sunt aproape?
Căutarea absolutului trebuie să treacă printr-o
voință implacabilă de putere, din partea lor?

Opera lor este ea luminoasă, merită ea un așa de mare sacrificiu de vieți umane?

Niciun moment familia mea nu s-a putut sustrage din menhina acestui geniu care avea nevoie de sânge cu care să-și semneze fiecare pânză a luisângele tatălui meu, al fratelui meu, al mamei mele, al bunicii mele, al meu și al tuturor celor care, crezând că iubesc un om, l-au iubit pe Picasso.

Sub jugul tiraniei sale, tatăl meu s-a născut și a murit înșelat, decepționat, dezonorat, distrus. Inexorabil.

Jucărie a sadismului și indiferenței sale, fraatele meu, Pablito, s-a sinucis la vârsta de douăzeci și patru de ani, înghițind o doză de apă de Javel. Eu sunt cea care l-a găsit zăcând în propriul lui sânge, cu esofagul și laringele arse, stomacul distrus și inima în derivă. Eu sunt cea care, timp de nouăzeci de zile, l-am ținut de mână în spitalul Fantonne din Antibes, unde și-a trăit agonia. Prin acest gest atroce, el a vrut să stopeze suferința, să neutralizeze greutățile ce-l

așteptau. Și voia, de asemenea, să mă pândescă ...Eram amândoi din stirpea Picasso, morți-vii prinși în cursa unei spirale a speranțelor batjocorite.

Bunica mea Olga, umilită, murdărită, degradată de atâtea trădări, și-a sfârșit viața paralizată, fără ca bunicul meu să vină măcar o dată să o vadă pe patul de suferință și dezolare. Totuși, ea renunțase la tot pentru el .. la țara ei, la cariera ei, la visurile ei, la mândria ei.

Mama purta numele de Picasso așa cum porți o medalie, medalie care, pe ea, o purta pe cele mai înalte culmi de paranoia. Căsătorindu-se cu tatăl meu, ea se căsătorise cu Picasso. În accesele ei de delir, nu admitea ca el să nu vrea s-o primească și nici să nu-i ofere viața GRO-ZAVĂ pe care ea o merita. Fragilă, pierdută și dezechilibrată, trebuie să se mulțumească, pe de o parte, cu pensia modestă săptămânală pe care i-o asigura bunicul, pentru a-și ține fiul și nepoții sub dominația sa și în cea mai mare sărăcie.

Aș vrea atât de mult să trăiesc o zi fără acest trecut, să merg fără aceste cârje.

Marina PICASSO

Versiune în limba română: Ana ANDREESCU

BELFERUL

Ioniță Brânzan rămăsese singur acasă
Ca un belfer.
Nevastă-sa, Tudorița, își luase fata
Și plecase la soru-sa, Ria Gușatu.
După ce se văzu scăpat de muiere,
Care avea o gură mare cât
o zi de post,
Răsuflase ușurat.
Se îndepărtase de ea dintr-o dată,
Nici nu mai știe când
Și ar fi lăsat-o demult,
În plata Domnului,
De n-ar fi fost Marcela, de care
Nu s-ar fi despărțit pentru
nimic în lume.
Ea era pentru Ioniță ca odaia a bună,
De la drum, pentru sufletul primenit
Al țăranului.

Ioniță Brânzan ieși în băătăură.
Afară se însera.
Soarele se înroșise ca obrazul
De fată mare.
Fără să vrea, se împiedică cocoș

EL SEÑOR

Ioniță Brânzan se había quedado solo en casa
Como un señor.
Su mujer, Tudorița, había salido con su hija
Y se había ido a casa de su hermana, Ria Gușatu.
Una vez se vio liberado de su mujer,
Que tenía una lengua más larga que
un día sin pan,
Resopló aliviado.
Se había librado de ella de una vez,
Ya ni recordaba desde cuándo
La habría dejado ya,
A la buena de Dios,
Si no hubiera sido por Marcela, de quien
No se habría separado por
nada del mundo.
Ella era para Ioniță como la mejor estancia,
Con vistas al camino, para el alma engalanada
Del campesino.

Ioniță Brânzan salió al patio.
Afuera caía la tarde.
El sol se había enrojecido como la mejilla
De una virgen.
Sin querer se tropezó con el gallo

Și, supărat, îl izbi cu piciorul.
Cât era bătătura de mare,
n-avea loc de el.
„Ce ar fi să mă duc pe la finu Mitrică
Mi-e dor de el, că nu ne-am văzut
Din ăle potoape...”
Închise ușa la casă și pitulă
Cheia sub preșul de la intrare.
„S-o găsească aia când s-o întoarce.”

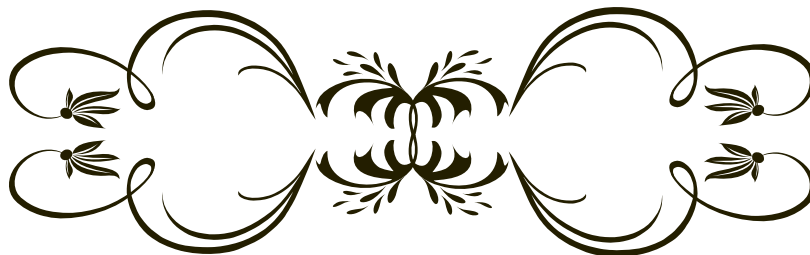
Ieși la poartă și o luă pe linie,
În deal, spre Sfatul Popular.
Mergea încet și era îngândurat.
Cu cei cu care se întâlnea mormăia
Doar un „bună seara” și atât.
În alte vremuri, te boscorodea
Și nu mai scapai de el, pe când acum..
Nu era în apele lui și asta se
vedea de la o poștă.
Femeile ieșiseră ciopor pe la porți,
Să-și dea cu părerea despre
Ultimele noutăți din Rudarii Olteniei.
Prea puțini bărbați se aflau pe drum,
Iar copiii se retrăseseră și ei.
Doar muierile melițau și luau
La forfecat totul și orice,
Începând cu cei care treceau pe
Lângă ele și până la Ilie Croitoru,
Cel mai bătrân locuitor al satului:
Împlinise sută de ani.

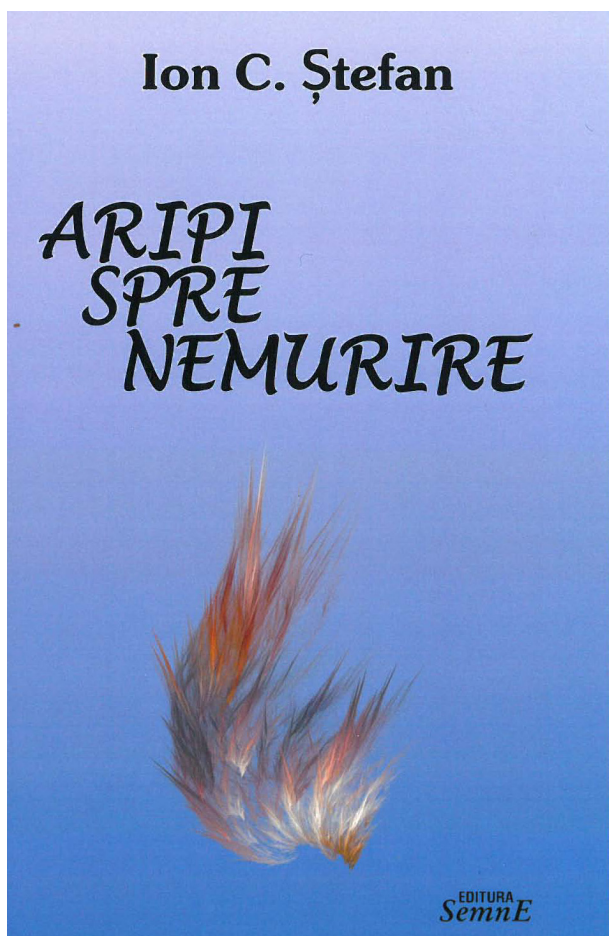
Y, enfadado, le dio una patada.
Tan grande como era el patio
y no había un lugar para él.
„Qué pasaría si visitaría yo al ahijado Mitrică
Le estoy añorando, no nos hemos vuelto a ver
Desde los diluvios...”
Cerró la puerta y escondió
La llave bajo el felpudo de la entrada.
„Para que la encuentre esa, al regresar...”

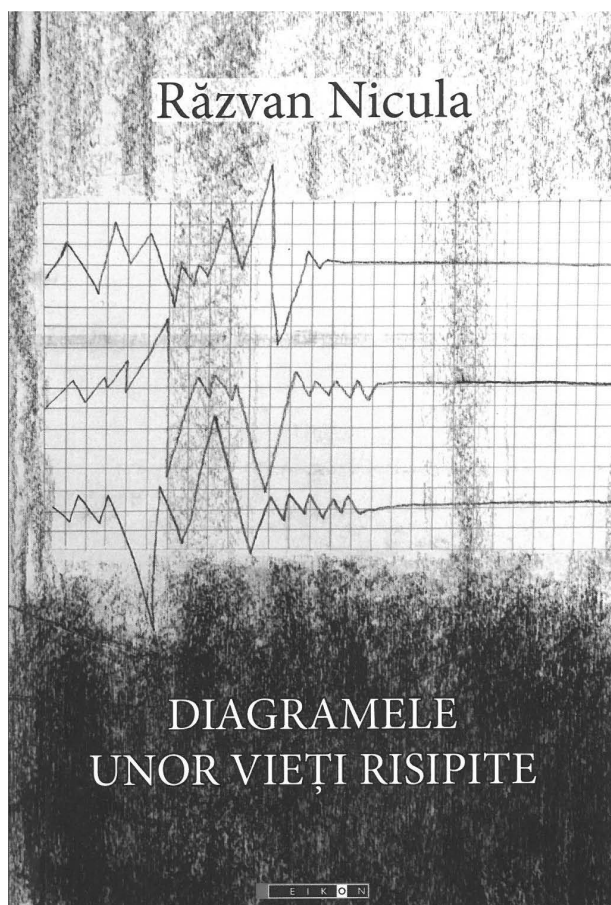
Salió a la puerta del patio y tomó el camino
Arriba, hacia el Consejo Popular.
Andaba despacio y estaba ensimismado.
Con los que se encontraba gruñía
Sólo un „buenas tardes” y nada más.
En otros tiempos, te machacaba
Y no podías escaparte de él, pero ahora
No estaba de buenas, y esto se la veía
a la legua.
Las mujeres habían salido, en manada, por las puertas,
Para dar sus opiniones sobre
Las últimas novedades de Rudarii Olteniei.
Pocos hombres se hallaban en el camino
Y los niños también se habían retirado.
Sólo las mujeres hablaban a tontas y a locas y no dejaban
Títere con cabeza,
Empezando por los que pasaban cerca
De ellas, hasta Ilie Croitoru
El más viejo habitante del pueblo:
Había cumplido los cien años.

Constantin PĂDUREANU

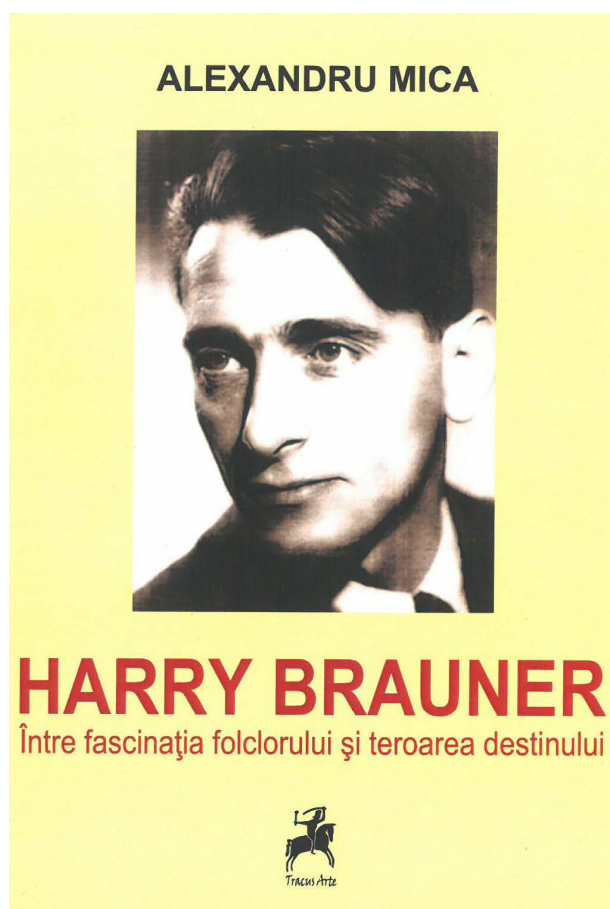
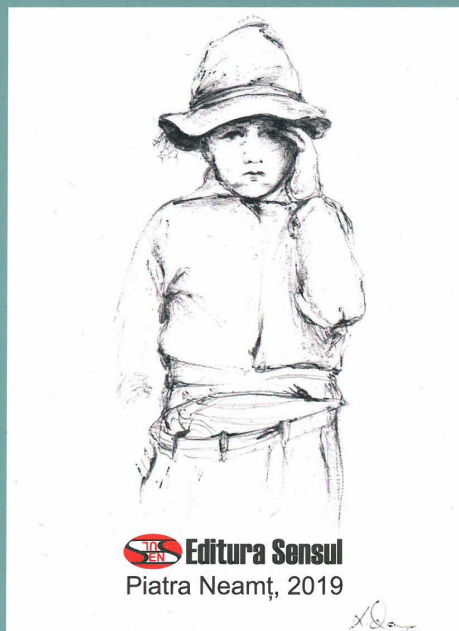
Versiune în limba spaniolă:
Geo CONSTANTINESCU
Con la revision de
Edgar ALVAREZ-NOREÑA CUEVA

Traian Socea
**Incursiuni prin
Regatul Natal – Calu Iapa**
rememorări 1

CUPRINS

ESEU

Gelu NEGREA

Tele-Poiana lui Iocan / 3

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

Scrisoare din Mica Valahie așa moare satul românesc / 6

POESIS

La 130 de ani de la moartea sa, Ne este dor de DOMNUL EMINESCU 7

Paula ROMANESCU

Închinare la Luceafăr / 7

Lui Eminescu / 7

Ai noștri tineri / 7

Hanna BOTA

Mirare / 8

iubire la judecata de apoi / 8

pasaj între eros și Thanatos / 8

Passionaria STOICESCU

Fatum / 9

Către sus / 9

Biblică / 9

Mariana PÂNDARU

Doar inima vie / 10

Seara în miezul verii / 10

Singurătatea poetului / 10

Dan ROTARU

Sonetul iubirii lacustre / 11

Sonetul stelei ce ne iubește / 11

Sonetul vorbelor de iubire / 11

Gheorghe DĂNIȘOR

Lucrare divină / 12

Dedublare / 12

Mă privea / 12

Ion SCOROBETE

Orfeu / 13

Tatuaje în sfera somnului / 13

Drumul indexat / 13

Adi CRISTI

Iubire pașnică, pierdută / 14

Iubiri trădate, iubiri dezmembrate / 14

Iubire cu degetul la gură / 14

Liviu APETROAIE

octombrie – crepuscul / 15

vechea cascadă / 15

resemnare / 15

Mircea Liviu GOGA

Se ridică noaptea dinspre hornuri sure / 16
E iarăși afară o toamnă / 16
Tu vino-n munți și să formăm o haită / 16

Nicolae NISTOR

Poveste fără sfârșit / 17
Iluzia trecerii... / 17
Închipuire / 17

Ioan Radu VĂCĂRESCU

Armuri / 18
Dezghet / 18
Făgaș / 18

Petruț PÂRVESCU

cărămida de cuvinte / 19
starea fiilor de mame / 19
starea mută / 19

Puși DINULESCU

Bate vântul... / 20
Căsnicie / 20
Aș vrea... / 20

Constantin PĂDUREANU

Înșelătoria / 21
Taina / 21

PROZĂ

Cornel UDREA

Broasca verde / 22

Icu CRĂCIUN

Stahanovistul / 23

Aurora DUMITRESCU

Șamanu / 25

Ion R. POPA

Bani și iar bani! / 27

George GEAFIR

Darul cel mai de preț / 29

Victor MARTIN

Tristețea spiridușului / 31

Teodor OANCA

Tableta lui Sandu / 33

LECTOR

Eliza ROHA

Un roman istoric viu: *Sipetul cu îngeri*, de Catia Maxim / 35

Mihai ANTONESCU

Inteligență la purtător / 38

Marian ODANGIU

Cuvinte și feluri de a scrie / 39

Ion CRISTOFOR

Poetul într-un veac barbar / 41

Mircea POSPAI

Încă o carte a... „omului enciclopedic” / 42

Ion HAINES

Elementul vital în realismul fantastic dostoevskian / 44

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 45

MOMENTE MEMORABILE

Rodica POSPAI PĂVĂLAN

Din viața culturală a Craiovei / 46

CRONICA PLASTICĂ

Aurora Speranța CERNITU

Iulia Șchiopu – „Pictez mirări... am poduri pline...” / 48

EVENIMENTE INTERNAȚIONALE

Gabriela BOANGIU

Am pus Craiova pe harta lumii / 49

MANIFESTĂRI PRESTIGIOASE

Iolanda MĂNESCU

Un teatru pentru eternitate / 50

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 51

ISTORIA LITERARĂ

Tudor NEDELCEA

Constituirea Asociației Scriitorilor din Craiova / 52

SEMNAL

Dumitru DUȚĂ

Acasă la Gela / 54

Taina cuvântului / 54

Oana BECHEANU

Racul blestemat / 54

Gheorghe BOAGHE

Nihil sine expoziția / 55

TRADUCERI LITERARE

Mihai EMINESCU (Versiunea în limba franceză: Paula ROMANESCU)

S-a stins viața (Finie la vie...) / 56

Trecut-au anii (Passèrent les années) / 56

Ai noștri tineri (Nos jeunes gens) / 57

Marina PICASSO (Versiune în limba română: Ana ANDREESCU)

Bunicul / 57

Constantin PĂDUREANU (Versiune în limba spaniolă: Geo CONSTANTINESCU;

Con la revision de Edgar ALVAREZ-NOREÑA CUEVA)

Belferul (El señor) / 58

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 60

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la 31 august 2019

